

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

**Sprawozdanie
Zarządu
z działalności Związku
w 2023 roku**

Panorama miasta, fot. m.st. Warszawa

Sprawozdanie Zarządu z działalności Związku

w 2023 roku

1. Miasta członkowskie

W 2023 roku do Związku **przystąpiło kolejne miasto: Paczków**. Na końcu roku Związek liczył **355 miast**. Mieszka w nich blisko **79%** miejskiej ludności Polski (w 2018 roku było to niecałe 72%). W styczniu 2024 r. do Związku wróciły Chojnice.

Poniżej mapa miast członkowskich Związku według stanu w dniu 31 grudnia 2023 roku:

2. Organy Związku (Zgromadzenie Ogólne, Zarząd, komisje)

2.1. Zgromadzenie Ogólne

XLVI Zgromadzenie Ogólne w 2023 odbyło się w Łodzi w dniach 9 i 10 marca. W pierwszym dniu delegaci – zgodnie ze statutem – dokonali czynności formalnych, przyjęli sprawozdanie Zarządu z działalności w 2022 r., sprawozdanie finansowe i bilans Związku. Uchwalili budżet na rok 2023.

W Zgromadzeniu udział wzięło 183 delegatów z miast (**frekwencja wyniosła zatem 52,1 %** miast członkowskich według stanu w dniu obrad) oraz obserwatorzy i goście - przedstawiciele rządu, innych korporacji samorządowych, samorządowcy niebędący delegatami na Zgromadzenie oraz dziennikarze.

W pierwszym dniu delegaci na Zgromadzenie Ogólne zostali poinformowani o realizowanych przez Związek projektach oraz pracach legislacyjnych i innych aktualnych działaniach Związku. Dyskusja merytoryczna w drugim dniu dotyczyła dyskryminacji mieszkańców miast przez osłabianie ich finansów przez rząd oraz kryzysu w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, spowodowanego przez PGW **Wody Polskie**. Dużo uwagi poświęcono też priorytetowemu dla miast problemowi **transformacji energetycznej**, zwłaszcza w kontekście niezbędnego usamodzielnienia się gospodarki miejskiej w dziedzinie lokalnej energetyki, w celu jej uwolnienia od dyktatu państwowych monopolistów.

Już w swoim wystąpieniu podsumowującym działania Zarządu i całego Związku w 2022 roku prezes ZMP, Zygmunt Frankiewicz zwrócił uwagę na widoczną w danych finansowych dyskryminację miast i ich mieszkańców. Pokazał wykres obrazujący dochody z PIT oraz efekty kolejnych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych i ograniczenia dochodów samorządowych. – **Gdyby linia trendu była zachowana – nie byłoby zmian w tych podatkach, albo byłyby rekompensaty – powinniśmy mieć 81,8 mld zł w tym roku. Według informacji, które Państwo otrzymali z MF, będzie 51,7 mld zł. To jest ponad 30 mld zł różnicy. W zeszłym roku ten ubytek wyniósł 19,3 mld zł** – mówił. Skumulowany ubytek począwszy od 2019 roku to 65 mld zł. Do tego dochodzi luka w finansowaniu oświaty, która sięga 37 mld zł. – **Jeżeli jest tak, że – jak Państwo widzicie – brakuje pieniędzy do końca roku, a dochody budżetu uchwalonego w ubiegłym roku mogą się skończyć we wrześniu, październiku czy listopadzie, to jest to spowodowane właśnie takimi ruchami rządzących** - mówił prezes Związku.

Elementy dyskryminacji miast są widoczne na każdym kroku. Nawet teraz, gdy dzielone są pieniądze na Szpitalne Oddziały Ratunkowe, warunki udziału w rozdziale tych pieniędzy są tak sformułowane, że nieliczne tylko miasta mają szansę uczestniczyć w podziale tych pieniędzy (są tylko trzy takie przypadki wśród miast na prawach powiatu, mimo że wiadomo, iż SOR-y w dużych miastach są bardziej obciążone i jest ich więcej).

Prezes zaprezentował wyniki prowadzonego przez ZMP monitoringu danych pochodzących z Ministerstwa Finansów. Z zestawienia dotyczącego rekompensat z tytułu ubytków w PIT wynika, że gminy wiejskie uzyskały rekompensatę większą niż kwoty, które straciły (ponad 108%), gminy miejsko-wiejskie zyskały 68% rekompensaty, powiaty – 76,5%, gminy miejskie – już tylko 53%, a miasta na prawach powiatu – 43,4%. Zwracają też uwagę kwoty na mieszkańca przekazane z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz 1. i 2. edycji Polskiego Ładu. – **W sumie rozdzielone tu zostały niesamowicie duże pieniądze: 62,5 mld zł. A jaki jest ich rozdział? Na mieszkańca gminy wiejskiej przypada 2481 zł, gminy miejsko-wiejskiej – 1450 zł., gminy miejskiej – 1130 zł, a miasta na prawach powiatu – 588 zł. To nie jest sprawiedliwe dzielenie pieniędzy publicznych** – podkreślał Zygmunt Frankiewicz – **Dlatego uważam, że mamy prawo, ale i obowiązek mówić o dyskryminacji mieszkańców miast.**

„Związek Miast Polskich uznaje, że programy wspierające rozwój obszarów wiejskich są potrzebne. Uważamy jednak, że wszyscy mieszkańcy Polski mają równe prawo dostępu do narodowych zasobów, w tym finansowych” – napisano w projekcie skierowanego do rządzących Apelu Związku o zaprzestanie dyskryminacji mieszkańców miast.

Delegaci ZMP podkreślali, że dotychczasowy system finansów JST został w poważnym stopniu zdestabilizowany, uniemożliwiając de facto planowanie finansowe w dłuższej perspektywie oraz zmniejszając potencjał rozwojowy, przede wszystkim miast. Uczestnicy spotkania w Łodzi zgodzili się, że należy pilnie wprowadzić sprawiedliwy mechanizm rekompensowania ubytków w dochodach bieżących JST, w tym poprzez objęcie udziałami JST także wpływów z PIT-u zryczałtowanego, oraz zwiększyć kwotę części oświatowej subwencji ogólnej (początkowo wynosiła ona niemal 3% PKB, obecnie spadła poniżej 2%). Delegaci z miast stwierdzili także, że trzeba pilnie przeprowadzić analizę ostatnich zmian w finansach JST i na tej podstawie podjąć prace nad ich odbudową, aby przywrócić stabilny, motywujący do wspierania rozwoju lokalnego system dochodów własnych. Potrzebne jest ponadto skorygowanie mechanizmu wyrównawczego, który powinien

nie tylko zmniejszać dysproporcje dochodowe, ale również w większym stopniu uwzględniać potrzeby wydatkowe poszczególnych kategorii JST, na podstawie wystandaryzowanych wskaźników referencyjnych.

Jednym z kolejnych ważnych tematów poruszanych podczas łódzkiego Zgromadzenia Ogólnego ZMP była kwestia kryzysu w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, spowodowanego przez PGW **Wody Polskie**. Informacje przekazywane przez przedstawicieli miast oraz przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych wskazują na nieprzestrzeganie przez **Wody Polskie** przepisów art. 24 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. w zakresie kryteriów określania taryf za wodę i ścieki oraz trybu i terminów rozpatrywania wniosków.

Jak stwierdził prezes Związku, problemy związane z Wodami Polskimi i branżą wodociągowo-kanalizacyjną to obraz ówczesnej władzy w pigułce. – **Co chwilę mamy do czynienia z problemami tworzonymi przez Wody Polskie przy zatwierdzaniu taryf. Wygląda to tak, jakby celem tej instytucji było zniszczenie dorobku 30-lecia i powrót do PRL w obszarze gospodarki wodno-ściekowej. To jest po prostu niewiarygodne, co tam się dzieje: łamanie prawa i arogancja podniesiona do granic absurdu** – mówił Z. Frankiewicz.

Delegaci ZMP pracowali w Łodzi nad stanowiskiem w tej sprawie. Postanowili zwrócić w nim uwagę na fakt, że obiektywne czynniki wzrostu kosztów zaopatrzenia mieszkańców w wodę odpowiedniej jakości, zwłaszcza regulowane przepisami prawa oraz obowiązującymi wskaźnikami makroekonomicznymi, muszą być uwzględniane w całości. Nie wolno też pomijać kosztów odtworzenia, utrzymania i rozwoju infrastruktury, która musi zapewnić ciągłe dostawy wody odpowiedniej jakości. Delegaci podkreślali, że w innych regulowanych dziedzinach zaopatrzenia mieszkańców w usługi pierwszej potrzeby, np. w energetyce środki na utrzymanie i rozwój, są zagwarantowane.

Od jakiegoś już czasu środowisko samorządowe oraz komisje senackie zgłaszały postulaty w sprawie jasnych i przejrzystych zasad rozpatrywania wniosków taryfowych. Postulowano m.in. zapis o bezzwłocznym rozpatrywaniu wniosków o skrócenie okresu obowiązywania obecnych taryf, o uwzględnianiu aktualnych wskaźników makroekonomicznych czy wzrostu cen materiałów i energii w pełnym wymiarze. Niestety, żadne z tych oczywistych, uprawnionych przepisami ustawy i rozporządzenia taryfowego, postulatów nie zostały uwzględnione. Dlatego delegaci Zgromadzenia Ogólnego ZMP – podobnie jak inne organizacje samorządowe – postanowili domagać się odebrania PGW Wody Polskie uprawnień regulatora w zakresie taryf opłat za wodę i ścieki oraz przywrócenia tych uprawnień radom gmin.

Decyzja o zlokalizowaniu obrad Zgromadzenia Ogólnego w Łodzi była podyktowana faktem obchodzenia w roku 2023 jubileuszu nadania Łodzi praw miejskich. Gościem obrad była prezydent Hanna Zdanowska, która otrzymała od prezesa Związku okolicznościowy prezent – symboliczny zwój aktu nadania praw miejskich, odlany z brązu.

2.2. Prace Zarządu w 2023 roku

Zarząd – organ wykonawczy Związku, składa się z 30 osób wybranych bezwzględną większością głosów spośród delegatów miast na Zgromadzenie Ogólne. Członkowie Zarządu pracują honorowo – nie pobierają za swoją pracę żadnego wynagrodzenia ani diet, mimo że Statut Związku przewiduje taką możliwość. Reprezentują różne opcje polityczne (większość członków jest bezpartyjna) oraz różne części kraju.

Zarząd Związku pracuje regularnie i odbył 13 posiedzeń w następujących miastach:

- Cieszyn – 20 stycznia,
- Złotoryja – 17 lutego,
- Łódź – 9 marca,
- Sopot – 3 kwietnia,
- Chełm – 21 kwietnia,
- Warszawa – 26 maja,
- Tychy – 16 czerwca,
- Kartuzy – 7 lipca,
- Radom – 25 sierpnia,
- Wejherowo – 29 września,
- Sosnowiec – 27 października,
- Wrocław – 28 listopada,
- Dąbrowa Górnicza – 15 grudnia.

Posiedzenie Zarządu we Wrocławiu, 28 listopada 2023 r.

Posiedzenie Zarządu w Tychach, 16 czerwca 2023 r.

Posiedzenie Zarządu w Warszawie, Senat RP, 26 maja 2023 r.

Posiedzenie Zarządu w Cieszynie, 20 stycznia 2023 r.

Najważniejsze stanowiska i dokumenty, przyjęte przez Zarząd w 2023 roku:

- Oświadczenie w sprawie konsekwencji lekceważenia przepisów prawa przez urzędników administracji rządowej,
- Stanowisko w sprawie ciągłości działania gminy po wygaśnięciu mandatu wójta (burmistrza, prezydenta) w trakcie kadencji,
- Stanowisko ws. funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- Stanowisko w sprawie potrzeby zasadniczych zmian w polskiej oświacie,
- Stanowisko w sprawie ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw – proponowane poprawki,
- Stanowisko w sprawie projektu nowelizacji ustawy o budżecie (druk 3323),
- Stanowisko dotyczące zapowiedzi powołania rządowego regulatora opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Pismo do Prezesa Rady Ministrów w sprawie niesprzedanego węgla,
- Pismo do KWRiST dotyczące projektu rozporządzenia RM w sprawie zmian granic miast,

- Stanowisko w sprawie postępu prac nad projektem ustawy o ochronie ludności oraz pismo do Prezydenta RP w tej sprawie,
- Stanowisko w sprawie transformacji energetycznej miast,
- Apel Związku Miast Polskich o zaprzestanie dyskryminacji mieszkańców miast,
- Stan finansów JST, w tym miast, na początku 2023 roku,
- Stanowisko w sprawie kryzysu w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, spowodowanego przez PGW **Wody Polskie**,
- Stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks Wyborczy.

Przedstawiciele Związku w komitetach monitorujących

Wykorzystując stosowne zapisy ustawowe Zarząd Związku, podobnie jak w poprzednich okresach programowania, zgłosił naszych przedstawicieli do komitetów monitorujących KPO, krajowe programy, objęte umową partnerstwa z UE oraz regionalne programy operacyjne. Ich praca jest obecnie w stadium początkowym, a w przypadku KPO rozpoczęła się *de facto* w 2024 roku, pomimo trwających już działań, finansowanych z funduszy krajowych.

Mamy przedstawicieli we wszystkich 16 komitetach monitorujących RPO, a ponadto w komitetach: Nowoczesna Gospodarka; Infrastruktura - Klimat - Środowisko, Rozwój Cyfrowy, Rozwój Społeczny, Polska Wschodnia, Pomoc Techniczna i KPO.

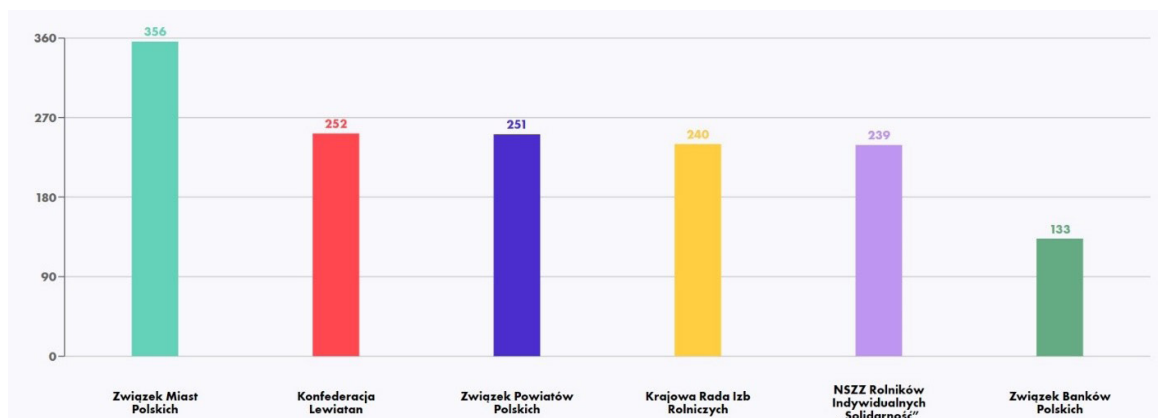
Lobbing legislacyjny

Zarząd przyjął 33 stanowiska i opinie, zaopiniował 65 projektów ustaw, 50 projektów rozporządzeń i 28 innych otrzymanych dokumentów. Komunikaty z posiedzeń, lista zaopiniowanych dokumentów oraz stanowiska i opinie są na bieżąco zamieszczane na stronie internetowej: w Aktualnościach (<http://miasta.pl/aktualności>) oraz w Strefie dla miast (<http://miasta.pl/strefa-dla-miast>).

Przedstawiciele Zarządu – obok innych osób zgłoszonych przez ZMP – uczestniczą w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz jej zespołów roboczych, Radzie Dialogu Społecznego i innych gremiach oraz spotkaniach konsultacyjnych.

Ponadto bierzemy udział w posiedzeniach komisji sejmowych i senackich.

Udział ten jest dostrzegany przez niezależny serwis **Jawny Lobbing**, który publikuje wykres aktywności organizacji prowadzących niezawodowy lobbing legislacyjny:

Pozycję lidera zawdzięczamy głównie aktywności pełnomocnika Zarządu ds. legislacyjnych, Marka Wójcika i specjalisty ds. legislacyjnych, Adama Ostrowskiego.

Nasz lobbing zaczyna się jednak wcześniej. Projekty trafiają na posiedzenia Zarządu, który pracuje nad nimi na podstawie uwag zgłaszanych przez miasta, zwłaszcza te reprezentowane w Zarządzie. Do niektórych projektów opinie zgłaszają komisje tematyczne Związku, a nierzadko trafiają do nas uwagi z innych organizacji samorządowych, najczęściej z Unii Metropolii Polskich. Zarząd spotyka się co miesiąc, więc nie zawsze udaje się nam sformułować formalne stanowisko na piśmie – często czas na zaopiniowanie projektu jest zbyt krótki. Zawsze jednak nasi przedstawiciele w zespołach Komisji Wspólnej Rządu i ST oraz w samej Komisji zgłaszają uwagi i propozycje. Skuteczność prac w Komisji Wspólnej jest statystycznie wysoka, jednak nie dotyczy to projektów, które miały charakter priorytetów politycznych partii rządzącej. Dotyczy to głównie kwestii finansów samorządowych oraz centralizacji różnych dziedzin życia, zwłaszcza edukacji.

Sporadycznie udawało się do pewnych uwag przekonać komisje sejmowe.

Pełna współpraca miała miejsce w Senacie, zwłaszcza w Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, której przewodniczy nasz Prezes. Tym niemniej większość prosamorządowych poprawek lub inicjatyw senackich była odrzucana lub niepodejmowana przez poprzednią większość sejmową.

W Senacie udaje się nam również podejmować problematykę ważną dla miast i gmin, niebędącą przedmiotem bezpośrednich prac legislacyjnych, na przykład sytuację branży wodno-kanalizacyjnej, wywołaną systematyczną obstrukcją Wód Polskich wobec wniosków taryfowych, składanych w związku z lawinowym wzrostem kosztów energii i innych czynników kosztotwórczych. Strona rządowa traktowała jednak Senat z jawnym lekceważeniem, co w praktyce oznacza lekceważenie wyborców, którzy w większej liczbie poparli kandydatów stanowiących wówczas większość senacką niż liczba głosów oddanych na partię mającą większość w Sejmie.

Główne problemy w roku 2023

Bezpodstawne wydłużenie kadencji samorządowej

Zarząd Związku w stanowisku z listopada 2022 r. sprzeciwił się wydłużeniu kadencji samorządowej, podyktowanemu przesłankami politycznymi. We wniosku do Prezydenta RP o niepodpisywanie ustawy wskazaliśmy zarówno przesłanki konstytucyjne, jak i wynikające z kontekstu organizacyjnego (rzekomy konflikt wyborów samorządowych i parlamentarnych przy możliwym 6-tygodniowym odstępie został w praktyce zastąpiony niewiele dłuższym odstępiem między wyborami samorządowymi i euro-parlamentarnymi).

Dodatkowym negatywnym skutkiem nieuwzględnienia naszego wniosku jest sytuacja, w której nowe organy JST nie będą miały istotnego wpływu na budżety roku 2024 przez prawie 3 kwartały. Przy wyborach jesiennych nowe organy stanowiące uzyskiwały niemal natychmiast wpływ na finanse swojej gminy, miasta, powiatu albo województwa.

Finanse JST – destrukcja systemu i dyskryminacja miast

Lata 2021-2023 były – według większości aktywnych przedstawicieli środowiska samorządowego – najtrudniejszym dla samorządu okresem od początku reform ustrojowych. Jest to efekt nie tylko **destrukcji systemu finansów** gmin, powiatów i województw, ale także wielu innych zmian **centralistycznych**, które pojawiają się niemal w każdej dziedzinie: edukacji, ochrony zdrowia, opłat i taryf w gospodarce odpadami, taryf za wodę i ścieki. Do tego dochodzi długotrwały **wzrost inflacji** oraz **kryzys energetyczny**, z jednej strony wywołany skutkami wojny na Ukrainie, a z drugiej - perfidnie wykorzystany przez państwowych monopolistów sektora energetycznego.

Dodatkowo był to kolejny rok postępującej **dyskryminacji mieszkańców miast** w dostępie społeczności miejskich do zasobów narodowych, w tym zwłaszcza finansowych.

Udziały w PIT a „rekompensaty”

Zmiany systemowe w podatku PIT oznaczają między innymi znaczne **zmniejszenie dochodów własnych gmin**. Rząd zrekompensował swoje straty wzrostem wpływów z PIT-u „zryczałtowanego” i przede wszystkim zwiększoną składką zdrowotną, którą płacą mieszkańcy i nie mogą odliczyć jej – jak wcześniej – od podatku. W efekcie budżet centralny zyskał więcej niż stracił z PIT-u „składkowego”.

Dla części Polaków realny skutek zmian podatkowych jest niewielki, dla większości żaden lub nawet ujemny. Stawka PIT, według której większość płaci daninę, spadła do 12%. Jednak rzeczywisty spadek opodatkowania dochodów nie jest duży, a wręcz przeciwnie – dla licznego grona oznacza wzrost obciążeń. Gdyby nie wzrost kwoty wolnej, ulgi i preferencyjne sposoby rozliczeń, wszyscy zapłacilibyśmy wyższe podatki. To za sprawą **składki zdrowotnej**. Jej wysokość nie uległa zmianie – stanowi 9% dochodów. Jednak rozliczając PIT za 2021 rok, większą część tego obciążenia (7,75% dochodu) odliczaliśmy od podatku. Teraz nie odliczamy, a zatem do 12% PIT dodajemy 9% składki zdrowotnej, co powoduje, że obciążenie wynosi **21%**. Wcześniej wynosiło 17% PIT + 1,25% składki zdrowotnej, czyli **18,25%**.

Obywatele więc niewiele lub nic nie zyskali, natomiast społeczności lokalne, **zwłaszcza miasta**, znacznie **straciły**. Po zmianach udziały samorządów w podatku PIT wyniosły w 2022 roku 54 mld zł (bez rekompensaty), a w roku 2023 wyniosły 51,7 mld zł. Gdyby tych zmian nie było, JST – wg symulacji rządowych, opartych o oceny skutków regulacji do ustaw zmieniających system – uzyskałyby z PIT-u w roku ubiegłym 73,2 mld zł, a w bieżącym – 81,8 mld zł. Kwoty udziałów miast i gmin w podatku PIT, ustalone i uzyskane w roku 2023, spadły do poziomu tych udziałów z roku 2018...

Rząd pod naciskiem samorządów przyznał „rekompensaty” dla gmin: w roku 2021 – 6,8 mld zł, w roku 2022 – 11,06 mld zł, a w roku 2023 – 10,95 mld zł. Są one zatem łącznie o wiele mniejsze niż ubytki, a ponadto, **ręcznie i uznaniowo dzielone, nie trafiają tam, gdzie nastąpiły ubytki**. W skrajnym przypadku Warszawy strata w 2023 r. wyniosła prawie 3,4 mld zł, a rekompensata – 157,5 mln zł, czyli zaledwie 4,7% ubytku. Dwustutysięczny Toruń stracił 164,6 mln zł, a otrzymał 44,9 mln (27,3% ubytku). W 175-tysięcznych Gliwicach strata w minionym roku wyniosła 171 mln zł, a rekompensata – 29,7 mln zł (17,4% ubytku). Mała Podkowa Leśna straciła 7,7 mln zł, a otrzymała 1,5 mln zł (19,5% ubytku). Z drugiej strony mała gmina wiejska Przytuły, która straciła raptem 280 tys. zł, otrzymała rekompensatę 1,5 mln zł (**535%** ubytku!).

W latach 2022 i 2023 Przytuły straciły z udziałów w PIT 447 638 zł, a otrzymały „rekompensatę” w wysokości 4 388 419 zł, to znaczy blisko **10 razy więcej** niż wyniósł w tym okresie faktyczny ubytek w udziałach w PIT. Natomiast skumulowany ubytek Warszawy w latach 2019-2024 to 10,5 mld zł, z czego zrekompensowano (w latach 2021-23) zaledwie 1,4 mld zł, zatem łączny ubytek netto wyniósł aż 9,1 mld zł.

Dane dla wszystkich miast i gmin są dostępne na stronie www.miasta.pl.

O „rekompensatach” dowiadujemy się w trakcie roku, a otrzymujemy je pod koniec roku. Zamiast większego ładu w miejskich finansach, ich odpowiedzialne planowanie stało się fikcją...

Spadek bieżących dochodów własnych oznacza zatrzymanie tempa rozwoju miast, uniemożliwia racjonalne planowanie budżetów i zwiększa ryzyko utraty płynności finansowej. Nadwyżka operacyjna JST spadła w roku 2023 do 17 mld zł, z czego 7,7 mld zł wykazały województwa, 4,2 mld zł – gminy wiejskie, a 2,1 mld zł – gminy miejsko-wiejskie. Gminy miejskie zamknęły rok 2023 nadwyżką operacyjną w wysokości tylko 0,8 mld zł, a miasta na prawach powiatu – zaledwie 0,7 mld zł. **To dramatyczny skutek dyskryminacji miast.**

W 2021 roku zmieniono ustawę o dochodach samorządów, m.in. ustanawiając nową część subwencji ogólnej – rozwojową. Miała ona zasilić budżety lokalne w roku 2023, ale ją „zawieszono”. W projekcie budżetu państwa na rok 2024 poprzedni rząd ponownie proponował jej zawieszenie, uznając, że łatwiej uznaniowo, ręcznie dzielić to, co nam zabrano, niż na podstawie obiektywnych, z góry znanych kryteriów wyliczyć to, co nam się należy. Nowy rząd przywrócił subwencję rozwojową, która w 2024 r. wyniesie **3,2 mld zł**.

Rządowy Program Inwestycji Strategicznych – rozdawnictwo sterowane

Drugim sposobem uznaniowego rozdawnictwa jest Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, który rząd przedstawiał także jako swoistą „rekompensatę” zmian w systemie finansów samorządów. To też nieprawda: te niemałe środki są **rozdzielane uznaniowo**, co rujnuje założenia ustawy o dochodach JST z 2003 r., zastępując mobilizację lokalnych gospodarzy do podejmowania wysiłków, by zwiększyć dochody własne, klientelizmem - staraniami, by zasłużyć na dotację. Poza nadal wyraźnymi, choć w mniejszej skali niż przy RFIL, preferencjami partyjnymi, dochodzi bardzo **dotkliwa dyskryminacja mieszkańców miast**, wynikająca przede wszystkim z górnych limitów składanych wniosków.

Według danych BGK z kolejnych transz Programu przyznano łącznie ponad **99 mld zł** w formie promes inwestycyjnych. W latach 2022 i 2023 do samorządów trafiło dotąd jednak **tylko 24 mld zł** z tego źródła.

W dodatku przy rozdziale wielu innych środków: subwencji oświatowej, dotacji na drogi, dotacji w ramach RFIL, a nawet przyszłej subwencji „rozwojowej” (jeśli wróci...), ostatnio zawsze są wprowadzane współczynniki „korygujące” według poziomu tzw. bogactwa, a także górne limity – **zawsze niekorzystne dla miast**.

Dramatyczna sytuacja oświaty

Najbardziej kosztochłonnym zadaniem własnym miast i gmin jest **oświata**. Jest ona finansowana w większości z subwencji oświatowej. Dwadzieścia lat temu pokrywała ona ponad 75% bieżących kosztów działania szkół, obecnie zaledwie 60%. Dwadzieścia lat temu subwencja stanowiła 2,85% PKB, obecnie 1,98%. W 2015 roku dopłaciliśmy do wydatków bieżących szkół 17 mld zł, w roku 2022 – 37 mld, a w roku 2023 – już **42 mld zł!**

W projekcie budżetu państwa, przygotowanym przez rząd PiS, zaplanowano wzrost części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2024 o 11,6 mld zł (tzn. o 17,9%). Nowy rząd, powołany dwa miesiące po październikowych wyborach parlamentarnych, zwiększył tę kwotę o dalsze 11,3 mld zł, co zapewniło wzrost subwencji szkolnej o **35,4%**. Dodatkowo zwiększono także dotację do przedszkoli. Niestety luka finansowa w oświacie wzrosła w latach 2016-2023 tak bardzo, że nawet ten bardzo znaczący wzrost subwencji nie zmienił sytuacji w sposób zasadniczy.

Oprócz koniecznych zmian w finansowaniu oświaty niezbędne są też zmiany prawne, zwłaszcza mające na celu zwiększenie samodzielności miast i gmin w racjonalnym kształtowaniu sieci placówek oświatowych.

Wojna w Ukrainie

24 lutego 2022 r. w ustabilizowanej od lat (nie licząc lokalnych konfliktów na Bałkanach) Europie rozpoczęła się wojna: wracająca do imperialistycznych ambicji Rosja napadła w barbarzyński sposób na Ukrainę, burząc europejski ład, zagwarantowany międzynarodowo po upadku żelaznej kurtyny, łamiąc wszelkie zasady prawne i moralne.

Polska natychmiast otworzyła się na przyjęcie wielkiej fali uchodźców wojennych – jako państwo, społeczności lokalne, a przede wszystkim mieszkańcy.

Nasz udział w tych działaniach jest opisany w dalszych częściach sprawozdania. Tutaj wypada podkreślić niezłą współpracę z centralną administracją rządową, przynajmniej w zakresie tworzenia warunków prawnych pobytu uchodźców z Ukrainy w Polsce. Bardzo szybko uchwalona specjalna ustawa, regulująca te kwestie, w prace nad którą byliśmy w pełni zaangażowani, a strona rządowa przyjęła większość naszych uwag i propozycji. Konstruktywna współpraca trwała także przy kolejnych nowelizacjach tej ustawy.

Inflacja a ceny usług komunalnych

Inflacja, która w roku 2022 osiągnęła aż 14,4% w skali rocznej, w kolejnym, 2023 roku zaczęła spadać, przynajmniej w ujęciu konsumenckim, publikowanym przez GUS. Jednak okazało się, że ostatecznie wyniosła i tak 11,4%. Trzeba pamiętać, że wskaźnik ten jest obliczany przez GUS na podstawie cen koszyka towarów i usług konsumpcyjnych, podczas gdy ceny głównych składników kosztów funkcjonowania JST wzrosły jeszcze bardziej, zwłaszcza w gospodarce komunalnej. Niestety, nie opracowano dotąd metodologii szacowania „inflacji samorządowej” – nie istnieje koszyk dóbr i usług, które tworzą koszty świadczenia lokalnych usług publicznych, jednak z danych publikowanych przez działające w sektorze komunalnym izby gospodarcze (IGWP, IGCP, KIGO, IGKM) wynika, że główne składniki kosztów ponoszonych w ich branżach wzrosły o wiele bardziej niż wskaźnik GUS.

Część cen usług komunalnych podlega kontroli regulatorów, których podejście jest silnie zróżnicowane: Urząd Regulacji Energetyki na ogół uwzględnia dynamikę wzrostu kosztów obiektywnych i zatwierdza zmieniane taryfy opłat. Diametralnie inaczej postępowało PGW Wody Polskie, które znajdowało drobne preteksty formalne, by nie zgadzać się na zmiany taryf, wynikające z obiektywnego wzrostu kosztów, a także wywierało niedopuszczalne naciski na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, oczekując nawet działań niezgodnych z prawem (uchwalanie a priori dopłat do cen wody i ścieków przed zatwierdzeniem taryfy).

Skutek jest dramatyczny – branża wodno-kanalizacyjna jest coraz bliższa stanu zagrożenia, za co pełną odpowiedzialność ponosi instytucja państwowa, która stroiła się w piórka obrońców uciśnionych przez gminy obywateli. Niestety, podejmowane przez nas próby zmiany tej sytuacji były aż do wyborów parlamentarnych nieskuteczne. Dominował tępy, pseudo-populistyczny upór. Pojawiły się pierwsze jaskółki - kilka miast wygrało spory z RZGW w sądach. Przed rokiem pytaliśmy retorycznie: czy postulat zmiany podejścia na zdroworozsądkowe wymaga aż procesów sądowych? Okazało się, że wystarczyła zmiana rządu. Od grudnia 2023 roku podejście Wód Polskich zmieniło się radykalnie.

Kryzys energetyczny - konieczność transformacji energetycznej gospodarki komunalnej

Ubiegłoroczna walka ze skutkami kryzysu energetycznego, zapewnienie objęcia części gospodarki komunalnej osłonami rządowymi, pokonywanie rozlicznych trudności i toczenie walki z państwowymi monopolistami: producentami i dystrybutorami energii elektrycznej, gazu i paliw, uświadomiły rzeszy samorządowców konieczność uzyskania większej **samodzielności energetycznej**.

Miasta muszą pilnie zbudować i realizować **lokalne strategie energetyczne**, pozwalające na wykorzystanie własnych potencjałów energetycznych, tkwiących w odpadach stałych, ściekach, biomasie, w powierzchniach przemysłowych, na których mogą powstawać farmy fotowoltaiczne, geotermii itp. Ich realizacja wymaga środków finansowych, które w coraz większych kwotach są już dostępne, działań w formule PPP, a przede wszystkim **zmian legislacyjnych**. Część z nich wprowadzono w 2023 roku, formułując prawne ramy tworzenia obywatelskich społeczności energetycznych. Będziemy kontynuować starania o dalsze ułatwienia w rozwoju energetyki rozproszonej, z wykorzystaniem lokalnych potencjałów.

2.3. Komisje problemowe

W Związku działa 21 komisji problemowych, do których miasta zgłosiły ponad 650 osób. Do zakresu działania komisji należy opiniowanie i przygotowanie stanowisk i wniosków dotyczących aktów prawnych, wymiana doświadczeń, analizowanie stanu danej dziedziny.

W 2023 r. komisje odbyły ogółem **30 posiedzeń**, w tym **21 stacjonarnie** oraz **9 online**:

- **Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego** (1:18-20.12 w Częstochowie);
- **Komisja Praw Człowieka i Równego Traktowania** (4: 22.02 - online, 1.06 w Białymstoku, 18.09 - online, 4.12 w Poznaniu);
- **Komisja Edukacji** (1: 16-17 w Poznaniu.);
- **Komisja Gospodarki Mieszkaniowej** (2: online 30.06 i 26.09 w Mielnie);
- **Komisja Finansów** (3: online: 26.01, 18.04, 17.05);
- **Komisja Kultury** (1: 18-19.04 w Krakowie);
- **Komisja Polityki Społecznej** (2: 28.02-1.03 w Lesznie i 23-24.05 w Głownie);
- **Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska** (2: online 16.06 i 8.08. w Wołominie);
- **Komisja Turystyki** (3: 27.06 w Krakowie, 14.11 w Zabrze, 13-14.12 w Krakowie);

- **Komisja Sportu** (4: 13-14.01 w Oświęcimiu, 20-22.07 w Ełku, 28-29.09 w Lublinie, 7-8.12 w Poznaniu);
- **Komisja Klimatu** (1: 11-12.12.w Warszawie);
- **Komisja Małych Miast** (1: 17.10 w Poznaniu);
- **Komisja Polityki Miejskiej i Rozwoju Miast** (1: 17.10 w Poznaniu, podczas „Local Trends”);
- **Komisja Partnerstwa i Dialogu** (2: 23.02 w Tarnowie i 24.04 w Warszawie);
- **Komisja Partnerstwa Publiczno-Prywatnego** (1: 26.09 w Mielnie, wspólnie z Komisją Mieszkaniową);
- **Komisja Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej** (1: online 18.04).

Ani razu nie spotkało się 5 Komisji: Administracji; Polityki Europejskiej i Spraw Zagranicznych, Transportu, Gospodarki Nieruchomościami, Zagospodarowania Przestrzennego.

Komisje przyjęły następujące stanowiska i wnioski:

- **Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego:**
 - pozytywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia w sprawie określenia wzoru umundurowania, legitymacji, dystynkcji i znaków identyfikacyjnych strażników gminnych, a także warunków i sposobów ich noszenia, przygotowany przez Krajową Radę Komendantów Straży Miejskich i Gminnych.
 - po zapoznaniu się z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 września 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego ustalono, że należy przeprowadzić konsultacje, a następnie sformułować nowe propozycje uprawnień w zakresie grzywnien w postępowaniu mandatowym.
- **Komisja Praw Człowieka i Równego Traktowania:**
 - Stanowisko w sprawie drugiej części podręcznika „Historia i Teraźniejszość” prof. Wojciecha Roszkowskiego.
- **Komisja Edukacji**
 - Stanowisko dotyczące proponowanych przez samorządy zmian w systemie oświaty oraz Karcie Nauczyciela.
- **Komisja Gospodarki Mieszkaniowej**
 - Stanowisko dot. proponowanych zmian do regulaminu programu priorytetowego „Ciepłe mieszkanie”.
- **Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska**
 - Stanowisko w sprawie danych mogących stanowić podstawę weryfikacji deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

- **Komisja Partnerstwa i Dialogu**

- Stanowisko dotyczące współpracy organizacji pozarządowych z samorządem w szczególności w trzech kierunkach:
 - dialogu obywatelskiego, czyli współrzędzenia,
 - finansowania organizacji, czyli w istocie realizacji zasady pomocniczości,
 - ułatwienia w działalności organizacji pozarządowych, a tym samym uproszczenia spoczywających na nich obowiązków administracyjno-podatkowych.

Stanowiska, opinie i materiały wypracowane przez Komisje są prezentowane na posiedzeniach Zarządu, który – na ich podstawie – przyjmuje niektóre stanowiska (szerzej o pracach Komisji na www.miasta.pl).

Komisja Edukacji - Poznań, 16-17 listopada 2023 r.

Komisja Praw Człowieka i Równego Traktowania - Poznań, 4 grudnia 2023 r.

3. Opinie prawne, ekspertyzy, opracowania

Ważniejsze opinie prawne i ekspertyzy dla Związku w roku 2023

- Informacja prawna dotycząca ustawowego umocowania Rad Kobiet i Równego Traktowania w prawie samorządowym;
- Informacja prawna obejmująca charakterystykę prawnych aspektów udzielenia poręczeń przez gminy, w tym w szczególności z punktu widzenia ich przedmiotu oraz podmiotu, trybu ich udzielenia, w tym ukształtowania stosunku umownego;
- Informacja prawna w przedmiocie oceny trwałości wyznaczenia przez rady miejskie (rady miast) przedstawicieli/delegatów gmin (miast) członkowskich do Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich;
- Informacja prawna dot. wyroku TK (SK 14/21) z dnia 4 lipca 2023 roku i jego potencjalnego wpływu na sposób opodatkowania budowli podatkiem od nieruchomości;
- Projekt przepisów ustawowych określających przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości z związku z wyrokiem TK (SK14/21);
- Przygotowanie wniosku do TK w sprawie nowelizacji ustaw podatkowych (aktualizacja o dwie kolejne ustawy) oraz przygotowanie projektu uchwały w sprawie wniesienia wniosku przez radę miasta;
- Projekt ustawy o dochodach JST w zakresie objęcia udziałami JST w podatku PIT także jego części zryczałtowanej (art. 2 pkt 5) wraz z uzasadnieniem;
- Projekt nowelizacji i jej uzasadnienie dot. ustawy z dnia 27 października 2017 roku o finansowaniu zadań oświatowych, w zakresie doprecyzowania reguł związanych z kontrolą pobierania i wydatkowania tzw. dotacji oświatowej;
- Doradztwo (konsultacje, opinie prawne, analizy) i reprezentowanie przed parlamentem, organami administracji publicznej itp. w zakresie zagadnień dot. sektora wodociągowo-kanalizacyjnego.

Ekspertyzy i opinie prawne są dostępne dla miast członkowskich na naszej stronie internetowej www.miasta.pl w zakładce „*Strefa dla miast*”, **po zalogowaniu**.

Ważniejsze opracowania i publikacje w roku 2023

- Stan finansów JST, w tym miast, na początku 2023 r. (opracowanie na ZO ZMP w Łodzi);
- Diagnozy i recepty na główne problemy samorządu terytorialnego (w tym projekty ustaw, wypracowane przez środowisko samorządowe) – dla Senatu RP na Dzień Samorządu Terytorialnego (27 maja 2023);
- Stop dyskryminacji miast i ich mieszkańców (artykuł, Rzeczpospolita, 29.09.2023);
- Zintegrowana analiza strategiczna JST (poradnik dla miast i gmin oraz ich związków);
- Raport o stanie finansów JST na koniec 2023 roku (prezentacja dla NIK).

Opracowania są dostępne na www.miasta.pl. Inne liczne materiały, zwłaszcza opracowania danych finansowych (w tym dotyczące ubytków z udziałów w PIT), były zamieszczane na naszej stronie internetowej na bieżąco, jako aktualności.

4. Projekty dla miast

Stałym ważnym kierunkiem działań na rzecz wzmocnienia kompetencji i wymiany doświadczeń w zarządzaniu miastami są **projekty**, na które pozyskujemy **środki z innych źródeł niż składki członkowskie**. Ich wielkość w 2023 r. blisko pięciokrotnie przekroczyła wpływy ze składek. Źródłem finansowania są fundusze unijne lub norweskie/EOG, zarządzane przez poszczególne ministerstwa jako instytucje zarządzające, a Związek jest ich realizatorem lub współrealizatorem. Udział w projektach jest otwarty dla miast. Nabór wynika z warunków otwartego konkursu organizowanego przez instytucje zarządzające, albo – gdy jest taka możliwość – bezpośrednio zapraszamy nasze miasta członkowskie.

Podejmując projekty, kierujemy się kilkoma generalnymi zasadami:

Projekty są **adresowane do miast i ich przedstawicieli** (burmistrzów/prezydentów, radnych i pracowników). W działaniach projektowych uczestniczyło w ostatnich latach 218 miast członkowskich ZMP (w tym część w więcej niż jednym) oraz bardzo wielu pracowników samorządowych z tych miast.

Angażujemy się wyłącznie w projekty, które tworzą **nowe rozwiązania**: np. model zintegrowanej strategii terytorialnej, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, lub tworzą **nowe narzędzia**, których nie ma na rynku, np. Monitor Rozwoju Lokalnego, systemy samooceny stanu rozwoju instytucjonalnego, System Monitorowania Usług Publicznych (SMUP), Forum Rozwoju Lokalnego, lub które **promują ważne rozwiązania** – np. włączanie młodzieży do uczestnictwa w sprawach samorządowych, szerokie wykorzystanie SMUP przez urzędy. Staramy się, aby elementem metody realizacji naszych projektów była wymiana doświadczeń, a nie tylko działania eksperckie.

Sposób realizacji projektów umożliwia **oszczędności dla Związku**, tzn. pozwala sfinansować i znacząco rozwinąć część działań statutowych Związku. Dzięki realizowanym projektom wspieramy podstawową działalność Związku na rzecz miast (opinie, analizy, ekspertyzy, działania medialne itp.)

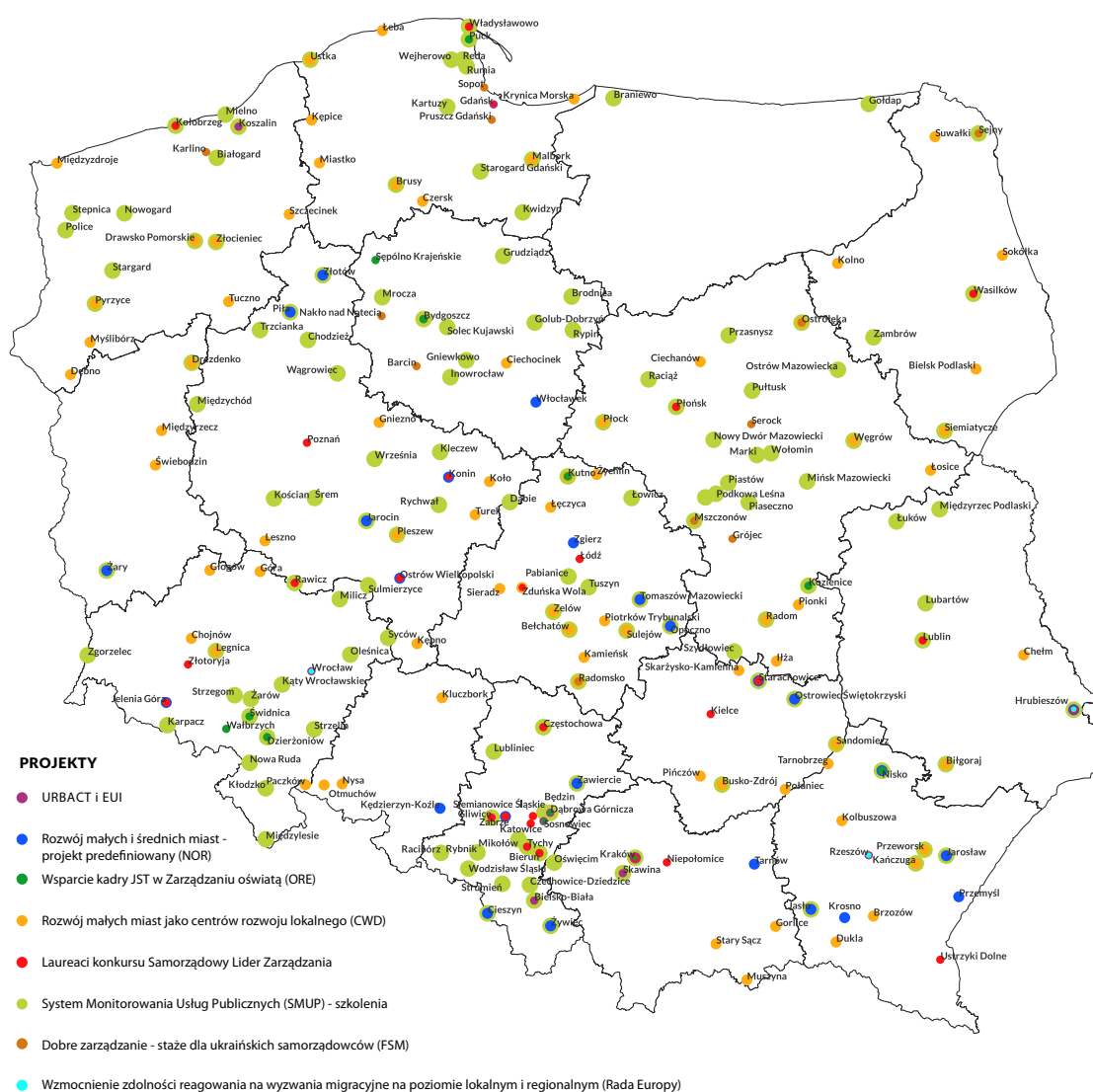
Inne formy wymiany doświadczeń to przede wszystkim **posiedzenia komisji problemowych oraz konferencje, warsztaty, wizyty studyjne**, których Związek jest organizatorem lub współorganizatorem. W roku 2022 możliwy stał się powrót do organizowania spotkań bezpośrednich, jednak dla części z nich stosujemy formułę hybrydową, która znacząco zwiększa liczbę uczestników, a większość seminariów FRL odbywa się online.

Udzielamy też **patronatu** różnym konferencjom, wydarzeniom i inicjatywom, zapraszając miasta członkowskie do udziału w nich (najczęściej na preferencyjnych warunkach). W 2023 roku Związek udzielił swojego patronatu ponad 50 konferencjom czy przedsięwzięciom ogólnopolskim (w 2022 r. było ich 34), m.in.: V Krajowemu Kongresowi Forów Skarbników w Warszawie, VII Krajowemu Kongresowi Sekretarzy w Warszawie, konferencji FRDL „Potrzebne zmiany w samorządzie lokalnym a bieżące wyzwania w Polsce” w Łodzi, XXI Samorządowemu Forum Kapitału i Finansów w Katowicach, Kongresowi Perły

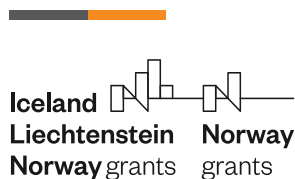
Samorządu (7. edycja) w Gdyni, 27. Kongresowi Ochrony Środowiska ENVICON we Wrocławiu, Międzynarodowym Targom Ochrony Środowiska POLECO w Poznaniu, 10. edycji Programu Eco-Miasto, Forum Danych Miejskich 2023 w Warszawie, Kongresowi Odbudowy Ukrainy COMMON FUTURE w Poznaniu, inicjatywie „Otwarte miasta i wsie” – mapowanie i współpraca dla Ukrainy, I Krajowemu Kongresowi Współpracy Lokalnej w Warszawie, I Kongresowi Energetyki Rozproszonej w Krakowie, V Kongresowi Sport Biznes Polska w Warszawie, XII Ogólnopolskiemu Konkursowi „Gmina Przyjazna Rowerzystom w ocenie turystów kolarzy 2023”, imprezie Rowerowa Stolica Polski, rankingowi Serwisu Samorządowego PAP „Gmina Dobra do Życia”, 30. Jubileuszowej Akcji Sprzątania świata – Polska czy Kampanii o zgodzie w ramach 16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć.

Objęliśmy również swoim patronatem wydarzenia organizowane w 2023 roku przez miasta członkowskie, takie jak np. NASA Space Apps Challenge Stalowa Wola 2023, 8. Forum Inteligentnego Rozwoju, Uniejów 2023, Międzynarodowa Konferencja „Samorząd 6.0 Rozwój społeczny – Usługi gospodarcze – Nowoczesne finanse” w Wieliczce czy Europejskie Forum Regionalnego Sportu w Legionowie.

Stopień zaangażowania miast w realizowane przez Związek projekty, a także ważne kampanie tematyczne, obrazuje poniższa mapa:

Rozwój małych i średnich miast – projekt predefiniowany ze środków norweskich

W latach 2019-2024 Związek realizuje projekt szkoleniowo-doradczy dla miast pod nazwą „**Budowanie potencjału instytucjonalnego średnich i małych miast w Polsce na rzecz wdrażania skutecznych lokalnych polityk rozwoju**” – będący częścią Programu „Rozwój Lokalny”, finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz budżetu państwa, którego operatorem jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Projekt jest nakierowany na wsparcie **poprawy sytuacji miast** uznanych za ośrodki z najtrudniejszą sytuacją społeczno-gospodarczą w kraju. W tym celu na grupie miast pilotażowych testowane jest tzw. podejście zintegrowane do planowania i wdrażania działań rozwojowych. Poprawa warunków do wzrostu jakości życia nastąpi w tych miastach **w wyniku lokalnego rozwoju społecznego i gospodarczego**, z uwzględnieniem wymiaru **partycypacji obywateli** w zarządzaniu miastami, zgodnie z **zasadami ochrony środowiska** oraz **wzmocnienie zdolności instytucjonalnej władz samorządowych** w tych miastach. 29 miast uczestniczących w projekcie uzyskało do dyspozycji środki finansowe (łącznie 102 mln euro, po ok. 3,6 mln na miasto), a także znacznie zwiększą zdolność do efektywnego programowania i skutecznego wdrażania lokalnych polityk rozwoju.

Rolą ZMP (realizującego tzw. projekt predefiniowany w Programie „Rozwój Lokalny”) było najpierw wsparcie miast przygotowujących wnioski konkursowe, a obecnie jest nią wsparcie przez doradców miast laureatów konkursu grantowego MFiPR w realizacji przyjętego planu oraz szerokie upowszechnianie metod i narzędzi zarządzania zintegrowanego wśród pozostałych miast w kraju, wypracowanie rekomendacji dla Krajowej Polityki Miejskiej i współpraca bilateralna polsko-norweska i polsko-islandzka.

W III etapie projektu brało udział 29 miast (**spośród nich 25 to członkowie ZMP**), które zespół doradców ZMP wspierał we wdrażaniu przygotowanych projektów. Na ich realizację, jak i na dalszą implementację projektu predefiniowanego, wciąż istotny wpływ miała wojna w Ukrainie oraz wysoka inflacja. Miasta borykały się z problemami wzrostu kosztów inwestycji oraz wyboru wykonawców w postępowaniach. Zespół doradców ZMP wspierał między innymi proces monitorowania realizacji przedsięwzięć oraz analizy ryzyka.

W 2023 r. miasta biorące udział w projekcie wdrażały Plany Rozwoju Lokalnego i Plany Rozwoju Instytucjonalnego, wykorzystując w tym celu m.in. przygotowaną przez ZMP wersję online narzędzia samooceny stanu rozwoju instytucjonalnego metodą OECD e-SAT, systematycznie rozwijany Monitor Rozwoju Lokalnego i szereg działań służących wymianie wiedzy i doświadczeń (w tym Sieci Wymiany Doświadczeń EMPIRIE i Forum Rozwoju Lokalnego – opisane w dalszej części).

W 2023 r. miasta biorące udział w projekcie wdrażały Plany Rozwoju Lokalnego i Plany Rozwoju Instytucjonalnego, wykorzystując w tym celu m.in. przygotowaną przez ZMP wersję online narzędzia samooceny stanu rozwoju instytucjonalnego metodą OECD e-SAT, systematycznie rozwijany Monitor Rozwoju Lokalnego i szereg działań służących wymianie wiedzy i doświadczeń (w tym Sieci Wymiany Doświadczeń EMPIRIE i Forum Rozwoju Lokalnego – opisane w dalszej części).

W ramach realizacji projektu predefiniowanego w 2023 roku Związek wraz z MFiPR oraz Instytutem Rozwoju Miast i Regionów zorganizował dwie edycje konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania”. W pierwszej części r. 2023 rozstrzygnięto edycję 2022 (tematyka partycypacji mieszkańców), a jesienią – edycję 2023 (tematyka transformacji energetycznej). Konkurs od lat wyróżnia najlepsze praktyki zarządcze samorządów lokalnych w Polsce.

Realizując komponent **współpracy dwustronnej** z państwami-darczyńcami, Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) do końca 2022 r. znalazł miasta norweskie jako partnerów

dla 16 miast polskich biorących udział w Programie „Rozwój Lokalny”, a we współpracy z Islandzkim Związkiem Miast (Samband) zawiązано porozumienie partnerskie miasta polskiego z miastem z Islandii. Zespół ZMP na bieżąco wspierał realizację tego ważnego komponentu) w miastach. Dodatkowo ZMP w porozumieniu z KS, Samband i MFiPR, przygotował program tzw. inicjatywy bilateralnej, dzięki któremu miasta, dla których nie było możliwe znalezienie partnera, mogły skorzystać z doświadczeń samorządów z Państw-Donorów. Program ten obejmował w 2023 roku 10-dniowe staże w Norwegii dla reprezentantów tych 12 miast, 2 tematyczne wizyty studyjne w Norwegii (zarządzanie strategiczne, zielone miasta, przedsiębiorczość). Przedstawiciele miast uczestniczących w projekcie brali także udział w międzynarodowej konferencji nt. praw człowieka w maju, w Kristiansand w Norwegii oraz w bilateralnej konferencji w Pile poświęconej doświadczeniom w zakresie transformacji energetycznej. Zespół ZMP systematycznie kontynuował wsparcie kontaktów bilateralnych miast polskich, norweskich i islandzkich.

Narzędzia wspomagające zarządzanie rozwojem miast

Jednym z powodów angażowania się ZMP w projekty jest możliwość wypracowania narzędzi wspierających zarządzanie rozwojem i dostarczanie usług swoim mieszkańcom. Takie możliwości tworzy m.in. Program „Rozwój Lokalny” finansowany ze środków MF EOG. W roku 2019 powstała wersja rozwojowa Systemu Analiz Samorządowych (SAS) – w postaci stale rozbudowywanego Monitora Rozwoju Lokalnego. W roku 2021 Monitor Rozwoju Lokalnego w wyniku prac eksperckich Związku został zainstalowany pod nowym adresem <https://monitorrozwoju.pl/>. W roku 2023 trwały dalsze prace rozwojowe nad Monitorem, m.in. został zmodyfikowany w systemie wewnętrznym moduł generujący raporty tematyczne o możliwość generowania zestawień danych i przenoszenia ich do aplikacji PBI. Takie raporty można obecnie przygotowywać zarówno dla jednej wybranej gminy, jak i dla całego obszaru. Można to zrobić w narzędziu dla administratora i udostępnić go w w samym narzędziu dla administratora, a następnie udostępnić go w formacie pdf i html, ale też opracować i zestawić dane dla wszystkich gmin w raporcie interaktywnym. Dzięki temu w realizowanych projektach wykorzystywane były zestawienia danych np. nt. sytuacji społeczno-ekonomicznej, finansów, rynku pracy i przedsiębiorczości lokalnej lub inwestycji. Zawartość poszczególnych raportów wypracowywana jest przy współpracy z doradcami pracującymi w realizowanych projektach.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

**MONITOR
ROZWOJU
LOKALNEGO**

kompleksowa analiza miast, gmin
i miejskich obszarów funkcjonalnych

monitorrozwoju.pl

Główna witryna MRL <https://monitorrozwoju.pl/> stanowi przejście do dalszych czterech portali, dzięki którym miasta mogą analizować swoją sytuację społeczno-ekonomiczną, przy użyciu szeregu wskaźników oraz danych pozyskanych do budowy tych portali. Dzięki staraniom ZMP, w roku 2023 zostały pozyskane do bazy MRL dane z GUS BDL; MF – w zakresie sprawozdań finansowych JST, demografii pogłębianej w zakresie migracji; POLTAX, ZUS, KRUS.

<https://gminy.monitorrozwoju.pl>

Monitor umożliwia analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników w oparciu o statystykę publiczną i dane Ministerstwa Finansów – poprzez porównanie zestawu wskaźników dla miasta ze średnią w grupie podobnych miast w układzie zmian na przestrzeni ostatnich 5 lat. Taki układ informacji obrazuje kluczowe procesy rozwojowe danego miasta w zestawieniu z miastami o podobnych cechach, funkcji i często konkurujących ze sobą o mieszkańców i inwestorów, a jednocześnie pozwala śledzić przebieg tych procesów we własnym mieście z roku na rok, poprzez łatwiejszą analizę własnych danych w jednym miejscu. Użytkownicy znajdą tu łącznie 150 wskaźników oraz ogólny syntetyczny wskaźnik rozwoju każdej JST.

<https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Portal analogiczny do portalu dla gmin, w którym jest możliwość przeprowadzenia ogólnej oceny sytuacji w partnerstwie samorządowym oraz zapoznanie się z wartością syntetycznego wskaźnika rozwoju obszaru funkcjonalnego w okresie pięcioletnim (portal uruchomiony w związku z realizowanym przez ZMP projektem Centrum Wsparcia Doradczego dla 38 partnerstw); obecnie z racji zaangażowania w projekt CWD lista obejmuje także nowe partnerstwa – łącznie jest ich 78. Możliwe jest założenie zestawów danych też dla innych partnerstw – obszarów funkcjonalnych – na ich wnioski.

<https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Portal umożliwiający analizowanie danych i wskaźników pogrupowanych w 12 obszarach, ważnych z punktu widzenia każdej gminy dla jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Są to długie, dziesięcioletnie ciągi czasowe, dające możliwość przeanalizowania własnej sytuacji oraz porównanie jej na tle grupy innych dobranych przez siebie gmin (np. sąsiadów). Portal zawiera około 650 wskaźników. Są one przydatne dla opracowywanych przez miasta diagnoz, raportów o stanie miasta/gminy, porównań benchmarkingowych, sprawozdań itp.

<https://przedsiębiorczosc.monitorrozwoju.pl/>

Portal umożliwia analizę stanu przedsiębiorczości lokalnej, atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz rynku pracy. Portal zawiera ok. 750 wskaźników, w tym dane o strukturze dochodów oraz podatków mieszkańców i firm z własnego terenu z bazy POLTAX, danych o zarobkach i zatrudnieniu mieszkańców wg zasobów ZUS i KRUS.

Dane i wskaźniki pozyskane przez ZMP są dostępne dla wszystkich JST w kraju. Pozwala to burmistrzom miast śledzić te szczegółowe parametry zarówno dla swojego miasta, jak i u sąsiadów z otaczających gmin wiejskich. Wszystkie portale z grupy MRL pozwalają lepiej monitorować z roku na rok sytuację w mieście, diagnozować rzeczywiste zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej w porównaniu z podobnymi miastami lub bezpośrednimi sąsiadami

i w ten sposób bardziej rzetelnie planować – w szybko zmieniającej się sytuacji – w oparciu o aktualne dane. Portale są obecnie rozwijane i będą corocznie aktualizowane.

Jednym z elementów upowszechniania narzędzia, obok wykorzystania w projektach, jest prezentowanie jego możliwości podczas ważnych spotkań, konferencji czy na seminariach FRL. W roku 2023 zaprezentowaliśmy MRL podczas obu edycji **Local Trends** – Samorządowym Kongresie Finansowym 2023 w Sopocie (3-4.04) oraz Europejskim Forum Samorządowym w Poznaniu (17-18.10.2023).

Inną formą docierania do odbiorców, np. urzędników w miastach uczestniczących w projektach ZMP, jest kontynuacja prac nad poszerzeniem zawartości kursu (online) z zakresu ogólnej wiedzy, posługiwania się i korzystania z MRL, na platformie LMS – dostępnego także dla wszystkich członków Związku. Zawiera on prezentacje, materiały video, wyjaśnienia pojęć.

Ważnym dorobkiem projektów są: metodologia opracowywania **diagnozy stanu miasta**/miejskiego obszaru funkcjonalnego na potrzeby planowania rozwoju, a także metodologia opracowywania **strategii rozwoju** miasta i/lub strategii ponadlokalnej dla miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Ocena stanu samorządności lokalnej w Polsce

W ramach komponentu współpracy pomiędzy ZMP a Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) pt. „*Lepsze zarządzanie, planowanie i dostarczanie usług w jednostkach samorządu lokalnego w Polsce*”, w **Programie „Rozwój Lokalny”** opracowano w latach 2020-2022 oprogramowanie do prowadzenia samooceny rozwoju instytucjonalnego metodą OECD – „*Narzędzie samooceny dla jednostek samorządu lokalnego w Polsce e-SAT: Wsparcie dla jednostek samorządu lokalnego we wdrażaniu strategii rozwoju*”.

Oprogramowanie e-SAT jest użytecznym wsparciem w przeprowadzeniu procesu samooceny rozwoju instytucjonalnego we wszystkich zainteresowanych miastach, stanowiąc jeden z elementów budowania kultury ewaluacji i monitorowania rozwoju lokalnego.

Narzędzie jest dostępne pod linkiem <https://www.samoocena.monitorrozwoju.pl/> Dane wpisane przez miasto i uzyskane wyniki samooceny pozostają wyłącznie do wiadomości upoważnionych przedstawicieli miasta.

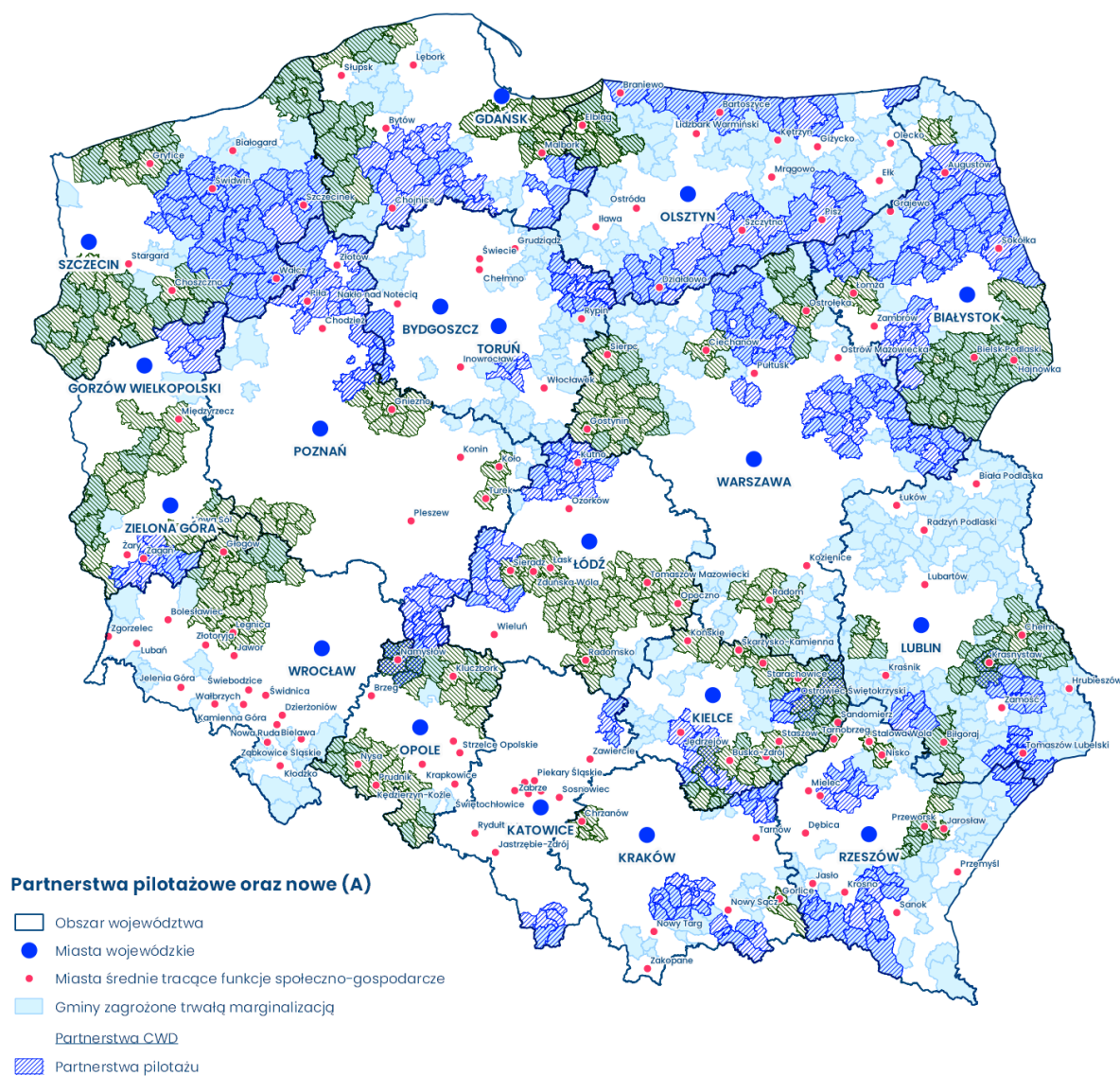
W roku 2023 Związek wspierał miasta w przeprowadzeniu procesów samooceny oraz wnioskowania w tym zakresie. Wdrażanie mechanizmów samooceny jest istotnym wskaźnikiem realizacji tego projektu.

The screenshot shows the top navigation bar of the eSAT website. It includes logos for Iceland, Liechtenstein, and Norway grants; the Polish Association of Municipalities (Związek Miast Polskich); the OECD; and the Ministry of Regional Development (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej). Navigation links for 'ZMP', 'Logowanie w eSAT', and 'Strona główna' are also present. The main content area features a background image of a modern building and a text box with the title 'eSAT Narzędzie samooceny' and a paragraph of text in Polish.

Rozwój małych miast jako centrów rozwoju lokalnego (CWD)

Wsparcie miast małych i średnich jest jednym z priorytetów wskazanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. ZMP jako reprezentant również tej kategorii miast włącza się w ten proces - zarówno na poziomie opiniowania procesu legislacyjnego, jak i poprzez realizowane projekty. Z końcem roku 2023 zakończyła się realizacja projektu „Centrum Wsparcia Doradczego”, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR), finansowanego z Programu Pomoc Techniczna i z budżetu państwa.

Projekt CWD rozpoczął się w roku 2020 i miał dwie edycje. Pierwszą, w latach 2020-2021, o charakterze pilotażu. Ze względu na wysoką ocenę jej rezultatów w kwietniu 2022 MFiPR zdecydowało o uruchomieniu kolejnej edycji programu. Eksperti ZMP wraz z Fundacją Fundusz Współpracy kontynuowali wsparcie dla 36 partnerstw z pilotażu oraz objęli doradztwem kolejnych 39 partnerstw. Okres trwania projektu, założony pierwotnie do czerwca 2023 r., został przedłużony do końca roku.

Uczestnikami obu edycji projektu CWD było 76 partnerstw samorządowych z 16 województw, rekomendowanych do udziału w projekcie przez samorządy wojewódzkie. Wśród uczestniczących w programie 793 JST było 66 miast średnich, 440 gmin wiejskich, 212 miejsko-wiejskich i 75 powiatów. Wśród miast i gmin miejsko-wiejskich na terenach „zmarginalizowanych”, objętych projektem MFIPR były **53 miasta członkowskie ZMP w ramach nowej edycji i 24 miasta z edycji pilotażowej (razem 87).**

Istotą projektu „Centrum Wsparcia Doradczego” było doradztwo dla samorządów małych i średnich miast, jako centrów rozwoju, oraz obszarów borykających się z problemami rozwojowymi. Ekspertki ZMP przeprowadziły samorządy przez kompleksowy proces strategicznego planowania rozwoju terytorium. Podstawowymi produktami projektu są przygotowane wraz z personelem samorządowym partnerstw strategie terytorialne lub strategie rozwoju ponadlokalnego oraz pakiety przedsięwzięć rozwojowych, przygotowane do sfinansowania z różnych źródeł: funduszy unijnych, w tym strukturalnych (w ramach programów regionalnych i krajowych), oraz z Funduszu Odbudowy (w ramach KPO), a także z funduszy krajowych. Ponadto samorządy małych i średnich miast oraz gmin wiejskich pozyskały praktyczną wiedzę o formach współpracy. Ekspertki ZMP pomogły zawrzeć porozumienia międzygminne, stowarzyszenia i związki samorządowe. Tylko podczas ostatnich 6 miesięcy doradcy ZMP przeprowadzili w partnerstwach łącznie 98 warsztatów i szkoleń, w których uczestniczyło ponad 1500 przedstawicieli miast i gmin. Samorządowcy uczestniczyli w praktycznych wyjazdach studyjnych, forach wymiany wiedzy oraz konferencjach.

Co warto wiedzieć o CWD:

- Projekt CWD był największym projektem doradczym w Polsce dla samorządów. Łączył **bezpośrednią współpracę** Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, **16 urzędów marszałkowskich** oraz niemal **800 samorządów lokalnych**, koordynowaną przez Związek, we współpracy z Fundacją Fundusz Współpracy.
- CWD stanowiło kluczowe forum w kraju, na którym przedstawiciele resortu i 16 urzędów marszałkowskich wypracowali szczegóły praktyki wdrażania funduszy unijnych na poziomie regionalnym, ponadlokalnym i lokalnym, szczególnie w małych miastach i gminach wiejskich;
- Ekspertki ZMP wypracowały nowe rozwiązania systemowe, w tym m.in. koncepcję projektu zintegrowanego oraz rozszerzony wymiar przestrzenny planowania strategicznego (tzw. model struktury funkcjonalno-przestrzennej), które weszły do powszechnej, krajowej praktyki. Model przestrzenny został opracowany dla 19 partnerstw, w których pod koniec 2022 r. współpracowało 121 JST, w tym 17 członków ZMP;
- Rezultaty doradztwa ZMP są wysoko oceniane przez MFPR, urzędy marszałkowskie, a także przez samorządowców, o czym świadczą m.in. wyniki ankiety wśród uczestników projektu jednoznacznie pozytywnie opiniujące świadczone doradztwo oraz wyrażające oczekiwanie kontynuacji wsparcia. Powyższa mapa prezentuje przestrzenny rozkład JST które uczestniczyły w programie pilotażowym i zasadniczym programie CWD w latach 2021-2023.

Rozwój średnich miast – projekt predefiniowany z Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast

SZWAJCARSKO-POLSKI Program Współpracy

W 2023 roku Związek rozpoczął realizację predefiniowanego projektu doradczego dla miast pod nazwą „**Wsparcie Miast w efektywnym wykorzystaniu**

Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy” finansowanego ze środków Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej w ramach „**Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast**”. Krajową Instytucją Koordynującą - Operatorem Programu jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Program jest adresowany do 139 miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze¹. Celem Programu jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych pomiędzy miastami polskimi i Unii Europejskiej poprzez podnoszenie jakości życia mieszkańców miast znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

Realizacji celu będzie służyło finansowanie projektów miast ukierunkowanych na rozwój gospodarczy, środowiskowy i społeczny z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Program daje szansę miastom na wypracowanie bądź redefinicję „koła zamachowego” ich rozwoju. Umożliwia i preferuje przygotowanie projektów, na które złożony zostanie zestaw inwestycji infrastrukturalnych i działań miękkich, realizowanych przez miasta wraz z partnerami, np. sąsiednimi gminami w miejskim obszarze funkcjonalnym.

Program będzie realizowany w trzech etapach. W pierwszym miasta wnioskodawcy opracują wnioski aplikacyjne (rok 2024), które po poddaniu ocenie przez KIK-OP zostaną uszczegółowione przez ograniczoną liczbę miast finalistów (rok 2025). Do udziału w tym drugim etapie zostaną zaproszone miasta, których wnioski złożone w pierwszym etapie będą najlepiej ocenione, a ich liczba zależy od wykorzystania dostępnej alokacji. Trzeci etap (począwszy od 2026 r.) rozpocznie podpisanie umowy o dofinansowanie i wówczas miasta laureaci przystąpią do faktycznej realizacji nagrodzonych dotacjami projektów. Alokacja przeznaczona na program wynosi 327,882 mln franków szwajcarskich (w tym: 278,7 mln - wkład Szwajcarii, a 49,182 mln - wkład krajowy). Każde aplikujące miasto może złożyć jeden wniosek o wartości minimalnej 10 mln CHF (ok. 46 mln zł) i maksymalnej 18 mln CHF (ok. 80 mln zł). Realizacja programu zakończy się w 2029 roku.

W fazie przygotowawczej projektu rolą ZMP było opracowanie projektu dokumentacji konkursowej – regulaminu naboru, wniosku o dofinansowanie i kryteriów oceny, która przekazana do KIK-OP stanowiła bazę dla finalizacji dokumentacji przez ministerstwo, wg własnej koncepcji. Związek opracował zestaw produktów wspierających miasta, które zostały udostępnione i uruchomione w dniu rozpoczęcia naboru – 139 Raportów predefiniowanych dla miast, 12 poradników tematycznych, Centrum Konsultacyjne Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast będące platformą komunikacji między miastami, ZMP i KIK-OP, stronę internetową www.wsparciemiast.pl oraz plan działań edukacyjnych w formie stacjonarnej i online (webinaria). Centrum Konsultacyjne będzie świadczyć pomoc miastom wnioskodawcom, jednak na wniosek Ministerstwa wyłącznie poprzez formularz do zadawania pytań przez

¹ 139 miast wyznaczonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jako obszar strategicznej interwencji.

miasta oraz szkolenia grupowe. Takie rozwiązanie zapewni bezstronność ZMP w procesie doradzenia, co jest wymagane przez Ministerstwo. Jednocześnie funkcjonowanie Centrum Konsultacyjnego ułatwi komunikację i przyspieszy proces wyjaśniania zgłaszanych przez miasta pytań i wątpliwości oraz niezwłoczną publikację opracowanych i autoryzowanych przez MFIPR odpowiedzi na stronie internetowej.

ZMP współorganizował razem z KIK-OP konferencję inaugurującą Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, która odbyła się w dniu 12 grudnia 2023 r. w Warszawie. Na konferencji spotkali się przedstawiciele 139 średnich miast, a także przedstawiciele instytucji realizujących program oraz ośrodków naukowych. Konferencja była okazją do przedstawienia szczegółów drugiej edycji programu. ZMP zapewnił uczestnikom konferencji nie tylko porcję informacji merytorycznych, ale także pełen zestaw profesjonalnych elementów promocyjnych – m.in. oprawę wizualną wystąpień, filmy i prezentacje. W przyszłości – po dokonaniu wyboru przez MFIPR grupy miast laureatów, zespół ekspertów ZMP będzie im doradzał w procesie wdrażania projektów sfinansowanych dotacją z programu szwajcarskiego.

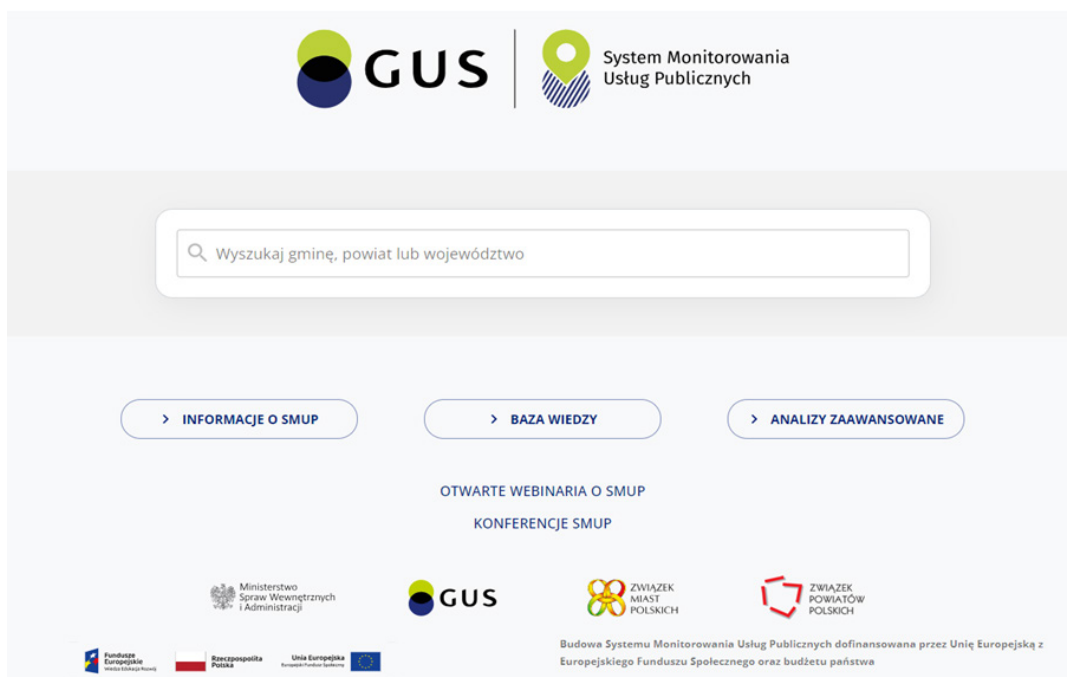
System Monitorowania Usług Publicznych – wdrożenie SMUP

System Monitorowania Usług Publicznych

W listopadzie 2023 r., po 7 latach prac koncepcyjnych, wdrożeniowych i rozwojowych, zakończyła się realizacja projektu, w wyniku którego powstał System Monitorowania Usług Publicznych <https://smup.gov.pl/>.

System dostarcza wskaźniki monitorujące wybrane usługi publiczne o powszechnym charakterze (generujące największe koszty oraz te, dla których dostępne były dane umożliwiające naliczenie zestawu wskaźników) świadczone przez gminy i powiaty. Możliwe jest analizowanie wartości wskaźnika dla gminy lub powiatu oraz porównanie na różne sposoby z innymi jednostkami. W systemie według stanu na koniec listopada 2023 r. zaprezentowano 64 usługi publiczne świadczone przez jednostki samorządu terytorialnego w Polsce w 9 obszarach. Usługi te są opisane przez 624 wskaźniki, którym towarzyszy 159 wskaźników kontekstowych. Łącznie w SMUP opracowano opisy 78 usług. Dla części usług na koniec 2023 r. występowały luki informacyjne, które będą stopniowo zapełniane przez GUS.

Wykorzystując te wskaźniki można przyrzeć się usługom w 9 obszarach:

- edukacja,
- ochrona środowiska,
- gospodarowanie nieruchomościami, w tym mieszkalnictwo,
- drogownictwo i transport,
- inwestycje i budownictwo,
- geodezja i kartografia,
- kultura i rekreacja,
- lokalna polityka społeczna,
- podatki i opłaty lokalne.

Rolą Związku Miast Polskich i Związku Powiatów Polskich, partnerów samorządowych Głównego Urzędu Statystycznego będącego głównym beneficjentem projektu było merytoryczne doradztwo przy wyborze wskaźników, określaniu metod pozyskania danych i wsparcie w rozwoju zasobów portalu SMUP. Projekt formalnie został zakończony w połowie grudnia 2023 r. i od tej pory portal funkcjonuje i będzie rozwijany bezpośrednio przez GUS.

Dane w SMUP pochodzą od jednostek samorządu terytorialnego i są pozyskiwane ze statystyki publicznej i danych administracyjnych. Funkcjonowanie portalu SMUP pozwala na „symboliczny powrót danych” do samorządów, które je dostarczyły – tylko już w postaci wyliczonych wskaźników. Prezentacja tego zasobu w sposób uporządkowany i łatwy do wzajemnych porównań wspiera zarządzanie lokalnymi usługami publicznymi

W 2023 r. system został uzupełniony o dwa elementy, które należy polecić szczególnej uwadze: zestaw informacji z najważniejszymi wskaźnikami opisującymi w syntetyczny sposób sytuację finansową JST oraz dane prezentujące koszt jednostkowy świadczenia usług edukacyjnych przez gminy i powiaty.

Analizie stanu danej usługi publicznej powinno towarzyszyć uzyskanie niezbędnych informacji o sytuacji finansowej JST. Nie trzeba sięgać po te informacje poza SMUP. Eksperti ZMP we współpracy z ekspertami MF i Krajowej Rady RIO uzupełnili dotychczasowy zestaw informacji o usługach o najważniejsze wskaźniki opisujące w syntetyczny sposób sytuację finansową JST. Zaprezentowane zostały informacje finansowe pogrupowane w czterech kategoriach:

- dochody budżetu,
- wydatki budżetu,
- wynik budżetu, przychody, rozchody i zadłużenie,
- wskaźniki budżetowe.

Wskaźniki obliczyło Ministerstwo Finansów na podstawie sprawozdań budżetowych otrzymanych od JST. **Warto zwrócić uwagę, że dzięki tej pracy można wygenerować podstawowy raport finansowy bezpośrednio z portalu SMUP, a także samodzielnie powiązać wskaźniki finansowe ze wskaźnikami odnoszącymi się do usług publicznych, dla których istotna jest sytuacja finansowa JST.**

Usługi edukacyjne są najlepiej opisanym obszarem w Systemie Monitorowania Usług Publicznych. Zdefiniowano w nim 8 usług, dla których określono 144 wskaźniki monitorujące. Dostęp do tak dużej liczby wskaźników był możliwy, dzięki wykorzystaniu danych zbieranych w systemie informacji oświatowej (SIO), które dotąd nie były dostępne dla samorządów. W systemie znajdziemy więc zarówno dane dotyczące średniej wielkości oddziałów, wskaźniki dot. skolaryzacji, średnich wyników egzaminów ósmoklasisty i maturalnego, jak i wskaźniki prezentujące wydatki i koszty poszczególnych usług. System pozwala na dokonywanie porównań między samorządami: sąsiednimi i w grupach porównawczych. Siłą tych danych jest to, że zostały zaprezentowane przez statystykę publiczną.

Niezwykle zainteresowanie wzbudziła możliwość (dostępna od listopada 2023 r.) prezentacji kosztu jednostkowego (przeliczonego na ucznia i oddział) dla usług edukacyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta na prawach powiatu.

W 2023 r. działania skoncentrowane były na:

- upowszechnianiu informacji o SMUP, głównie przez konferencje i serię webinarium;
- przygotowaniu merytorycznych i technicznych możliwości prezentacji w systemie kosztu całkowitego usług;
- budowaniu rozwiązań, w tym bazy dobrych praktyk, prezentujących możliwości wykorzystania analizy danych w zarządzaniu usługami lokalnymi.

W prowadzonych do marca 2023 r. wspólnie z przedstawicielami Związku Powiatów Polskich szkoleniach o SMUP wzięło udział 1300 pracowników z 724 JST.

Uruchomiono też tematyczne webinarium w formule otwartej. Prezentowały one podstawy i założenia SMUP oraz poszczególne obszary systemu. W każdym uczestniczyło od 100 do 120 osób, a w webinarium dotyczącym obszaru finansów JST wzięło udział 220 osób.

Oto opinia jednego z uczestników procesu szkoleniowego oddająca praktyczną istotę systemu: „To zupełnie nowa jakość. Dotychczas robiliśmy to na piechotę - SMUP znacząco ułatwia pracę samorządu, podaje na „talerzu” dostępne od ręki dane. Nierozważne byłoby niekorzystanie ze SMUP”.

Zespół ZMP wraz z partnerami z GUS przygotował i przeprowadził trzy konferencje upowszechniające SMUP, które dotyczyły wybranych obszarów w SMUP. W każdej bezpośrednio brało udział od 60 do 70 osób z miast i powiatów. Dwie konferencje były w częściowo transmitowane online. Transmisje każdej z nich na stałe śledziło od 110 do 130 osób.

Zarządzanie oświatą

Projekt realizowany był od 1 kwietnia 2018 r. do 31 sierpnia 2023 r., przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Działania 2.18 POWER. ZMP uczestniczył w tym przedsięwzięciu jako partner ORE. Celem projektu było podniesienie kompetencji przedstawicieli JST w zarządzaniu oświatą, zwłaszcza na kształtowaniu kluczowych kompetencji uczniów przydatnych na rynku pracy. W trakcie jego trwania opracowano model doradztwa dla JST, materiały szkoleniowe, przeprowadzono pilotaż opracowanego modelu, analizę lokalnych planów strategicznych, przygotowano opis dobrych praktyk samorządowych, uruchomiono sieci współpracy i Grupy Wymiany Doświadczeń (miejska, powiatowa i wiejska). W wyniku modyfikacji projektu związanych z pandemią COVID-19, dodano nowe działania, takie jak przygotowanie pakietów szkoleniowych i materiałów do pracy zdalnej, przeprowadzenie szkoleń online z zakresu zarządzania edukacją w formie zdalnej i zarządzania kryzysowego oraz wsparcie kadry menadżerskiej we wdrażaniu rozwiązań zarządczych.

Adresatami projektu byli przedstawiciele JST odpowiedzialni za oświatę, włączając prezydentów, burmistrzów, starostów, wójtów, dyrektorów szkół i placówek, pracowników administracji oświatowej oraz radnych z komisji oświaty. W ramach działań „covidowych”: grupa docelowa projektu została poszerzona o dyrektorów szkół i placówek oświatowych, aby wesprzeć ich w zarządzaniu kryzysowym, pracą zdalną oraz w kompetencjach cyfrowych, a także umożliwić wymianę doświadczeń.

W projekcie uczestniczyło 14 gmin miejskich i miejsko-wiejskich (z czego **12 to miasta członkowskie ZMP**), 3 gminy wiejskie i 6 powiatów, w formie spotkań w ramach Grup Wymiany Doświadczeń.

Cyfrowy rozwój oświaty w jednostkach samorządu terytorialnego - szkolenie i doradztwo dla kadry JST

Projekt jest realizowany od 1 września 2023 r. do 31 grudnia 2026 r., przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Celem projektu jest opracowanie koncepcji szkoleń i doradztwa wspomagającego jednostki samorządu terytorialnego w zarządzaniu cyfryzacją, a także ich przetestowanie. Zaprojektowane wsparcie z jednej strony stanowić będzie kontynuację działań podjętych już w projektach PO WER, a ukierunkowanych na podniesienie

kompetencji przedstawicieli JST w zakresie zarządzania oświatą, z drugiej strony to działanie odpowiadające na aktualne potrzeby środowiska samorządowego, które uwidoczniły się w okresie kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Wsparcie to przygotuje kadry JST i wyposaży je w odpowiednie instrumenty do zarządzania cyfryzacją oświaty, zarówno w kontekście właściwego wykorzystania dostępnej infrastruktury, zaplanowania jej rozbudowy i uzupełnienia, wykorzystania dostępnych cyfrowych zasobów i narzędzi, podniesienia kompetencji cyfrowych, jak i identyfikowania dzieci i uczniów zagrożonych wykluczeniem cyfrowym i wdrażania rozwiązań, które będą minimalizować te zagrożenia.

Dzięki działaniom zaplanowanym w projekcie możliwe będzie usprawnienie procesów zarządzania cyfryzacją na poziomie JST oraz zarządzanie kompetencjami cyfrowymi najważniejszych interesariuszy systemu oświaty. ZMP uczestniczy w tym przedsięwzięciu jako partner ORE, który ma zapewnić zgodność podejmowanych w projekcie działań z uwarunkowaniami i rzeczywistymi potrzebami praktyków samorządowych.

Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT

Krajowy Punkt URBACT jest prowadzony przez Związek we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Jego zadaniem jest wspieranie miast polskich, realizujących projekty w transnarodowych sieciach programu URBACT IV oraz organizowanie konferencji i spotkań dotyczących programu, jak również rozpowszechnianie wiedzy zgromadzonej w ramach działań projektowych w miastach.

Program URBACT cieszy się od lat zainteresowaniem polskich miast, zwłaszcza dużych i średnich, choć proporcjonalnie największe korzyści wnoszą miasta średnie i małe, które dzięki udziałowi w projektach realizują działania na poziomie lokalnym, we współpracy z partnerami europejskimi.

Krajowy Punkt URBACT przy ZMP wspiera polskie miasta w realizacji projektów (tzw. Sieci) URBACT. Wraz z rozpoczęciem nowej edycji URBACT IV, od 2023 r. liczba projektów z naboru do Sieci Planowania Działań to 14 sieci, w tym:

- Liczba miast uczestniczących - 9
- Liczba partnerów niebędących miastami (agencja rozwoju, fundacja oraz jednostka budżetowa) - 3
- Liczba miast, które uczestniczą w więcej niż jednej sieci - 3

Od początku roku aż do marca 2024 r. trwa nabór do Sieci Transferu Innowacji. Krajowy Punkt URBACT zorganizował jeden ogólnodostępny Dzień Informacyjny w formule online oraz uczestniczył w wielu wydarzeniach, organizuje też spotkania lokalne, podczas których promuje nabór. W drugiej połowie roku zostanie ogłoszony nabór na Dobre Praktyki miejskie, w którym polskie miasta będą mogły zaprezentować swoje dokonania.

Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT wspiera także działania realizowane w ramach Programu „Rozwój Lokalny”, realizowanego przez ZMP. Aktywnie wspiera projekt Sieci

Wymiany Doświadczeń EMPIRIE, przekazując doświadczenia programu URBACT.

Od początku 2024 r. Krajowy Punkt URBACT jest również zaangażowany w organizację Festiwalu Miejskiego URBACT w kwietniu 2025 r. (podczas prezydencji Polski w Radzie Europejskiej), w którym miasta z całej Europy uczestniczące w Sieciach URBACT pokażą swoje osiągnięcia.

Krajowy Punkt URBACT od początku 2024 r. współpracuje ściśle z Krajowym Punktem Kontaktowym Europejskiej Inicjatywy Miejskiej przy ZMP, zgodnie z wytycznymi sekretariatów obu programów.

Wzmocnienie zdolności reagowania na wyzwania migracyjne na poziomie lokalnym i regionalnym

Projekt we współpracy z Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, jest realizowany od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. Cel projektu to budowanie silnej demokracji lokalnej oraz integracyjnych, rezylientnych i zrównoważonych społeczeństw w Polsce, Republice Mołdawii i Rumunii, w odniesieniu do wyzwań migracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem migracji od lutego 2022 roku. Miasta współpracują w ramach Wspólnoty praktyk. Działa ona jako platforma wymiany *peer-to-peer* w kwestiach migracji i tworzy środowisko współpracy dla:

- opracowania odpowiednich i ukierunkowanych wytycznych, narzędzi i metodologii dla polityk i praktyk sprzyjających włączeniu społecznemu, dostosowanych do potrzeb wyrażonych i zidentyfikowanych przez władze lokalne i regionalne w odniesieniu do zarządzania migracją;
- wzmocnienia dialogu i koordynacji między władzami lokalnymi i regionalnymi, ich stowarzyszeniami krajowymi i władzami centralnymi w kwestiach związanych z migracją;
- ułatwienia wielostronnej wymiany w ramach struktur krajowych oraz z ich odpowiednikami z innych krajów europejskich;
- opracowania wspólnych inicjatyw na rzecz bardziej integracyjnych procedur i praktyk migracyjnych na szczeblu lokalnym, dokumentowania i rozpowszechniania zdobytych doświadczeń i dobrych praktyk wśród władz lokalnych, ich stowarzyszeń krajowych i innych kluczowych zainteresowanych stron.

W projekcie biorą udział 3 polskie miasta (członkowie ZMP): Wrocław, Rzeszów i Hrubieszów.

Krajowy Punkt Kontaktowy Europejskiej Inicjatywy Miejskiej (EUI)

EUROPEAN U R B A N INITIATIVE

Krajowy Punkt Kontaktowy EUI jest prowadzony przez ZMP we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej od 1 lipca 2023 roku. Jego zadaniem jest wspieranie polskich miast, które zamierzają realizować projekty w ramach naborów związanych ze wzmacnianiem kompetencji miast nakierowanych na zrównoważony

rozwój obszarów miejskich, a także testowanie innowacyjnych, w skali europejskiej, rozwiązań. Dodatkowo zadaniem punktu jest też rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

W ramach działalności punktu zorganizowano cykl spotkań i warsztatów dotyczących przygotowania aplikacji w ramach naboru „Działania Innowacyjne”. Podmiotami uprawnionymi do udziału w konkursie były miasta o liczbie mieszkańców powyżej 50 000 mieszkańców. W spotkaniach prowadzonych w formule online uczestniczyli przedstawiciele Sekretariatu EUI, eksperci inicjatywy EUI, przedstawiciele miast europejskich, które już uzyskały dofinansowanie i realizują projekty (Lublana). Dodatkowo w ramach środków własnych ZMP zorganizowano wsparcie eksperckie, z którego mogły skorzystać zainteresowane miasta (skorzystały z ww. wsparcia Kraków i Stalowa Wola). Wsparcie eksperckie dotyczyło opracowania wstępnej oceny dokumentacji aplikacyjnej oraz organizacji serii spotkań konsultacyjnych z ekspertami ZMP. Cztery polskie miasta złożyły aplikacje w ramach powyższego naboru, a wyniki konkursu będą znane w maju 2024 r. Miasta opracowywały wnioski dotyczące następujących tematów: zrównoważona turystyka, zazielenianie miast oraz zatrzymanie talentów w kurczących się miastach.

Punkt kontaktowy organizował też wsparcie (m.in. poszukiwanie partnerów, pomoc w opracowaniu dokumentacji aplikacyjnej) w ramach naboru „Wymiany wiedzy między miastami”, w ramach którego możliwa jest realizacja wizyt studyjnych w innych miastach europejskich. Powyższy nabór ma charakter ciągły i skierowany jest do wszystkich miast, niezależnie od ich wielkości.

Dodatkowo przedstawiciel Punktu Kontaktowego uczestniczył również w wydarzeniach organizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej skierowanych do przedstawicieli miast polskich – Konferencja „PIM Alumni” oraz konferencja końcowa projektu „Human Smart Cities”. Podczas spotkań przedstawiono informacje na temat Inicjatywy EUI, możliwości uzyskania konkretnego wsparcia, a także wymogów niezbędnych do pozyskania dofinansowania.

Punkt kontaktowy pozostaje w stałym kontakcie z przedstawicielami MFIPR oraz Sekretariatu EUI, aby na bieżąco informować potencjalnych beneficjentów o możliwościach uzyskania wsparcia oraz pośrednio wpływać na uwzględnianie w dokumentacji rozwiązań przyjaznych polskim miastom.

Projekt „Certificate of Advanced Studies” (CAS)

CAS jest projektem pilotażowym, realizowanym od września 2022 r., którego liderem jest Ostschweizer Fachhochschule (OST) ze Szwajcarii. W 2023 roku przy współudziale ekspertów ze szwajcarskiej uczelni, ZMP oraz Politechniki Wrocławskiej, opracowano program półrocznego kursu szkoleniowego Certificate of Advanced Studies (CAS) – pod roboczą nazwą „zarządzanie strategiczne w samorządach lokalnych”, adresowanego do osób decyzyjnych w urzędach miast w Polsce oraz Szwajcarii. Ze względu na charakter szkoleniowo-dydaktyczny do współpracy przy realizacji projektu została włączona Fundacja Miasto. W Polsce projekt ma charakter pilotażowy i założono jego kontynuację w przyszłości w innych krajach UE i EOG.

FRL w Pile - 6 grudnia 2023 r. w ramach Programu *Rozwój Lokalny*

Warsztaty dla partnerstw w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego

5. Współpraca zagraniczna

Wymiar europejski

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR): Członkami CEMR z Polski są: Związek Miast Polskich i Związek Powiatów Polskich. Przedstawicielami ZMP w Komitecie Politycznym w 2023 r. byli: **Aleksandra Dulkiwicz**, prezydent **Gdańska**, **Tomasz Kacprzak**, radny RM **Łodzi** oraz **Jarosław Górczyński**, prezydent **Ostrowca Świętokrzyskiego**. Zastępcą członka był prof. **Jacek Majchrowski**, prezydent **Krakowa**.

Komitet Polityczny zebrał się w ub.r. dwa razy: 6-7 czerwca w Tbilisi (Gruzja) oraz 6-7 grudnia w Pradze (Czechy) – w tym spotkaniu wziął udział dyrektor biura ZMP, Andrzej Porawski.

Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE): Przedstawicielami ZMP w Izbie Lokalnej CLRAE byli: **Beata Klimek**, prezydent **Ostrowa Wielkopolskiego** oraz **Marcin Gołaszewski**, przewodniczący RM **Łodzi**. Zastępcami byli: **Beata Moskał-Staniewska**, prezydent **Świdnicy** i **Jerzy Kulak**, burmistrz **Gostynia**.

W **44. sesji - od 21 do 23 marca 2023 r. w Strasbourgu** udział wzięli prezydent Beata Klimek i przewodniczący Marcin Gołaszewski.

Kongres jednogłośnie przyjął deklarację z okazji rocznicy wojny Rosji przeciwko Ukrainie. Dokument jest jasnym przesłaniem wyrażającym potępienie dla tej brutalnej wojny i silnym potwierdzeniem niezachwianej solidarności Kongresu z Ukrainą i jej obywatelami. Członkowie Kongresu poparli utworzenie specjalnego międzynarodowego trybunału ds. zbrodni przeciwko Ukrainie oraz ustanowienie mechanizmu odszkodowań za obrażenia, szkody i straty poniesione przez państwo ukraińskie, a także osoby fizyczne w Ukrainie.

W programie znalazły się debaty tematyczne, w tym dotyczące regionalnych strategii ochrony środowiska, rezyliencji miast i regionów w obliczu kryzysów oraz wzmocnieniu demokracji dzięki zaangażowaniu młodzieży na szczeblu lokalnym.

Podczas sesji delegacja wybrała również Wojciecha Jankowiaka, wicemarszałka woj. wielkopolskiego na przewodniczącego delegacji polskiej, a Beata Klimek, prezydent Ostrowa Wielkopolskiego został wiceprzewodniczącą.

Przedstawiciel ZMP, Marcin Gołaszewski wziął udział w spotkaniu z delegacją niemiecką do Kongresu, na zaproszenie Stałego Przedstawicielstwa Niemiec przy Radzie Europy oraz zgłosił podczas spotkania Komitetu Monitorującego wniosek o zorganizowanie przez Kongres misji obserwacyjnej do Polski w celu przeanalizowania przestrzegania przez nasz kraj zapisów Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego. Misja, zaplanowana na II połowę 2023 roku, została ze względu na wybory parlamentarne przesunięta na rok 2024.

45. sesja - od 24 do 26 października 2023 r., Strasbourg, udział Beaty Klimek i Marcina Gołaszewskiego

W programie sesji znalazło się m.in. odnowienie politycznego przywództwa Kongresu, debaty na temat: sytuacji na Ukrainie, działań następczych po czwartym szczycie szefów państw i rządów Rady Europy, konkluzji szczytu Organizacji Narodów Zjednoczonych nt. Celów Zrównoważonego Rozwoju, mediów lokalnych jako strażników demokracji, zaangażowania młodzieży oraz przemocy wobec przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych.

Dyskutowano m.in. o możliwościach władz lokalnych i regionalnych w zakresie pociągnięcia Rosji do odpowiedzialności za działania wojenne w Ukrainie i utworzeniu Międzynarodowego Rejestru Szkód. Omówiona została również sytuacja działaczy politycznych represjonowanych w Rosji.

Członkowie Kongresu wybrali Marca Coolsa (Belgia) na nowego przewodniczącego. Wybrano również przewodniczących i wiceprzewodniczących obu Izb Kongresu.

Komitet Regionów UE: Przedstawicielami ZMP w Komitecie Regionów są: **Paweł Grzybowski**, burmistrz **Rypina**, **Rafał Trzaskowski**, prezydent **Warszawy** i **Krzysztof Matyjaszczyk**, prezydent **Częstochowy**, a ich zastępcami: **Jakub Kwaśny**, przewodniczący RM **Tarnowa**, **Beata Moskal-Słaniewska**, prezydent **Świdnicy** i **Piotr Psikus**, burmistrz **Kępna**.

Przedstawiciele Komitetu Regionów spotkali się na 6 sesjach plenarnych (luty, marzec, maj, lipiec, październik i listopad).

Wymiar bilateralny

Działania na rzecz Ukrainy po inwazji Rosji w dniu 24.02.2022

Wsparcie bezpośrednie dla Związku Miast Ukrainy

- Przedstawiciele Związku Miast Ukrainy – 3 osoby – zostali zaproszeni przez ZMP na Local Trends w Sopocie, 3-4 kwietnia 2023 r.
- Przedstawiciele Związku Miast Ukrainy zostali zaproszeni przez ZMP do udziału w Kongresie Odbudowy Ukrainy COMMON FUTURE w Poznaniu, organizowanym przez Grupę MTP, pod patronatem Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Związku Miast Polskich, który odbył się 21-22 września na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Lobbing krajowy i międzynarodowy

- Apel Zarządu ZMP do Komisji Europejskiej w sprawie jak najszybszego uruchomienia dla Ukrainy mechanizmów finansowych analogicznych do funduszy przedakcesyjnych, z których korzystała Polska po 1998 r.

Projekty i wydarzenia z udziałem Ukrainy i na rzecz Ukrainy

- Podstrony na www.miasta.pl dedykowane pomocy Ukrainie oraz informowaniu polskich miast o bieżących aktach prawnych, źródłach finansowania wspólnych projektów, poszukiwaniu miast partnerskich w Polsce przez miasta ukraińskie itp;
- **Dobre zarządzanie** – druga edycja projektu we współpracy z Fundacją Solidarności Międzynarodowej - staże dla 25 przedstawicieli i przedstawicielek ukraińskich samorządów w polskich samorządach, w tym w miastach członkowskich ZMP;
- Upowszechnianie listy ukraińskich gmin zainteresowanych nawiązaniem nowych partnerstw z polskimi samorządami - we współpracy z CEMR i Związkiem Miast Ukrainy;
- 11-12 maja 2023 r. w Rzeszowie odbyła się dwudniowa konferencja zorganizowana przez Związek Miast Polskich wraz z UM Rzeszowa, Francuską Sekcją CEMR, Związek Miast Ukrainy oraz Ambasadę Francji w Polsce i MSZ Francji, w której wzięło udział ponad 70 osób. Uczestnicy konferencji rozmawiali o aktualnych inicjatywach we współpracy polsko-francuskiej, pomocy dla Ukrainy w jej drodze do członkostwa w Unii Europejskiej i solidarności z Ukrainą podczas wojny;
- **Bridges of Trust 2.0.** – projekt prowadzony przez CEMR wspierany przez program U-LEAD with Europe (Niemcy, Szwecja, Polska, Dania, Estonia i Słowenia). Projekt był kontynuacją projektu z 2022 r. W tej edycji uczestniczyły 3 polskie miasta - Mińsk Mazowiecki, Radzymin i Sieradz wraz ze swoimi ukraińskimi partnerami. Łącznie w projekcie uczestniczy 30 samorządów z 10 krajów UE;
- Kontynuacja pracy inicjatywy „Polskie Miasta Ukrainie” wspólnie z Unią Metropolii Polskich. W 2023 r. odbyły się online: dwa spotkania grupy zadaniowej ds. gospodarki komunalnej (26 maja i 20 czerwca) oraz jedno spotkanie grupy zadaniowej Sprawy społeczne, w tym migracje i uchodźcy/pomoc humanitarna (13 lipca 2023 r.);
- Promocja inicjatywy „Polskie Miasta Ukrainie” poprzez zachęcanie miast do ujednoliconego oznaczania graficznego pomocy udzielanej ukraińskim partnerom www.miasta.pl.

Polsko-niemiecka Grupa Robocza

W 2023 r. odbyły się dwa posiedzenia Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej. Pierwsze 11-12 maja w niemieckim Pforzheim, gdzie tematami przewodnimi były: „Transformacja gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej” oraz „Niedobór wykwalifikowanych pracowników a Europejski Rok Umiejętności; jak zagwarantować odpowiednią mobilność wykwalifikowanych pracowników w stosunkach polsko-niemieckich”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele następujących polskich miast: Gostyń, Jarocin, Lubliniec, Piła. Kolejne spotkanie miało miejsce 22 października w Warszawie w Senacie RP, podczas którego polscy i niemieccy samorządowcy, a także senatorowie i eksperci, rozmawiali nt. transportu publicznego oraz aktualnych wyzwaniach i strategiach komunikacyjnych po obu stronach Odry i Nysy Łużyckiej. W posiedzeniu wzięło udział ponad 40 osób, w tym przedstawiciele miast członkowskich ZMP z Jarocina, Leszna, Łodzi, Piły, Polic, Torunia, Warszawy oraz powiatu oświęcimskiego.

Współpraca z Łotewskim Stowarzyszeniem Samorządów Lokalnych i Regionalnych

W 2023 r. w ramach porozumienia z Łotewskim Stowarzyszeniem Samorządów Lokalnych i Regionalnych odbyły się dwie wizyty studyjne przedstawicieli łotewskich samorządów w Polsce. Głównym ich celem była wymiana doświadczeń z obszaru współpracy międzygminnej oraz podniesienie jakości zarządzania w gminach. Łotewscy samorządowcy odwiedzili Warszawę, Gdańsk, Dzierżgoń, Prabuty (28.02 - 02.03.2023 r.) oraz Warszawę i Grodzisk Mazowiecki (7-9.11.2023 r.).

Polsko-Niemiecka Grupa Robocza, spotkanie w Senacie RP - 22 września 2023 r.

Konferencja podsumowująca program stażowy *Dobre zarządzanie* - 27-29 września 2023 r.

6. Kongresy, konferencje, webinaria, inne wydarzenia

1. II Kongres Małych i Średnich Miast, 19-21 kwietnia, Chełm

II Kongres Małych i Średnich Miast został zorganizowany przez Związek i miasto Chełm, we współpracy z Unią Miasteczek Polskich.

Celem Kongresu było podsumowanie dotychczasowych lokalnych i krajowych polityk rozwoju, dedykowanych małym i średnim miastom (efekty wdrażanych polityk, analiza deficytów rozwojowych, wypracowanie wniosków i rekomendacji). Aby dyskusja była konstruktywna i miała przełożenie na politykę państwa, organizatorzy zaprosili do niej m.in. Premiera Mateusza Morawieckiego i innych przedstawicieli rządu.

Premier zapowiedział rozpoczęcie prac w Ministerstwie Finansów nad wprowadzeniem udziału gmin w podatku ryczałtowym płaconym przez przedsiębiorców. Przyznał, że po zmianach w podatku PIT: obniżeniu go z 17 do 12%, zwiększeniu wysokości pierwszego progu do 120 tysięcy zł i zwiększeniu do 30 tysięcy zł kwoty wolnej od podatku - gminy mają mniejsze wpływy z tego tytułu. Zapowiedział taką przebudowę finansów samorządowych, by samorzady mogły łatwiej finansować wydatki bieżące. Poinformował też, że wzorem dwóch ubiegłych lat samorzady otrzymają dodatkowe środki finansowe w tym roku - jako swego rodzaju rekompensatę tych ubytków w dochodach.

Udział w Kongresie był doskonałą okazją do wymiany doświadczeń miast w trakcie debat oraz w kuluarach i na nieformalnych spotkaniach.

Podczas uroczystej Gali odbyło się wręczenie wyróżnień dla najbardziej aktywnych miast w kategoriach - **Miasto Lider Rozwoju i Miasto Lider Edukacji**. Związek, wykorzystując dane zgromadzone w Monitorze Rozwoju Lokalnego i Systemie Monitorowania Usług Publicznych, postanowił wyróżnić małe i średnie miasta, w których w efekcie działań samorządu, innych instytucji publicznych, przedsiębiorców i mieszkańców powstało najwięcej nowych obiektów

budowlanych oraz te, w których uczniowie systematycznie osiągnęli najwyższe wyniki na egzaminie ósmoklasisty, przy zapewnieniu racjonalnego poziomu finansowania edukacji. Więcej na ten temat - www.miasta.pl.

2. II Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23, 28-29 listopada, Wrocław

ZMP wspólnie z Instytutem Badań Internetu i Mediów Społecznościowych i agencją Samorządowe Internety zorganizował **II Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23**. Kongres odbył się na stadionie Tarczyński Arena we Wrocławiu.

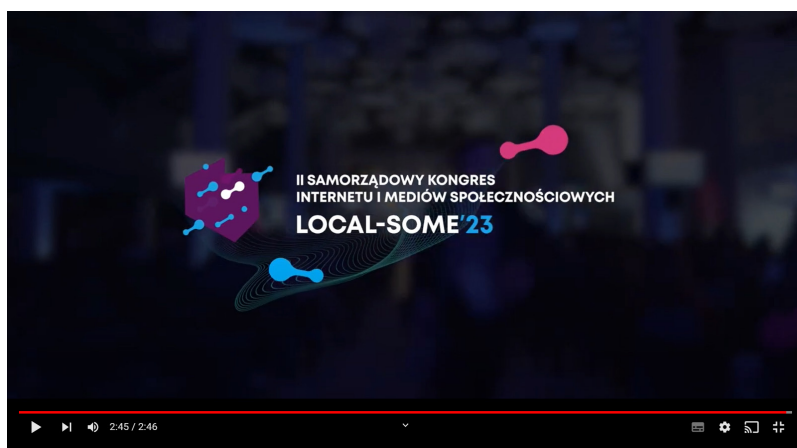
Kongres zgromadził **550 uczestników**, reprezentujących różnorodne środowiska samorządowe, w tym specjalistów od marketingu, komunikacji, polityki samorządowej oraz ekspertów z dziedziny mediów społecznościowych. Była to unikalna okazja do nawiązania cennych kontaktów i wymiany doświadczeń.

Pierwszy dzień Kongresu zakończyła Gala, podczas której wręczono prestiżowe nagrody **Złote Lajki**. Tymi corocznymi wyróżnieniami Związek Miast Polskich oraz Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych uhonorowały miasta, regiony i ich władarzy za wybitne osiągnięcia w social mediach.

Kongres Local SoMe'23 wyróżniał się bogatym programem:

- 2 dni aktywnych dyskusji i warsztatów,
- 200 samorządów reprezentowanych przez uczestników,
- 3 keynote speakerów dających inspirujące przemówienia,
- 60 prelegentów dzielących się swoją wiedzą,
- 16 paneli dyskusyjnych na różnorodne tematy związane z komunikacją samorządową,
- 13 warsztatów praktycznych,
- 20 laureatów nagród Złoty Lajk.

Kongres był nie tylko forum wymiany wiedzy i doświadczeń, ale także platformą do inspiracji i tworzenia przyszłości komunikacji samorządowej. Przyczynił się do zrozumienia aktualnych wyzwań i trendów w mediach społecznościowych, a także wskazał na nowe możliwości wykorzystania tych narzędzi w pracy samorządowej.

Film podsumowujący w serwisie [Youtube](https://www.youtube.com)

3. VIII Samorządowe Forum Kultury, 28-29 września, Wejherowo

Pierwszego dnia przedmiotem debaty była kultura jako ważna sfera usług publicznych, w świetle danych dostępnych w statystyce publicznej, opracowaniach i raportach dotyczących tej dziedziny. Do dyskusji zaproszeni zostali m.in. członkowie Komisji Kultury ZMP oraz przedstawiciele Ośrodka Statystyki Kultury w krakowskim oddziale GUS, naukowcy i praktycy. Rozmawiano też o stanie kultury w miastach po pandemii.

Drugi dzień poświęcony był znaczeniu kultury jako ważnego czynnika rozwoju miast. Do dyskusji zaprosiliśmy m.in. przedstawicieli miast, które ubiegają się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2029 roku oraz tych, które już się ubiegały o ten tytuł. Ważne były zwłaszcza doświadczenia Wrocławia, który był Europejską Stolicą Kultury w 2014 roku.

W Forum uczestniczyło około 60 osób, przedstawicieli miast, dyrektorów wydziałów kultury, osób zarządzających instytucjami kultury. Całe wydarzenie miało swoją własną stronę internetową www.samorzadoweforumkultury.pl, na której są dostępne prezentacje i inne materiały konferencyjne.

4. Konferencja „Transformacja energetyczna - zastosowanie zielonej energii w nowoczesnym mieście. Technologie SMART CITY w zarządzaniu energią”, 7-8 grudnia, Piła

Dwudniowa konferencja była efektem kilku lat pracy w Programie „Rozwój lokalny”. Wiele miast podjęło trudny związek z udziałem w tym programie, co podczas spotkania w Pile podkreślali zarówno przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, jak i strony norweskiej, która finansuje gros z tych działań.

Spotkanie zostało zorganizowane w Pile, która aspiruje do roli miasta-lidera w zakresie transformacji energetycznej, ze szczególnym wykorzystaniem wodoru.

W konferencji uczestniczyła Aleksandra Wacko, radca ds. Funduszy Norweskich w Ambasadzie Królestwa Norwegii, która poinformowała podczas piłskiej konferencji, że na początku grudnia Unia Europejska i Norwegia uzgodniły nowy okres finansowania Funduszy Norweskich. W nowym okresie finansowania projektów z tych Funduszy na zieloną transformację będzie położony jeszcze większy nacisk niż w obecnej.

W trakcie konferencji uczestnicy dowiedzieli się m.in., jak można finansować przedsięwzięcia związane z transformacją energetyczną oraz jak Norwegowie wykorzystują

zieloną energię, a Niemcy wodór, w gospodarce komunalnej. Przedstawiciele polskich miast opowiedzieli też o osiedlach mieszkaniowych ogrzewanych wodorem (Piła, Śrem), o kompleksowym podejściu do transformacji energetycznej (Oława, Konin), a także o tym, jak może wyglądać nowoczesny transport publiczny w miastach (Rybnik, Konin) czy inteligentne oświetlenie uliczne (Piła). Mówiono również o nowych możliwościach, jakie daje znowelizowana ustawa Prawo energetyczne.

5. Konferencja inauguracyjna Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, 12 grudnia, Warszawa

Na konferencji inauguracyjnej drugą edycję Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy spotkali się 12 grudnia ub. r. w Warszawie przedstawiciele 139 średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, a także przedstawiciele instytucji realizujących program oraz ośrodków naukowych. Konferencja była okazją do przedstawienia szczegółów drugiej edycji programu.

Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast jest realizowany w latach 2022-29 z tzw. Funduszy Szwajcarskich. Szwajcaria zadeklarowała pomoc finansową w wysokości 1,3 mld franków szwajcarskich dla 13 wybranych krajów UE celem zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej. Na cele związane z obszarem spójności przeznaczają 1,1 mld CHF, a 0,2 mld CHF - na cele migracyjne.

6. Konferencja podsumowująca konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania”, 23-24 lutego, Tarnów

Spotkanie było poświęcone partycypacji społecznej, bowiem w roku 2022 tematem przewodnim konkursu była Komunikacja – partycypacja – współzarządzanie. Jego celem było zidentyfikowanie, docenienie i wyróżnienie miast, które, zgodnie z ideą „otwartego rządzenia”, efektywnie komunikując się z interesariuszami i skutecznie angażując mieszkańców w życie wspólnoty lokalnej, wpływają na rozwój lokalny w kontekście poprawy usług publicznych i jakości życia w mieście.

23 lutego 2023 roku, podczas uroczystej Gali podsumowującej konkurs i honorującej wszystkich uczestników edycji 2022, ogłoszeni zostali laureaci – samorządy, które dołączyły do grona „Samorządowych Liderów Zarządzania”.

7. „Wyzwania i trendy rozwoju partnerstw samorządowych”. Konferencja podsumowująca projekt Centrum Wsparcia Doradczego Plus, 19-20 czerwca, Katowice

Konferencję Związek zorganizował wspólnie z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Fundacją Fundusz Współpracy. Podczas wydarzenia podsumowaliśmy to, co wspólnie wypracowaliśmy i osiągnęliśmy w trakcie drugiej edycji projektu Centrum Wsparcia Doradczego. Na przykładach przedstawionych przez partnerstwa JST uczestnicy przyjrzyli się narzędziom do skutecznego realizowania wspólnych projektów w trzech kluczowych obszarach – turystyce, transformacji energetycznej oraz transporcie. Zaproszeni eksperci przybliżyli aktualne trendy w rozwoju społeczno-gospodarczym terytoriów oraz podzielili się przykładami współpracy partnerskiej..

8. Seminaria Forum Rozwoju Lokalnego

W 2023 roku zorganizowaliśmy 7 spotkań online lub hybrydowych, w których łącznie wzięło udział **706 uczestników**. Tematyka seminariów:

- Zrównoważona mobilność miejska (dwie części),
- Współzarządzanie: Dialog - Włączenie społeczne - Integracja międzykulturowa,
- Miasto dostępne dla wszystkich,
- Polityka finansowa miast w warunkach niepewności,
- Małe i średnie miasta centrami rozwoju,
- Transformacja energetyczna - zastosowanie zielonej energii w nowoczesnym mieście.

9. Local Trends – III Samorządowy Kongres Finansowy, 3-4 kwietnia, Sopot

Przyszłość systemu finansów samorządowych, kryzys energetyczny i jego wpływ na budżety i usługi publiczne, reforma systemu wyrównawczego, skutki inflacji – to najważniejsze tematy, które zostały poruszone podczas trzeciej edycji Kongresu.

fot. www.localtrends.pl

Przedstawiciele administracji publicznej, biznesmeni oraz reprezentanci świata nauki ponownie spotkali się w Sopocie, aby wziąć udział w dyskusjach i debatach, sesjach networkingowych oraz szkoleniach z zakresu finansów samorządów i inwestycji. Związek był gospodarzem panelu „Mapa wyzwań w relacjach rząd-samorząd” oraz sesji o roli Polski w odbudowie Ukrainy.

10. Local Trends – III Europejskie Forum Samorządowe, 17-18 października, Poznań

Kilkadziesiąt debat, prawie 300 panelistów i 2 dni rozmów na najważniejsze tematy dla rozwoju społeczno-gospodarczego samorządów i kraju.

Trzecia edycja Local Trends – Europejskiego Forum Samorządowego była realizowana pod hasłem „Po XXV latach reformy ustrojowej – o nową formę kooperacji lokalnej”. Do udziału zaproszeni byli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, biznesu oraz nauki. Firmy i instytucje mogły także zaprezentować swoją ofertę bądź udane inwestycje w strefie expo.

Europejskie Forum Samorządowe otworzyła sesja plenarna „Umówmy się na Polskę na XXV-lecie samorządu” z wystąpieniem wprowadzającym Jerzego Buzka, Posła do Parlamentu Europejskiego, który mówił o II etapie reformy ustrojowej samorządów po 25 latach.

Podczas ubiegłorocznego kongresu rozmawiano o programach i funduszach dla samorządów oraz finansach jednostek samorządu terytorialnego. 18 października odbył się Okrągły Stół Skarbników oraz dyskusja „Polski Ład i fundusze samorządowe – impuls dla rozwoju infrastruktury – doświadczenia, wyzwania i ryzyka z tym związane”.

Poruszony został także temat „Zielonego budżetowania”. Konieczność „zazieleniania” finansów publicznych, w tym w szczególności samorządowych stanowić będzie cel strategiczny w ramach polityki osiągnięcia neutralności klimatycznej. Gospodarzem debaty na ten temat był Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu oraz Fundacja Miasto, we współpracy ze Związkiem. Debatę została poprzedzona prezentacją metodologii obliczania Indeksu Zielonych Finansów Samorządowych.

fot. www.localtrends.pl

O skutkach wdrażania nowych rozwiązań polityki klimatycznej UE rozmawiali też uczestnicy debaty Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych. Omówiono zwłaszcza problemy związane z wprowadzeniem w ramach pakietu Fit for 55 systemu handlu uprawnieniami do emisji dla sektorów budynków i transportu drogowego (tzw. ETS2 lub BRT ETS).

W programie III edycji Local Trends znalazło się kilkadziesiąt paneli dyskusyjnych oraz prezentacje na Scenie Dobrych Praktyk. W ramach wydarzenia odbył się także Kongres Regionów oraz Forum Rozwoju Miast, które w tym roku realizowane były pod hasłem „Miasto Dobrostanu” i zgromadziły ekspertów z Polski i zagranicy. Odbył się ponadto cykl sesji „Forum Młodych”, których gospodarzem była Młodzieżowa Rada Miasta Poznania.

Związek Miast Polskich jest jednym z partnerów samorządowych **Local Trends**.

11. Kongres Odbudowy Ukrainy COMMON FUTURE, 21-22 września, Poznań

Kongres organizowany przez Grupę MTP odbywał się pod patronatem Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Związku Miast Polskich, w partnerstwie ze Związkiem Miast Ukrainy. Było to wydarzenie gospodarcze poświęcone współpracy między samorządowcami, przedstawicielami strony rządowej oraz polskimi i ukraińskimi przedsiębiorcami, którego celem było opracowanie strategii odbudowy Ukrainy. Był to też wstęp do dialogu na temat potrzeb ukraińskiej gospodarki i możliwości, jakie stoją za gotowymi do współpracy polskimi partnerami. Kongres był przestrzenią dla paneli dyskusyjnych, seminariów, a także networkingu, który ma pomóc jak najlepiej przygotować podłoże prawno-gospodarcze do współpracy przy odbudowie Ukrainy. Podczas Kongresu odbył się również panel dyskusyjny w ramach Forum Solidarności pt. „Zaangażowanie biznesu i administracji samorządowej w proces wsparcia odbudowy”, którego gospodarzem był ZMP.

12. Konferencja „Nie ma przyszłości bez samorządności”, 29 maja, Gliwice

Przywrócenie samorządom stabilności finansowej i podmiotowego traktowania społeczności lokalnych, potrzeba gruntownej naprawy systemu edukacji – tym głównym kwestiom poświęcona była konferencja, która została zorganizowana przez miasto Gliwice przy wsparciu Związku Miast Polskich i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Odbyła się w ramach obchodów święta samorządu przypadającego 27 maja – w rocznicę pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do gmin, przeprowadzonych w 1990 r.

Debatę ustrojową – „Samorząd: reprezentant społeczności lokalnych czy terenowa administracja państwowa?” – poprowadził senator Zygmunt Frankiewicz, prezes ZMP. Dyskusję poprzedził wystąpieniem inauguracyjnym odnoszącym się do wniosków z najnowszej „Diagnozy stanu samorządu terytorialnego” sporządzonej przez korporacje samorządowe.

Prezydenci miast zwracali uwagę na nierówne traktowanie samorządów przez władzę centralną, przypisywanie im niekompetencji oraz ograniczanie możliwości finansowych. Nie zabrakło ważnych kwestii związanych z finansowaniem i organizacją oświaty, wyrównywaniem różnic edukacyjnych czy potrzebą pilnych zmian w przeładowanych programach nauczania. Debatę zamknął apel do samorządowców o nieustanny, aktywny dialog z mieszkańcami. W panelach dyskusyjnych mówiono o stanie finansów samorządowych oraz o projekcie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

13. Konferencja „Poza metropolią”, 18 kwietnia, Pleszew

Związek Miast Polskich współorganizował wraz z Obserwatorium Polityki Miejskiej Instytutu Rozwoju Miast i Regionów ogólnopolską konferencję „Poza Metropolią” w Pleszewie. Głównym organizatorem konferencji był Pleszew. Tematyka konferencji skupiała się na polityce mieszkaniowej małych i średnich miast.

W trzech debatach zostały poruszone tematy dotyczące rozwiązań prawnych i finansowych w polityce mieszkaniowej realizowanej przez samorządy. Dzieleno się także dobrymi praktykami z prowadzenia aktywnej polityki mieszkaniowej i poradami, czego należy unikać. Nie zabrakło poruszenia kwestii nowoczesnych technologii wykorzystywanych w mieszkalnictwie. Przykładem dzielił się również Pleszew.

W dyskusjach udział wzięli eksperci, samorządowcy oraz przedstawiciele instytucji finansowych.

fot. www.pleszew.pl

14. Konferencja „Dążenia do samowystarczalności energetycznej gmin”, 16 listopada, Łądek-Zdrój

W Łądeckim Inkubatorze Przedsiębiorczości odbyła się konferencja zorganizowana przez gminę Łądek-Zdrój w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich oraz firmą Tauron, z udziałem wielu samorządowców, w tym przedstawicieli Związku.

Zaprezentowano szanse, ale i problemy związane z dążeniem gmin do samowystarczalności energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii i tworzeniem spółdzielni energetycznych. Spotkanie odbyło się właśnie w Łądku-Zdroju, w którym została uruchomiona jedna z pierwszych gminnych farm fotowoltaicznych oraz spółdzielnia energetyczna. Burmistrz kurortu, Roman Kaczmarczyk opowiedział o drodze, jaką przeszła gmina od pomysłu do uruchomienia farmy fotowoltaicznej i założenia spółdzielni – zajęło to aż 8 lat i 8 miesięcy.

Podczas konferencji zostały poruszone również tematy związane z angażowaniem się samorządów w tworzenie spółdzielni energetycznych, a także dotyczące źródeł finansowania działań wspierających transformację energetyczną – m.in. funduszy unijnych, KPO i programów ministerialnych. Program konferencji objął też wizytę na łądeckiej farmie fotowoltaicznej i w przedszkolu, które już podczas budowy zostało zaplanowane jako samowystarczalne energetycznie.

15. Konferencja „Wymiana doświadczeń w zakresie bezpieczeństwa na poziomie lokalnym. Perspektywa wschodnioeuropejska” w ramach programu NATO Science for Peace and Security, 14-16 listopada, Dobczyce i Kraków

Wydarzenie było współorganizowane przez Związek, Fundację Ignatianum oraz Sumski Uniwersytet Narodowy. Uczestnikami konferencji byli eksperci, przedstawiciele władz samorządowych, administracji rządowej oraz środowisk akademickich.

Obiadując w Dobczycach uczestnicy konferencji skupili się na bezpieczeństwie lokalnej infrastruktury krytycznej oraz lokalnym wymiarze cyberbezpieczeństwa. Tematy obrad w Krakowie to: „Współpraca na rzecz bezpieczeństwa” oraz „Innowacje w dziedzinie bezpieczeństwa na poziomie lokalnym”. Konferencję zamykał dzień warsztatowy zorganizowany pod hasłem: „Międzynarodowe programy i źródła finansowania projektów dotyczących wzmacniania bezpieczeństwa lokalnego. Zadania praktyczne i studia przypadków.”

16. Webinary informacyjne zorganizowane przez Związek i Fundację Miasto

- **Planowanie przestrzenne po nowemu** – co wynika z nowelizacji ustawy? (643 uczestników);
- Nowoczesny **raport o stanie JST** – jak go stworzyć i promować? (80 uczestników);
- **Energetyka obywatelska**. Klastry energii, spółdzielnie energetyczne, społeczności energetyczne – w jaki sposób wykorzystać je w dążeniu do lokalnej niezależności energetycznej? (104 uczestników);
- **Nowe ceny wody i ścieków** – wyzwania w związku z kolejną perspektywą taryfową (71 uczestników).

17. Cykl webinarów na temat audytu energetycznego budynków

Od sierpnia do grudnia Związek zorganizował **cykl 5 webinarów**, podczas których przedstawiciele miast i Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego dyskutowali na temat realizacji w ramach **projektu ZONE** (Zintegrowanego Systemu Ograniczania Niskiej Emisji) uproszczonego audytu energetycznego budynków. Do miast i gmin zostały przesłane tzw. terminale mobilne mające pomóc urzędnikom w kontroli środowiskowej oraz inwentaryzacji, dzięki wykorzystaniu systemu obsługującego centralną ewidencję emisyjności budynków (CEEB). Podczas spotkań udało się wyjaśnić, że nie ma limitu czasowego na przeprowadzenie ww. audytów, a główny ciężar ich przeprowadzania spoczywa na kominiarzach, a nie urzędnikach gminnych. Łącznie we wszystkich pięciu webinarach wzięło udział **930 uczestników**.

18. Webinar „Urząd w Chmurze”, 19 września

Związek wraz z Ministerstwem Cyfryzacji oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej zorganizował darmowy webinar dla przedstawicieli miast zainteresowanych rozwiązaniami chmurowymi mogącymi wspierać pracę urzędu.

Podczas webinaru przedstawiono m.in. zasady realizowania zamówień centralnych z wykorzystaniem innowacyjnego sposobu zamawiania usług na przykładzie postępowania nr 2023/08 na dostawę oprogramowania biurowego przeprowadzanego aktualnie przez

Centrum Obsługi Administracji Publicznej na platformie zakupowej eB2B. Mówiono także o planowanych postępowaniach oraz doświadczeniach z realizacji tego typu postępowań. W spotkaniu wzięło udział **90 uczestników**.

19. Webinar o profilaktyce HCV, 19 grudnia

Związek, kontynuując wcześniejsze działania wspierające samorządy terytorialne w przygotowaniu i realizacji programów zdrowotnych, zaprosił na edukacyjne szkolenie online na temat profilaktyki HCV, czyli wirusowego zapalenia wątroby. Celem szkolenia było wyposażenie osób realizujących w samorządach programy zdrowotne w wiedzę na temat zagrożeń wywołanych wirusem HCV, odpowiedź na potrzeby edukacyjne lokalnych społeczności i personelu medycznego oraz rozpowszechnienie wczesnej diagnostyki w kierunku HCV.

Jednym z prelegentów był prof. dr hab. Robert Flisiak z Kliniki Chorób Zakaźnych i Hepatologii Uniwersytetu Medyczny w Białymstoku, Prezes Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych.

20. Cykl webinarów „Konkretnie. O Europie”

Organizatorem jest poseł do Parlamentu Europejskiego Jan Olbrycht, przewodniczący Intergrupy URBAN w PE. Do udziału zaprosił ogólnopolskie korporacje samorządowe, parlamentarzystów i przedstawicieli środowisk gospodarczych. W spotkaniach online udział brali również przedstawiciele Komisji Europejskiej, Komitetu Regionów UE oraz niezależni eksperci.

Tematami spotkań były m.in. fundusze europejskie, dyrektywa budynkowa, gospodarka odpadami i transformacja energetyczna. Podczas spotkań była prowadzona otwarta dyskusja. Webinary były cennym źródłem informacji „z pierwszej ręki” w sprawach programów i przedsięwzięć unijnych, i cieszyły się dużym zainteresowaniem samorządowców.

21. XIX Mistrzostwa Polski i Samorządowców w tenisie, 9-11 czerwca, Szczecinek

ZMP był współorganizatorem, wspólnie ze Szczecinecką Akademią Tenisa, Urzędem Gminy w Grzmiącej i Urzędem Miasta w Szczecinku, mistrzostw, które od lat cieszą się niezmiennym powodzeniem w naszych miastach. W turnieju udział wzięło 50 zawodników, w tym radni, wójtowie, burmistrzowie, starości oraz urzędnicy. Mistrzami Polski zostali: Marta Leleniewska, pracownica UM Ząbki i Łukasz Brodziak, przewodniczący RM w Pieńsku.

22. Reprezentacja burmistrzów i prezydentów ZMP w piłce nożnej

• 13 maja, Pajęczno

Towarzyski mecz reprezentacji ZMP w piłce nożnej z polskimi artystami zakończył się rezultatem remisowym 2:2 – bramki dla samorządowców zdobyli Marcin Kokot, radny z Ostrzeszowa oraz Dariusz Tokarski, wiceburmistrz Złoczewa. Obie drużyny grały tego dnia do jednej bramki, ponieważ mecz miał charakter charytatywny i podczas spotkania odbywała się zbiórka pieniędzy dla mieszkańca Pajęczna - Piotrusia Wojciechowskiego. Gościnnie w składzie zespołu samorządowców wystąpił Mikołaj Kwiatkowski, zwycięzca aukcji zorganizowanej przez ZMP na rzecz WOŚP, który po spotkaniu otrzymał piłkę

z autografami wszystkich grających zawodników. Z ławki trenerskiej zawodników drużyny ZMP wspierał były selekcjoner reprezentacji Polski, trener Andrzej Strelau. W meczu wystąpili samorządowcy z Białobrzegów, Ciechanowa, Kępna, Kobyłki, Legionowa, Ostrzeszowa, Przasnysza, Rawicza, Szydłowca, Złocieńca i Złoczewa.

- **7 lipca, Złoczew**

Z okazji Dni Złoczewa 7 lipca na tamtejszym stadionie piłkarska Reprezentacja Polski burmistrzów i prezydentów rozegrała zwycięski mecz z zespołem Artystów Polskich. Spotkanie zakończyło się wynikiem 3:2, bramki dla samorządowej drużyny zdobyli: Bartłomiej Bartczak, burmistrz Gubina oraz Paweł Szybaj, zastępca burmistrza Rawicza. Ponadto w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele takich miast jak: Drzewica, Kępno, Legionowo, Łowicz, Ostrzeszów, Pelplin, Sieradz, Starogard Gdański, Złoczew. Gościnnie, drugi raz z reprezentacją wystąpił Mikołaj Kwiatkowski z podwrocławskich Siechnic, który wylicytował grę w Drużynie na aukcji WOŚP w styczniu tego roku.

- **1 października, Polska-Niemcy**

1 października piłkarska reprezentacja burmistrzów i prezydentów Związku Miast Polskich zagrała mecz przeciw drużynie burmistrzów RFN. Spotkanie miało miejsce na murawie w przygranicznym Guben i zakończyło się wynikiem 2:1 dla naszego zachodniego sąsiada. Bramkę dla biało-czerwonych zdobył burmistrz Pelplina - Mirosław Chyła. Naszą reprezentację zasilili samorządowcy z miast: Gubin, Kępno, Kobyłka, Legionowo, Lubliniec, Łowicz, Pelplin, Rypin, Starogard Gdański.

7. Informacja, relacje wewnętrzne i zewnętrzne

Związek prowadzi aktywne działania informacyjne, promuje problematykę miejską i wspiera relacje pomiędzy miastami. W 2023 roku podejmowaliśmy inicjatywy medialne w trudnej walce o finanse samorządowe, taryfy za wodę i ścieki, odpady niebezpieczne oraz aktywnie nagłaśnialiśmy problemy miast związane z kryzysem na rynku energetycznym i surowcowym oraz ich wpływ na funkcjonowanie gospodarki komunalnej. Związek wspólnie z miastami przeprowadził kampanię informacyjną „Pstryczek od rządu”, która przedstawiała lokalne trudności i wskazywała bezpośrednie związki obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej z działaniami rządu.

Związek inicjował także wspólne działania przeciwko niekorzystnym dla miast rozwiązaniom prawnym i opracował własne projekty zmian ustaw. W 2023 roku podczas obchodów Dnia Samorządu Terytorialnego w Senacie RP wspólnie z innymi organizacjami samorządowymi przedstawiliśmy informację o stanie samorządu terytorialnego w Polsce oraz zaproponowaliśmy obszerny pakiet konkretnych rozwiązań legislacyjnych w postaci 20 gotowych projektów aktów prawnych, dotyczących m.in. problemów ustrojowych JST i finansów. Związek przedstawił „Recepty na Samorząd”, które aktywnie promowaliśmy w mediach i w miastach.

ZMP prowadzi **portal informacyjny www.miasta.pl**, agregujący treści pochodzące

ze Związku i z miast członkowskich, aktywnie komunikuje się ze środowiskiem samorządowym w mediach społecznościowych, prowadzi profil na Facebooku, YouTube, LinkedIn, publikuje podcasty na platformie Spotify, wydaje miesięcznik „Samorząd Miejski”, organizuje briefingi i konferencje prasowe.

Wsluchujemy się w głos miast i reagujemy na ich potrzeby

W 2023 roku przebudowaliśmy portal informacyjny Związku Miast Polskich www.miasta.pl, by w sposób jeszcze bardziej czytelny i efektywny docierać z komunikacją do miast członkowskich Związku, środowiska samorządowego, mediów i miast nieczłonkowskich. Strona pełni funkcję informacyjną i wspierającą miasta, zawiera informacje na temat samorządu terytorialnego i działalności Związku w podziale na 3 obszary informacyjne:

- 1. Lepsze prawo – bronimy interesów miast.**
- 2. Współpraca - dzielimy się wiedzą i praktyką samorządową** - wspieramy, doradzamy i dostarczamy eksperckiej wiedzy tam, gdzie jest na nią zapotrzebowanie.
- 3. Rozwój - udostępniamy nowe rozwiązania i narzędzia dla rozwoju miast** - wszystkie wypracowane przez nas w projektach rozwiązania szeroko udostępniamy innym samorządom, wykorzystując różne formy i narzędzia komunikacji.

Najważniejsze wydarzenie w dziedzinie komunikacji samorządowej - Local SoMe'23 we Wrocławiu

ZMP wspólnie z Instytutem Badań Internetu i Mediów Społecznościowych i agencją Samorządowe Internety zorganizował **II Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23**. Kongres odbył się 28 i 29 listopada 2023 roku we Wrocławiu, na stadionie Tarczyński Arena.

Film podsumowujący: <https://youtu.be/VJAF-jFim18>

Frekwencyjny i wizerunkowy sukces Kongresu zawdzięczamy m.in. angażującej komunikacji w mediach społecznościowych. Na Facebooku opublikowaliśmy 29 postów, w tym 9 wspartych płatną promocją (1100 zł). Dzięki temu dotarliśmy z informacją o Kongresie do ponad **70 000** użytkowników, a opublikowane treści wywołały łącznie **1718** reakcji (polubień, komentarzy, udostępnień) oraz 6327 kliknięć (w zdjęcia, grafiki i linki dodawane do postów). W komunikacji wykorzystywaliśmy materiały graficzne, opracowane przez naszego partnera merytorycznego, a także tworzyliśmy własne kreacje do social mediach oraz materiały video.

Na LinkedIn opublikowaliśmy 9 postów na temat Kongresu – w tym 1 wspierany płatną promocją (400 zł). Nasze treści zostały wyświetlone blisko 15 000 razy, a linki w nich zawarte kliknięto 400 razy.

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

Zarejestruj się!

28-29 listopada 2023 WROCLAW

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

Ścieżka tematyczna

Informacja, Dialog, Inwestycja

Prowokuj, bądź prowokowany, czy ignoruj? Strategie komunikacji JST w erze post-prawdy

28-29 listopada 2023 **ZAREJESTRUJ SIĘ**

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

28-29 listopada 2023 WROCLAW

Dlaczego "kradną" nasze lajki?
Kotki, pieski jak tworzyć kampanie?
AI w mieście
Sekrety streamingu
Troika, hejtery i samorząd
Co za dużo to bajecznie LinkedIn
Radny czy social media ninja?
TikTok
"On jest znany" mikroinfluencerzy w JST
Szeherazada czyli 1001 klipów
Internet na dyskieciech - które kanały są ważne
Big Data, Big Drama

OGŁASZAMY PROGRAM!

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

28-29 listopada 2023 WROCLAW

Bilet LOCAL-SOME 23

- 2 dni kongresu
- wstęp na wszystkie panele
- wstęp na wszystkie warsztaty
- wędeczki na galę wręczenia nagród
- lunch

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris, Mazowsze, rp.pl, SAMORZĄDOWY

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

28-29 listopada 2023 WROCLAW

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris, Mazowsze, rp.pl, SAMORZĄDOWY

II SAMORZĄDOWY KONGRES INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME 23

28-29 listopada 2023 WROCLAW

- 2 dni
- 550 uczestników
- 200 samorządów
- 60 prelegentów
- 16 paneli dyskusyjnych
- 13 warsztatów
- 20 laureatów nagród Złoty Lajk

ORGANIZATORZY: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH, SAMORZĄDOWE INTERNETY
PARTNERZY: Wrocław, IBI MS, MIASTO, ibris, Mazowsze, rp.pl, SAMORZĄDOWY

Informacje o Kongresie na bieżąco przekazywaliśmy również do mediów. Publikacje na temat Local SoMe pojawiły się m.in. w czołowym serwisie branżowym Nowy Marketing, a także w Serwisie Samorządowym PAP, na Portalu Samorządowym oraz na portalu Regiony „Rzeczpospolitej”.

NowyMarketing Szukaj Buduj przewagę z wiedzy

Miasta i regiony w social mediach – we Wrocławiu przyznano Złote Lajki'23!

Gala rozdania Złotych Lajków odbyła się podczas II Samorządowego Kongresu Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23 we Wrocławiu. W wydarzeniu dedykowanym skutecznej komunikacji samorządowej wzięło udział 550 uczestników z 200 samorządów.

SERWIS SAMORZĄDOWY PAP

Aktualności

II Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23

23.10.2023 Aktualizacja: 24.10.2023, 23:00

Fot. ZMP

Kształtowanie się przyszłości komunikacji w erze cyfrowej, zagadnienie sztucznej inteligencji i efektywny dialog z

PORTALSAMORZĄDOWY.PL > KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

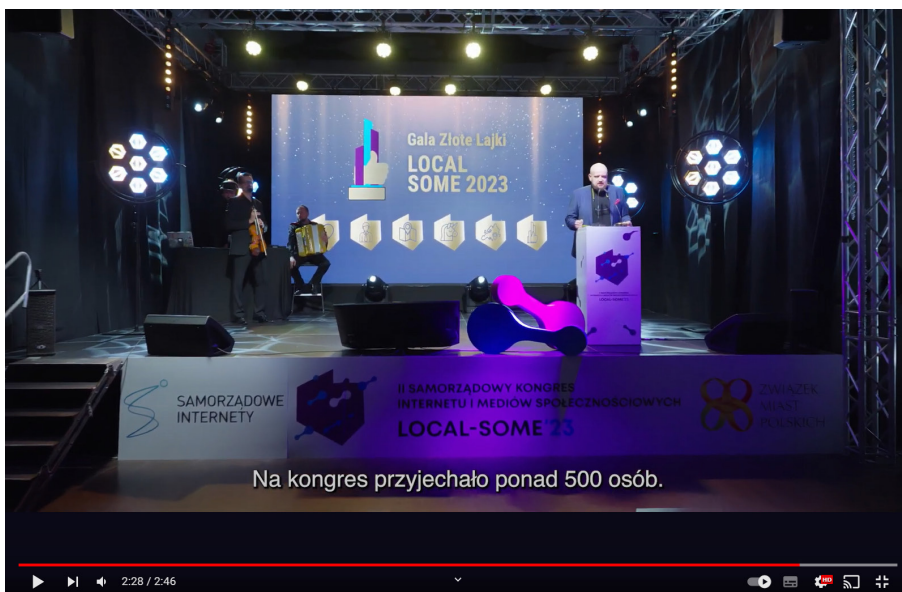
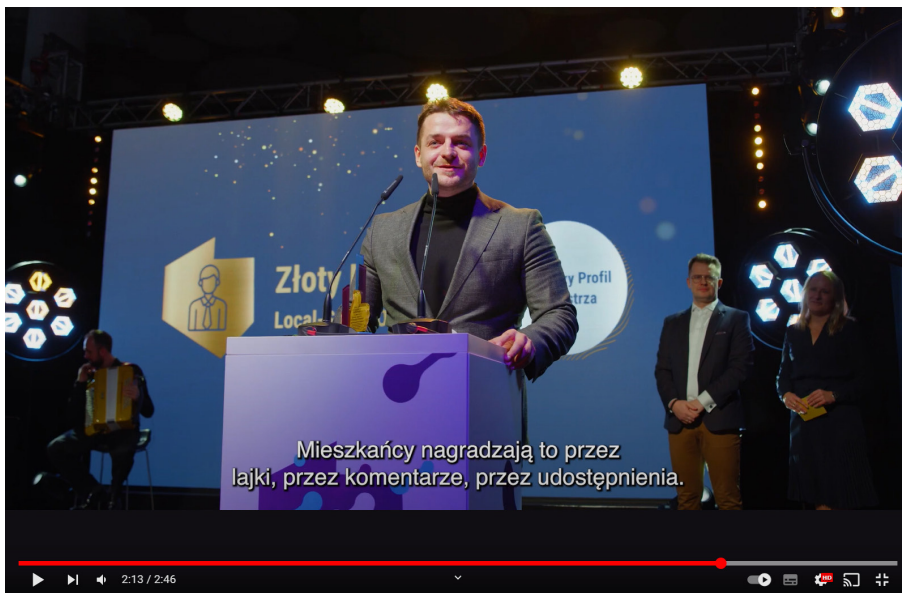
Najlepsi w sieci. Oto laureaci złotych lajków dla samorządów

KO
Opublikowano: 1 grudnia 2023 - 22:34

Złote lajki przyznano podczas II Samorządowego Kongresu Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23 we Wrocławiu (fot. SoMe'23)

Złote lajki wręczono podczas II Samorządowego Kongresu Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23 we Wrocławiu. To nagrody za najlepsze osiągnięcia miast i ich władarzy w social media.

Kampanie informacyjne ZMP, interwencje i inicjatywy medialne ZMP

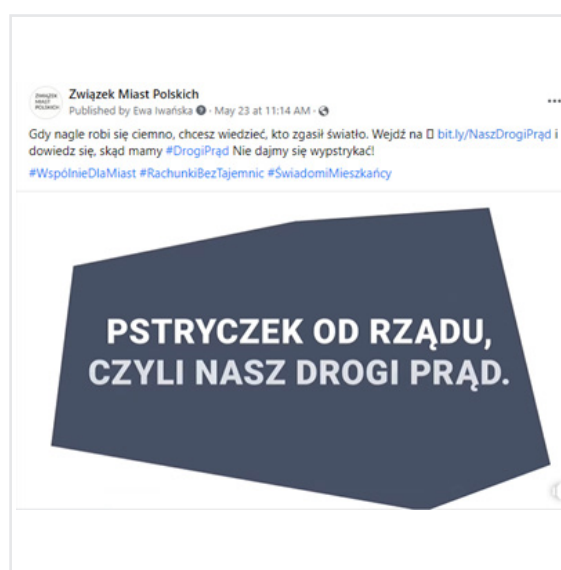
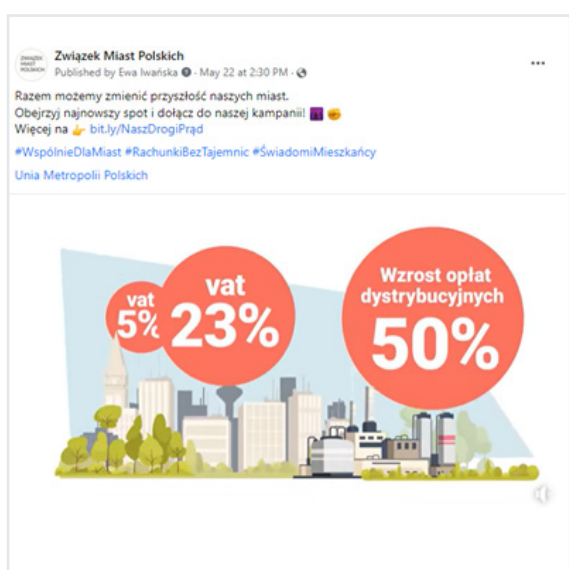
- **Kampania informacyjna „Pstryczek od rządu”**

Kampania prezentowała lokalne problemy i wskazywała bezpośrednie związki obecnej sytuacji gospodarczej z działaniami rządu. Związek przygotował krótkie animowane spoty filmowe pt. „Na tropie uników i powiązań” i wspólnie z miastami przedstawił najważniejsze problemy społeczno-gospodarcze, które dotknęły mieszkańców i samorządy. Akcja informacyjna pokazała, jak decyzje polskiego rządu przełożyły się na podwyżki cen ciepła, energii, gazu i ubytki w lokalnych budżetach, była również przejawem niezgody na dyskryminację mieszkańców miast przez partię rządzącą.

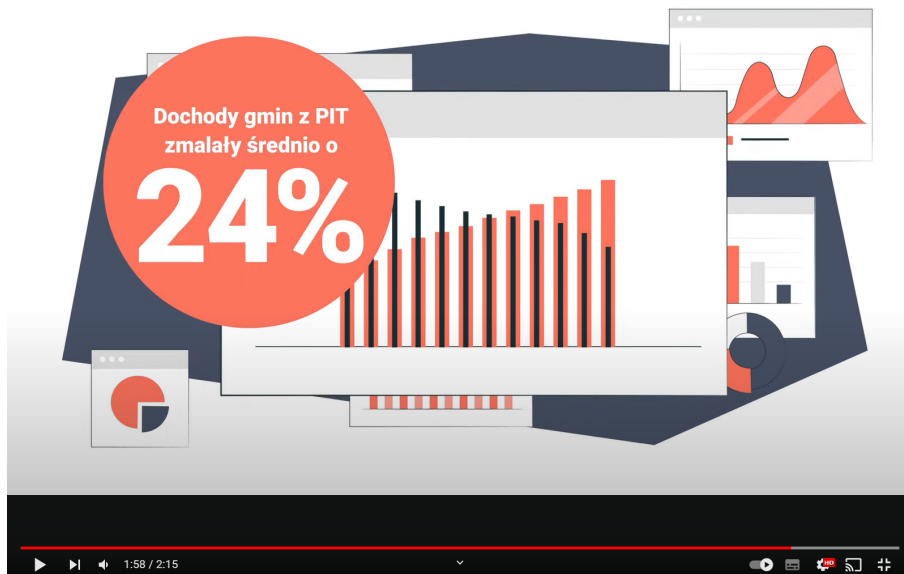
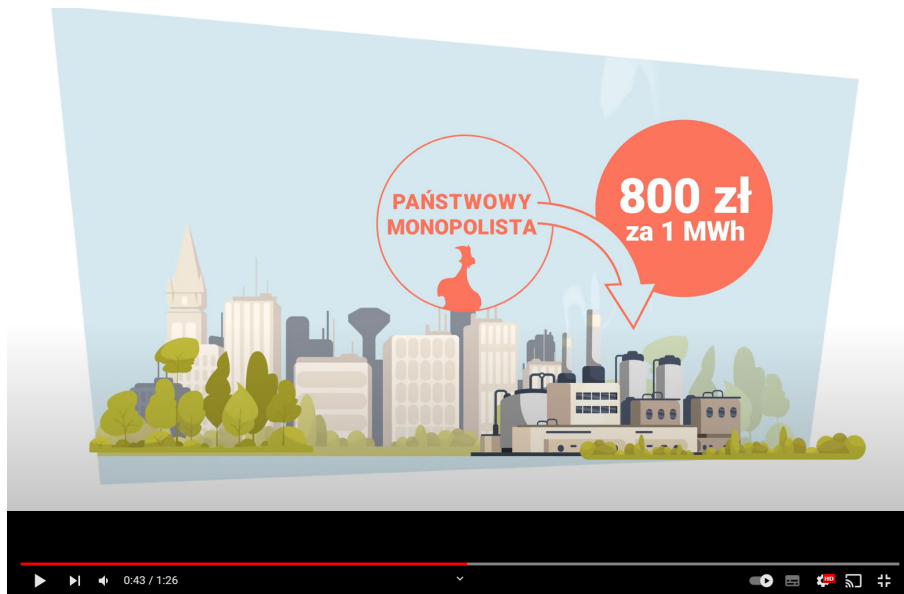
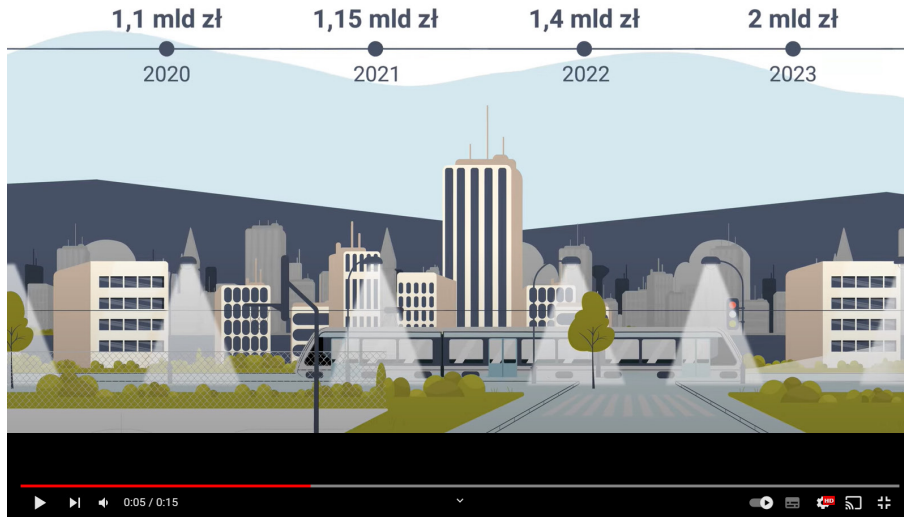
Pierwszy odcinek „Nasze drogie ciepło” poruszył temat ciepłownictwa na przykładzie Sosnowca i Białogardu oraz wprowadzonego przez rząd jednego z najwyższych podatków VAT w całej Unii Europejskiej. Kolejne odcinki pt. „Pstryczek od rządu, czyli nasz drogi prąd” oraz „Pstryczek od rządu i po kasie” dotyczyły wysokich cen energii elektrycznej i spadku dochodów gmin z PIT o 24% w 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego. Spot podkreślał, że to kolejny pstryczek od rządu, który postanowił osłabić finanse miast. UMP i ZMP wysłały kolejny raz jasny przekaz stronie rządowej, że konieczne są zmiany w kilku kluczowych ustawach, takich jak skostniałe Prawo energetyczne, ustawa Prawo Zamówień Publicznych, ustawa o gospodarce komunalnej, o samorządzie gminnym.

Kampania była wsparta płatną promocją na Facebooku. Seria 8 video postów promowanych dotarła łącznie do **306 000 użytkowników**, wywołując 1879 reakcji, 460 komentarzy oraz 1430 udostępnień. Spoty video zostały odtworzone w całości blisko **60 000 razy**.

Spoty promocyjne znajdują się na serwisie YouTube ZMP.

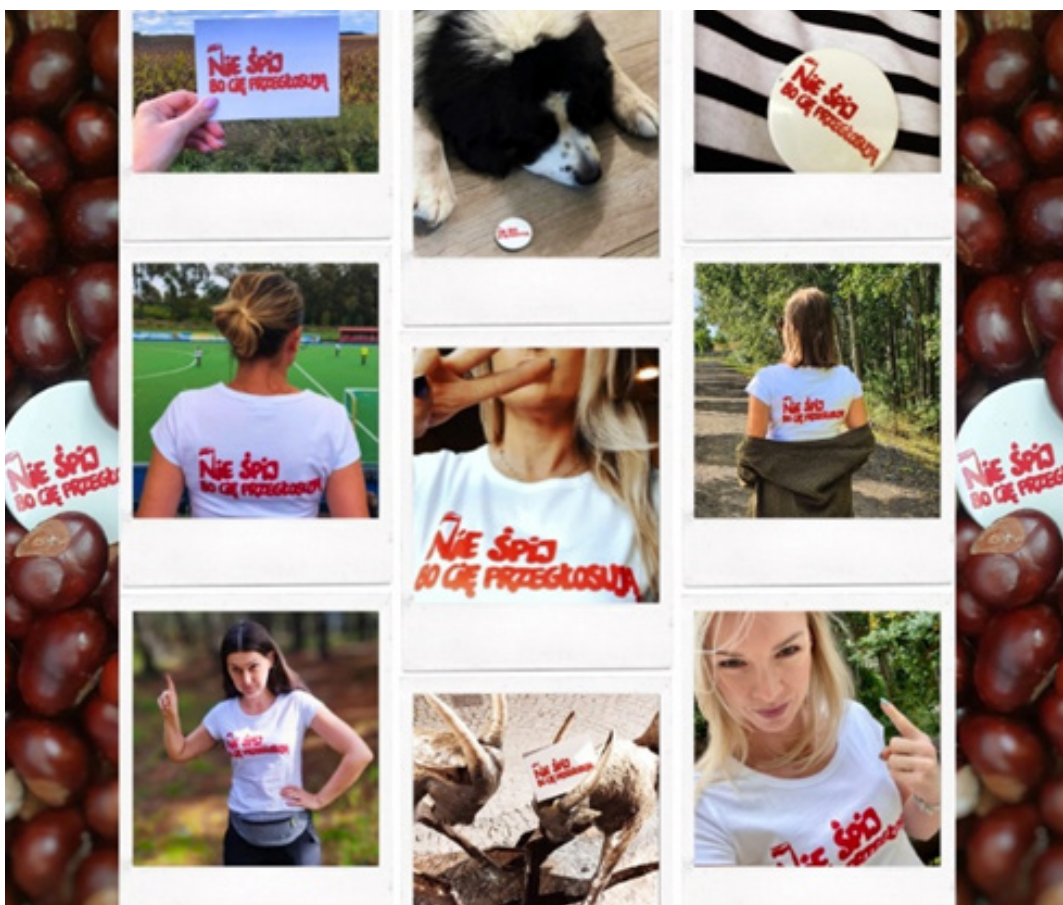
KOSZT OŚWIETLENIA ULIC

- **Kampania profrekwencyjna „Nie Śpij, Bo Cię Przegłosują”**

Związek Miast Polskich aktywnie włączył się w kampanię profrekwencyjną stworzoną przez miasto Gdańsk pod hasłem #NieŚpijBoCięPrzegłosują. Naszym celem było zachęcanie mieszkańców miast do aktywnej postawy obywatelskiej i uczestnictwa w wyborach do Sejmu i Senatu, które odbyły się w dniu 15 października. Związek zachęcał miasta członkowskie do aktywnego udziału w kampanii. Proponowaliśmy miastom, by dołączyły do wspólnej akcji przy użyciu hasztagu #NieŚpijBoCięPrzegłosują oraz pobierały materiały promocyjne ze strony kampanii, dostępne pod adresem www.niespij.pl/pobierz/. W ramach działań komunikacyjnych opublikowaliśmy 15 postów na Facebooku, 1 post na LinkedIn oraz 2 artykuły na www. Oprócz wykorzystania oficjalnych materiałów kampanii, tworzyliśmy również własne kreacje graficzne oraz miniporadnik z najważniejszymi informacjami dotyczącymi głosowania w wyborach i referendum. W promowanie kampanii włączyli się także członkowie zespołu biura ZMP, fotografując się w koszulkach z hasztagiem #NieŚpij. Treści na Facebooku dotarły łącznie do **82 000 osób**, wywołując **3 000** reakcji odbiorców (polubień, komentarzy, udostępnień). Dwa spośród wszystkich opublikowanych postów były wsparte płatną promocją

- **Kampania informacyjna #WspólneSprawy**

Kampania #WspólneSprawy miała na celu podkreślenie, że mimo różnorodności 355 miast członkowskich, wszystkie łączą wspólne sprawy. W ramach kampanii nagrano serię kilkunastu filmów z udziałem przedstawicieli miast i aktywnie działającej młodzieży, poruszających istotne tematy dla samorządów, takie jak finanse, rozwój miast, zaangażowanie młodzieży oraz zarządzanie odpadami. Filmy były publikowane na Facebooku, YouTube oraz na stronie miasta.pl.

Celem kampanii było wzmocnienie współpracy i poczucia wspólnoty między miastami członkowskimi. Publikacja filmów na popularnych platformach społecznościowych oraz na stronie miasta.pl pozwoliła na dotarcie do szerokiej publiczności i zwiększyła zaangażowanie mieszkańców w działania ZMP. Oficjalna inauguracja kampanii podczas kongresu LocalSome'23, wraz z uruchomieniem przystanku #WspólneSprawy, umożliwiła prezentację szerokiego spektrum tematów łączących miasta i zainicjowała ważne dyskusje na temat przyszłości i rozwoju samorządów. Kampania ta skutecznie podkreśliła rolę ZMP w promowaniu współpracy i wymiany wiedzy między miastami, przyczyniając się do integracji i wzmocnienia wspólnoty samorządowej.

Zachęcamy do obejrzenia materiałów video.

- **Zostaw 1,5% w swoim mieście! Ty decydujesz!**

Kampania prowadzona przez Związek Miast Polskich miała na celu zachęcenie mieszkańców do przekazywania 1,5% swojego podatku na rzecz lokalnych organizacji pożytku publicznego. ZMP aktywnie wspierał miasta w tej inicjatywie, analizując i promując ich działania.

Dodatkowo, Dział Promocji przygotował dla miast członkowskich materiały do wykorzystania na stronach internetowych i w mediach społecznościowych. Materiały te zawierały informacje, gdzie mieszkańcy mogą znaleźć „swoje” lokalne organizacje pożytku publicznego.

ZMP dostarczył również narzędzie umożliwiające miastom spersonalizowanie grafik kampanijnych i wykorzystanie ich na swoich stronach www, co pozwoliło na jeszcze szersze rozpowszechnienie informacji o możliwości przekazania 1,5% podatku.

Celem kampanii było podniesienie świadomości społecznej na temat możliwości wsparcia lokalnych organizacji poprzez przekazanie 1,5% podatku. Założeniem kampanii było zwiększenie zaangażowania mieszkańców w lokalne inicjatywy oraz wzmocnienie wsparcia finansowego dla organizacji pożytku publicznego w miastach członkowskich ZMP. Działania te miały również na celu ułatwienie mieszkańcom identyfikacji i wyboru organizacji, której chcieliby przekazać swoje 1,5% podatku, zwiększając tym samym transparentność i świadomość społeczną w zakresie lokalnego wsparcia. Inicjatywa ta jest zgodna z misją ZMP jako organizacji wspierającej rozwój i dobrobyt lokalnych społeczności.

- **Nie dla Lex Tusk - analiza i reakcja na zmiany w polityce krajowej**

Związek Miast Polskich wyraził zdecydowany sprzeciw wobec uchwalenia i podpisania przez Prezydenta RP ustawy o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich, znanej jako „Lex Tusk”, przyłączając się do akcji „Nie dla Lex Tusk”. ZMP podkreślił, że ustawa ta narusza fundamentalne zasady prawa i demokracji, a jej charakter stoi w sprzeczności z konstytucyjnymi standardami Rzeczypospolitej Polskiej oraz gwarancjami praw i wolności obywatelskich.

ZMP, reagując na sytuację, przygotował grafiki i posty z wykorzystaniem słów Jerzego Stępnia, wygłoszonych podczas Dnia Samorządu Terytorialnego, które skutecznie obrazowały głębokie obawy związane z uchwaleniem tej ustawy. Grafiki i posty były szeroko udostępniane w mediach społecznościowych. Stwierdzenia o naruszeniu trójpodziału władzy, wprowadzeniu sankcji za działania sprzed uchwalenia ustawy i braku drogi sądowej kontroli decyzji administracyjnych podkreślały rażące naruszenie zasad praworządności. Stanowisko ZMP w tej sprawie, wyrażone publicznie, podkreślało zaangażowanie Związku w obronę wartości demokratycznych i konstytucyjnych standardów państwa prawa. ZMP jako reprezentant samorządów, stanął w obronie praw i wolności obywatelskich, co jest zgodne z jego misją i wartościami.

- **Jestem w ZWIĄZKU**

Kampania wizerunkowa #jestemwZwiazku, realizowana na platformach mediów społecznościowych, miała na celu wzmocnienie identyfikacji ze Związkiem Miast Polskich oraz promowanie jego działań. Uczestnicy, w tym pracownicy ZMP, mieszkańcy miast oraz

samorządy, mieli możliwość personalizacji grafiki kampanii poprzez dodanie nazwy swojego miasta lub własnego imienia i nazwiska. Następnie te spersonalizowane grafiki były udostępniane w mediach społecznościowych.

Kampania odniosła znaczący sukces, stając się viralową na wielu platformach społecznościowych. Wysoki poziom zaangażowania uczestników w kampanię podkreślił ich głębokie powiązania ze Związkiem oraz chęć manifestowania przynależności do tej organizacji. Dodatkowo, wprowadzenie elementu humorystycznego w kampanii pozytywnie wpłynęło na jej percepcję oraz zwiększyło zasięgi, jednocześnie ukazując ZMP w mniej formalnym świetle. To wszystko przyczyniło się do zbudowania silniejszej społeczności wokół Związku oraz wzmocnienia jego wizerunku jako organizacji bliskiej miastom.

- **KPO - pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy i ich prawdziwe znaczenie**

Wspólnie z Janem Olbrychtem, posłem do Parlamentu Europejskiego, informowaliśmy o istocie środków z Krajowego Planu Odbudowy. Podczas briefingu prasowego, który odbył się przed posiedzeniem Zarządu Związku Miast Polskich w Cieszynie wskazywaliśmy „Na co samorząd może liczyć w ramach KPO?”. Związek podkreślał, czego miasta nie będą w stanie zrealizować, gdy zabraknie pieniędzy z KPO. Podkreślaliśmy także spadek dochodów i wzrost kosztów w miastach (inflacja wg GUS a inflacja w JST).

Podcasty i materiały video ZMP

- **Seria podcastów we współpracy z Unią Metropolii Polskich**

Związek Miast Polskich we współpracy z Unią Metropolii Polskich zainicjował serię podcastów, mających na celu omówienie kluczowych wyzwań i tematów związanych z zarządzaniem miastami. Do tej pory nagrano trzy odcinki, poruszające tematykę transformacji energetycznej, problemów edukacji oraz zagrożenia związanego z odpadami niebezpiecznymi. Podcasty prowadzi Marcin Żebrowski z Urbcast, a wśród rozmówców znajdują się eksperci i samorządowcy, dzielący się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami na poruszane tematy. Podcasty dostępne są na platformach takich jak Facebook ZMP, kanał YouTube ZMP oraz na Spotify, ale również na stronie miasta.pl.

Zapraszamy do odsłuchania: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/zmp>

Podcasty stanowią ważną platformę do dyskusji i wymiany wiedzy na temat aktualnych wyzwań stojących przed samorządami. Przedstawione w nich różnorodne perspektywy i doświadczenia pomagają w zrozumieniu złożoności zarządzania miastami i wskazują na potencjalne kierunki rozwoju. Seria ta jest przykładem nowoczesnego podejścia ZMP do komunikacji i edukacji, który oferuje dostęp do wiedzy i inspiracji w atrakcyjnej i dostępnej formie. Zaangażowanie ekspertów i samorządowców w ten projekt podkreśla znaczenie dialogu i współpracy w rozwiązywaniu problemów miast.

- **Podcasty Local SoMe - „Jak robić samorządowe internety”**

Związek, w ramach kontynuacji Kongresu Local SoMe i swojej działalności edukacyjnej i informacyjnej, włączył się serię podcastów z agencją Samorządowe Internety pt. „Jak robić samorządowe internety”, skupiając się na tematyce cyfryzacji i komunikacji w samorządach. Seria, która zaczęła się tuż po Local SoMe, do końca 2023 roku zawierała trzy odcinki. Do pierwszego zaproszono Juliusza Lermana z Łodzi, aby porozmawiać o zasięgach w sieci. w kolejnym odcinku gościliśmy Artura Kurasińskiego, eksperta w dziedzinie technologii, który skupił się na roli sztucznej inteligencji w kampaniach samorządowych. Trzeci odcinek z udziałem Kamila Porembińskiego, eksperta od cyberbezpieczeństwa, koncentrował się na zagadnieniach cyberbezpieczeństwa w kontekście kont social mediów osób publicznych. Podcasty dostępne są na platformach takich jak Facebook ZMP oraz na Spotify Local Some.

Zapraszamy do odsłuchania: <https://open.spotify.com/show/6SmzlnANYfKN56cGiqhkkg>

Zaprezentowane w nich treści nie tylko edukują, ale również inspirują do innowacyjnego podejścia do zarządzania i komunikacji w samorządach.

Local Trends 2023 - Sopot i Poznań

W 2023 roku Związek odegrał kluczową rolę w promowaniu i uczestnictwie w dwóch ważnych wydarzeniach samorządowych – Local Trends w Poznaniu i Sopocie. ZMP skutecznie wykorzystał różnorodne platformy medialne, w tym media społecznościowe, stronę internetową miasta.pl, miesięcznik „Samorząd Miejski”, serię newsletterów oraz kanał YouTube, by zwiększyć zaangażowanie w te wydarzenia.

W Sopocie, Kongres Finansowy 2023 skupiał się na tematach takich jak: energia, atrakcyjność inwestycyjna regionów, wyzwania na linii rząd-samorząd i rola Polski w odbudowie Ukrainy. ZMP promował panel „Mapa wyzwań w relacjach rząd-samorząd” oraz sesję o roli Polski w odbudowie Ukrainy, aktywnie uczestnicząc w tych dyskusjach.

W Poznaniu Forum koncentrowało się na finansach JST, polityce klimatycznej UE i współpracy rząd-samorząd. Sesje, takie jak debata o „zielonym budżetowaniu” oraz współpracy biznesu i samorządów, były intensywnie promowane przez ZMP. Aktywne uczestnictwo przedstawicieli Związku w panelach i debatach podniosło wartość merytoryczną dyskusji.

Promocja i uczestnictwo ZMP w Local Trends 2023 w Poznaniu i Sopocie były nie tylko świadectwem zaangażowania w kluczowe kwestie samorządowe, ale także pokazały efektywność strategii komunikacyjnej.

Promocja dobrych praktyk, inicjatyw i najlepszych wzorców - konkursy i rankingi

• Ranking Zielonych Finansów Samorządowych

W trakcie Gali Europejskiego Forum Samorządowego - Local Trends 2023, odbywającego się w Poznaniu, Związek Miast Polskich współpracując z Fundacją Miasto, po raz pierwszy zaprezentował Ranking Zielonych Finansów Samorządowych. Ranking oparto o Indeks Zielonych Finansów Samorządowych, stworzony przez naukowców z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, który analizuje „stopień zazielenienia” finansów samorządów oraz ich wpływ na lokalne bezpieczeństwo środowiskowe. Ranking podkreśla zaangażowanie finansowe samorządów w politykę proekologiczną, wskazując na ich wkład inwestycyjny oraz efekty dla środowiska w latach 2018-2022. Wyróżnienia podzielono na cztery kategorie: gminy miejskie, miejsko-wiejskie, wiejskie i miasta na prawach powiatu. Trzy jednostki z każdej kategorii otrzymały tytuł Lidera Zielonych Finansów Samorządowych, a następne siedem wyróżniono jako Laureatów Rankingu.

Partnerstwo z InPost Green City i dyskusje podczas Local Trends podkreśliły znaczenie zielonych finansów i wyzwania stojące przed samorządami w kontekście działań przeciwdziałających zmianom klimatycznym. Debaty te umożliwiły wymianę doświadczeń między samorządami i sektorem finansowym, ukazując praktyczne zastosowanie Indeksu Zielonych Finansów jako narzędzia oceny i ewolucji budżetów samorządowych.

Ranking wywołał szerokie zainteresowanie pokazując, że inicjatywy związane z finansami środowiskowymi mogą być efektywnie promowane i nagradzane na poziomie samorządowym. Wyróżnione samorzady stały się przykładem dobrych praktyk, inspirując inne jednostki do intensyfikacji działań proekologicznych.

LIDERZY Rankingu Zielonych Finansów Samorządowych

gminy miejskie: 1. **Jawor** 2. **Dynów** 3. **Chełmża**

gminy miejsko-wiejskie: 1. **Ścinawa** 2. **Miechów** 3. **Brzeszcze**

gminy wiejskie: 1. **Wierzchnas** 2. **Kroczyce** 3. **Solina**

miasta na prawach powiatu: 1. **Bydgoszcz** 2. **Miasto Stołeczne Warszawa** 3. **Elbląg**

• Liderzy Rozwoju i Edukacji

Podczas drugiego dnia Kongresu Małych i Średnich Miast w Chełmie, ZMP ogłosił zwycięzców w kategoriach Lider Rozwoju i Lider Edukacji. Wyróżnienia przyznano miastom, które wykazały się wyjątkową aktywnością w sferze rozwoju infrastruktury oraz jakości edukacji.

Liderzy Rozwoju:

- **Kołobrzeg, Mielec, Nowa Sól, Pruszków** - miasta prezydenckie,
- **Jawor, Łosice, Ożarów Mazowiecki, Żuromin** - miasta - siedziby powiatów,
- **Mielno** - pozostałe miasta.

Wyróżnienia te zostały przyznane na podstawie danych z Monitora Rozwoju Lokalnego, po analizie takich aspektów, jak: nowo wybudowane mieszkania, obiekty komercyjne i publiczne.

Liderzy Edukacji:

- **Podkowa Leśna, Milanówek, Piaseczno** (miasta położone w strefach zewnętrznych miejskich obszarów funkcjonalnych stolic województw),
- **Bochnia, Cieszyn, Leżajsk, Łowicz** (miasta - siedziby powiatów),
- **Karpacz, Kowal, Alwernia** (miasta położone poza strefami zewnętrznymi miejskich obszarów funkcjonalnych stolic województw oraz niebędące siedzibami powiatów).

Nagrody w tej kategorii zostały przydzielone na podstawie wyników egzaminów ósmoklasisty, przy racjonalnym poziomie finansowania edukacji, zgodnie z danymi Systemu Monitorowania Usług Publicznych.

Obydwa wyróżnienia podkreślały sukces miast w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi lokalnemu oraz miały na celu promowanie wybitnych osiągnięć w sektorze edukacyjnym. ZMP zadeklarował pomoc w dalszej analizie i wykorzystaniu potencjału rozwojowego miast - laureatów.

• **Złote Lajki Local SoMe'23**

Podczas II Samorządowego Kongresu Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23, który odbył się we Wrocławiu, przyznano prestiżowe nagrody „Złote Lajki”. To nagrody przyznawane corocznie przez Związek Miast Polskich i Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych oraz agencję Samorządowe Internety za najlepsze osiągnięcia miast i ich włodarzy w social mediach. Oceniane są zarówno jakość treści, jak i zaangażowanie społeczności, które razem tworzą efektywną komunikację w mediach społecznościowych i internecie. Wszystkie nagrody mają na celu podkreślenie znaczenia i wpływu mediów społecznościowych na życie publiczne i samorządowe. Analiza obejmuje ostatnie 12 miesięcy aktywności na różnych platformach mediów społecznościowych.

Wykaz wszystkich laureatów znajduje się na stronie ZMP.

• **Konkurs Samorządowy Lider Zarządzania - 2 edycje**

Konkurs organizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny”, finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Partnerami konkursu były m.in. Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych KS, Instytut Rozwoju Miast i Regionów oraz OECD.

1. „Komunikacja – partycypacja – współzarządzanie” - Tarnów

W konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania 2022”, który odbywał się pod hasłem „Komunikacja – partycypacja – współzarządzanie”, wyłoniono liderów oraz wyróżnionych

w kategorii „otwartego rządu”. Uroczysta gala, podczas której wręczono statuetki i dyplomy, miała miejsce 23 lutego w Tarnowie. Laureatami konkursu zostały **Tychy, Lublin i Wrocław, a wyróżnienia otrzymały: Niepołomice, Starachowice, Zduńska Wola, Ostrów Wielkopolski, Gliwice, Siemianowice Śląskie, Częstochowa, Kielce, Poznań, Łódź** oraz **Gdańsk**.

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania” ma na celu promowanie innowacyjnych praktyk w zarządzaniu miastami, akcentując znaczenie partycypacji społecznej i współzarządzania. Nagrodą dla laureatów i wyróżnionych jest wyjazd studyjny do Norwegii.

[Wykaz miast - laureaci i wyróżnieni.](#)

2. „Transformacja energetyczna miast dla osiągnięcia neutralności klimatycznej i podniesienia jakości życia” - Piła

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2023” odbył się pod hasłem „Transformacja energetyczna miast dla osiągnięcia neutralności klimatycznej i podniesienia jakości życia”. Organizowany przez Związek przy wsparciu partnerów, konkurs zgromadził liczne zgłoszenia od miast i gmin miejsko-wiejskich z całej Polski.

Konkurs ten miał na celu wyróżnienie samorządów, które wykazały się wyjątkowymi osiągnięciami w zarządzaniu miejskim, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz transformacji energetycznej i zrównoważonego rozwoju. Konkurs stanowił doskonałą okazję do podkreślenia znaczenia działań samorządów na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz promowania zrównoważonego rozwoju. Inicjatywy takie jak ten konkurs inspirowały i motywowały inne miasta do podejmowania podobnych działań. Uroczyste ogłoszenie wyników miało miejsce 8 grudnia w Pile, laureaci otrzymali tytuł „Samorządowy Lider Zarządzania 2023” oraz zaproszenie na wyjazd studyjny do Norwegii.

Wśród wyróżnionych znalazły się miasta takie jak **Lądek Zdrój, Ostrów Wielkopolski, Konin, Lublin, Tychy i Gdynia**. Każde z tych miast prezentowało innowacyjne podejście do zarządzania miejskiego, szczególnie w obszarze ekologii i zrównoważonego rozwoju.

[Wykaz miast - laureaci i wyróżnieni.](#)

Więcej informacji o konkretnych projektach i działaniach, które przyczyniły się do wyróżnienia poszczególnych miast, znajduje się na [stronie ZMP](#).

Produkty i usługi dla miast – wsparcie promocyjne

• EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń - w ramach Programu „Rozwój Lokalny”

Projekt EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń w roku 2023 wyznaczył nowe standardy w zakresie współpracy i wymiany wiedzy między samorządami. Kluczowym elementem tego projektu było podkreślenie, że miasta nie konkurują ze sobą, ale współpracują, co było regularnie prezentowane w różnych działaniach promocyjnych Związku.

Rok 2023 dla projektu EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń był czasem intensywnej wymiany wiedzy i współpracy między samorządami. Naszym priorytetem było nie tylko dzielenie się doświadczeniami, ale także aktywne promowanie osiągnięć i efektów pracy.

W ciągu roku odbyło się wiele spotkań w różnych częściach kraju, skupiających się na różnorodnych tematach związanych z zarządzaniem miejskim. Sesje te obejmowały m.in: otwarte rządzenie, neutralność klimatyczną, współzarządzanie przez mieszkańców, zasoby miast i finanse, cyfryzację usług samorządowych oraz efektywną komunikację i współpracę. Każde ze spotkań stanowiło platformę dla wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk, przyczyniając się do rozwoju i wzmocnienia lokalnych społeczności.

Publikacje i materiały:

Regularnie publikowaliśmy efekty pracy projektu EMPIRIE na stronie miasta.pl, [empirie.miasta.pl](#), Facebooku Związku Miast Polskich oraz na kanale YouTube. Dzięki temu mieliśmy możliwość dzielenia się wiedzą i osiągnięciami z szerszą publicznością.

Film wizerunkowy i media społecznościowe:

Przygotowaliśmy film wizerunkowy projektu EMPIRIE, który ukazuje jego kluczowe aspekty i cele. Seria postów i relacji na mediach społecznościowych, a także filmy, w tym vlogi, pozwoliły na szeroką prezentację aktywności i rezultatów sieci.

Link do filmu: <https://www.youtube.com/watch?v=rZUPO2kCHzQ>

EMPIRIE stwarzają okazję do konsultowania swoich działań z szerszym gronem specjalistów i ekspertów. Dają możliwość spojrzenia na problem czy wyzwanie z innej perspektywy, a także otrzymania natychmiastowej informacji zwrotnej. Pozwalają na twórcze wykorzystanie doświadczeń innych miast.

• Seria vlogów w ramach Sieci Wymiany Doświadczeń EMPIRIE

Związek zainaugurował serię vlogów z doradcami projektu EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń. Seria ta przedstawiała działania i inicjatywy podejmowane przez różne grupy projektu EMPIRIE, w tym partycypację mieszkańców, wspieranie przedsiębiorczości i zarządzanie zasobami finansowymi miast.

Seria vlogów stanowiła istotną platformę do dzielenia się wiedzą, doświadczeniem oraz dobrymi praktykami między samorządami. Każdy odcinek podkreślał znaczenie współpracy i wymiany doświadczeń w różnych obszarach zarządzania miejskiego. Inicjatywa ta

przyczyniła się do rozwoju i wzmocnienia sieci samorządowej, a także promowania nowych metod i podejścia do rozwiązywania bieżących problemów miejskich. Prezentacja doradców ZMP jako ekspertów w swoich dziedzinach dodatkowo wzmocniła pozycję Związku jako lidera w zakresie innowacji i wsparcia dla samorządów.

Zapraszamy do obejrzenia i wysłuchania vlogów.

- **Narzędzie do badania satysfakcji pracowników**

W odpowiedzi na rosnące potrzeby samorządów w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, Związek Miast Polskich, w ramach projektu EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń „Kapitał ludzki”, opracował i udostępnił narzędzie do badania satysfakcji pracowników samorządowych. Po dwóch latach pracy uczestnicy projektu podzielili się z polskimi samorządami zestawem materiałów potrzebnych do przygotowania i przeprowadzenia tego rodzaju badań. W skład zestawu wchodziły: podgląd ankiety badającej satysfakcję pracowników, poradnik „Sekrety udanych badań ankietowych” ze wskazówkami dla początkujących oraz instrukcja dla miast, jak utworzyć kwestionariusz badania satysfakcji na potrzeby konkretnego miasta.

Narzędzie to spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony miast, co świadczy o rosnącej świadomości znaczenia zarządzania kapitałem ludzkim w samorządach. Udostępnienie narzędzia oraz materiałów wspierających jego wykorzystanie umożliwiło samorządom przeprowadzenie własnych badań satysfakcji, dostosowanych do specyficznych potrzeb i charakterystyk każdego miasta. Dzięki temu samorządy zyskały możliwość lepszego zrozumienia potrzeb i oczekiwań swoich pracowników, co jest kluczowe dla efektywnego zarządzania i budowania pozytywnego środowiska pracy. Inicjatywa ta podkreśla rolę ZMP jako instytucji wspierającej rozwój i doskonalenie praktyk zarządzania w samorządach lokalnych. [Zapraszamy po szczegóły.](#)

● Forum Rozwoju Lokalnego

W ramach cyklicznych seminariów online dzielimy się wiedzą i praktyką samorządową. Projektujemy nowe rozwiązania dla rozwoju polskich miast. Forum podnosi tematykę samodzielności energetycznej, kryzysu klimatycznego, planowania przestrzennego i wiele innych. Prowadzimy stronę internetową www.ForumRozwojuLokalnego.pl, informacje o FRL zamieszczamy na bieżąco również na www.miasta.pl, na Facebooku, a nagrania z seminariów dodajemy na YouTube. Każde seminarium FRL aktywnie promujemy poprzez zamieszczanie zaproszenia na stronach internetowych, wysyłkę dedykowanych newsletterów do miast, publikację postów, tworzenie wydarzeń oraz relacji live na Facebooku. Każdorazowo tworzymy zestaw grafik (dedykowanych danemu seminarium) do wykorzystania w poszczególnych kanałach komunikacji. Do promowania FRL angażujemy również doradców ZMP, którzy występują w Reels lub Stories publikowanych na Facebooku.

● Monitor Rozwoju Lokalnego

Monitor Rozwoju Lokalnego umożliwia miastom zdobycie pełnych informacji na temat sytuacji społecznej, gospodarczej i stanu środowiska każdej gminy, miasta, obszaru funkcjonalnego w Polsce w oparciu o publicznie dostępne dane, zebrane w jednym miejscu. W ramach promowania narzędzia wśród samorządów, w 2023 roku **opublikowaliśmy kompleksowy artykuł analityczny pt. „Podlasie czarnym koniem rozwoju gospodarczego”**. Bazując na danych, dostępnych w MRL, pokazaliśmy, w jaki sposób można zanalizować lokalny rozwój gospodarczy. Tekst uzupełniliśmy atrakcyjnymi infografikami. Materiał promowaliśmy na stronie miasta.pl, w dedykowanym newsletterze dla miast oraz na Facebooku. Temat spotkał się również z zainteresowaniem mediów, czego dowodem była publikacja przez Portal Samorządowy. Z okazji Dnia Przedsiębiorcy stworzyliśmy materiał przedstawiający tendencje rozwoju biznesu w polskich miastach. Zestaw infografik wraz z opisem opublikowaliśmy na Facebooku. Oprócz działań w internecie, wraz z zespołem MRL promowaliśmy również narzędzie podczas ogólnopolskich wydarzeń samorządowych: Local Trends oraz Local SoMe.

- **System Monitorowania usług Publicznych** - <https://smup.gov.pl/>

Związek Miast Polskich aktywnie promował SMUP na swoich kanałach mediów społecznościowych. Posty na Facebooku i innych platformach skupiały się na zachęcaniu do korzystania z aktualizacji danych SMUP, szczególnie w kontekście edukacji oraz przedstawiały system jako nowoczesne narzędzie zarządzania oparte na faktach. SMUP promował także publikacje edukacyjne, w tym te wydane przez Związek Powiatów Polskich, które szczegółowo omawiały zarządzanie JST z wykorzystaniem danych SMUP. Materiały te rozszerzały zasięg i dostępność wiedzy na temat efektywnego zarządzania samorządowego. Miesięcznik „Samorząd Miejski” regularnie publikował artykuły na temat SMUP, w tym relacje z konferencji oraz analizy i studia przypadków z wykorzystaniem danych systemu. Te publikacje stanowiły ważne źródło wiedzy dla pracowników samorządowych i osób zainteresowanych zarządzaniem publicznym, jeszcze bardziej rozszerzając zasięg promocji projektu. SMUP promowany był także podczas Local Trends w ramach specjalnie dedykowanych paneli.

Dział promocji w 2023 roku rozpoczął prace nad stworzeniem strony internetowej zawierającej informacje na temat SMUP i wkładu ZMP w jego rozwój.

- **Promocja i komunikacja w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy**

W 2023 roku Związek intensywnie promował Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, koncentrując się na cyfrowych kanałach komunikacji, spójnej identyfikacji wizualnej i kluczowych wydarzeniach. Strona miasta.pl i media społecznościowe służyły jako główne narzędzia do dzielenia się informacjami, podczas gdy regularnie wysyłane newslettery zwiększały zaangażowanie samorządów.

ZMP stworzyło atrakcyjną identyfikację wizualną, obejmującą znak graficzny, materiały konferencyjne, prezentacje i ulotki. Starannie zaprojektowany branding był kluczowy dla budowania rozpoznawalności Programu. Konferencja inauguracyjna Program oraz aktywna promocja poprzez filmy i relacje z wydarzeń na platformach ZMP, podniosły świadomość i zaangażowanie wokół Programu.

Dzięki tym działaniom, ZMP efektywnie zwiększyło widoczność Programu, budując silne podstawy dla jego dalszego sukcesu.

Integracja i promocja aktywności sportowej wśród samorządowców

W 2008 roku Związek Miast Polskich powołał reprezentację w piłce nożnej, której skład tworzą prezydenci i burmistrzowie polskich miast. Od początku działalności kadra bierze udział w różnego rodzaju turniejach piłkarskich i meczach charytatywnych rozgrywanych w miastach w całej Polsce oraz reprezentuje nasz kraj w rozgrywkach za granicą.

W 2023 roku reprezentacja rozegrała dwa mecze charytatywne (w Złoczewie i w Pajęcznie) oraz jeden mecz międzynarodowy z reprezentacją niemieckich burmistrzów w Guben.

W maju 2024 roku odbędzie się turniej piłkarski samorządowców, organizowany przy okazji Mistrzostw Europy w piłce nożnej. Organizatorami i gospodarzami imprezy będą Reprezentacja Niemiec w Piłce Nożnej wraz z miastem Lipsk, spodziewany jest udział 16 drużyn z całej Europy. Nasz kraj reprezentować będzie reprezentacja Związku Miast Polskich.

2023 rok na stronach internetowych

- Opublikowaliśmy 894 aktualności, w tym 288 newsów z miast członkowskich ZMP.
- Przygotowaliśmy 11 wydań **Miesięcznika „Samorząd Miejski”**.

Prowadzimy również strony internetowe naszych projektów:

Strona internetowa w języku angielskim: <https://polishcities.eu/>, gdzie znajdują się głównie informacje dotyczące Programu „Rozwój Lokalny”. W 2023 r. opublikowaliśmy na niej 51 aktualności.

Strona internetowa Forum Rozwoju Lokalnego - www.Forum-Rozwoju-Lokalnego.pl

- Opublikowano **24 aktualności** na stronie FRL.
- Przedstawiono **24 dobre praktyki z miast** (gotowych rozwiązań, wdrożeń i pomysłów w zakresie transformacji cyfrowej, środowiska, mieszkalnictwa, gospodarki w obiegu zamkniętym, marketingu terytorialnego, gospodarki komunalnej i wiele innych)

oraz 33 publikacje „Oknem eksperta” (wskazówki, analizy, wnioski i inspiracje służące miastom i partnerom).

- Opublikowano jeden felieton oraz jeden nowy materiał w dziale raporty i publikacje.

Strona internetowa EMPIRIE Sieci Wymiany Doświadczeń - www.empirie.miasta.pl

- Powstała w sierpniu 2022 r.
- Znalazły się tam opisy wszystkich 8 Sieci Wymiany Doświadczeń EMPIRIE.
- Opublikowano 24 aktualności dotyczące prac Sieci oraz opisy dobrych praktyk.

Aktywność Związku w mediach społecznościowych

Związek prowadzi komunikację na platformach mediów społecznościowych. Od 2016 roku jest obecny na:

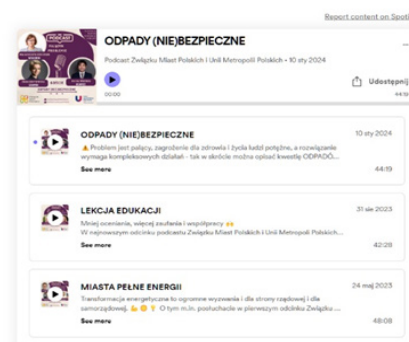
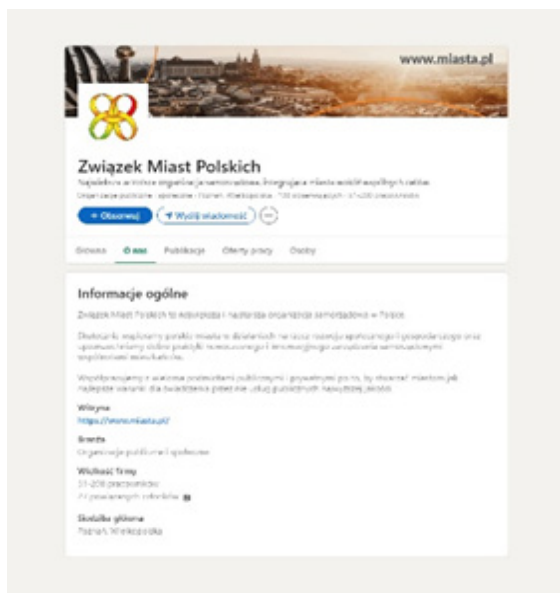
Facebooku: [Facebook.com/ZwiazekMiastPolskich](https://www.facebook.com/ZwiazekMiastPolskich)

YouTube: [Youtube.com/zwiazekmiastpolskich](https://www.youtube.com/zwiazekmiastpolskich)

W 2023 roku ruszyły także profile ZMP na:

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/zwi%C4%85zek-miast-polskich/>

Spotify: podcasters.spotify.com/pod/show/zmp

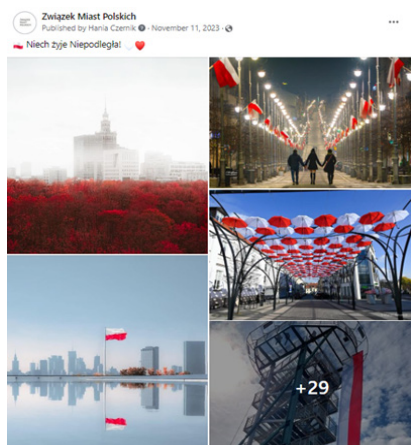

● Facebook.com/ZwiazekMiastPolskich

Profil ZMP na Facebooku w każdym miesiącu publikuje **ok. 40 postów**, dodatkowo udostępnia materiały swoje i innych miast w relacjach (Stories), a także wchodzi w interakcje z innymi użytkownikami. Transmituje najważniejsze wydarzenia, webinaria, konferencje prasowe. Wspiera swoimi działaniami wszystkie inicjatywy Biura ZMP oraz miast należących do Związku. Na bieżąco informuje o realizowanych projektach i narzędziach ZMP. Jest bardzo aktywny w zakresie prac legislacyjnych, nagłaśnia najważniejsze kwestie dotyczące samorządów. Inicjuje i wspiera kampanie informacyjne. Jest narzędziem szybkiego kontaktu z miastami. Buduje pozytywny wizerunek ZMP, inicjuje interakcje z miastami, a nawet z mieszkańcami. Promuje tematykę miejską, wspiera dobre praktyki samorządowe. Przybliża sylwetki przedstawicieli i doradców ZMP, podkreślając szerokie kompetencje zespołu. Przedstawia działania realizowane z miastami i dla miast w ramach prowadzonych projektów. Regularnie informuje o efektach prac poszczególnych komisji ZMP i Zarządu. Reaguje na ważne wydarzenia w miastach, często wspólnie tworząc materiały do social mediów. Współpracuje z innymi organizacjami samorządowymi, wzmacniając przekaz publikowanych treści. Wybrane tematy wspiera płatną promocją, skutecznie docierając do odpowiednich grup docelowych. Selekcjonuje też i udostępnia wydarzenia, którym patronuje Związek i które mogą zainteresować miasta. Wspiera miasta członkowskie w zakresie działań komunikacyjnych, przeciwdziałania dezinformacji. Wzmacnia też zasięgi strony miasta.pl i pozostałych stron utworzonych przez Związek. Facebook jest niewątpliwie ważnym narzędziem komunikacyjnym Związku, tworząc pozytywną atmosferę wokół organizacji.

- Zasięg (dotarcie) strony ZMP na Facebooku w 2023 to **774 000**, wzrost o **34%** w porównaniu do 2022.
- **26 334** osób na stałe obserwuje nasz profil.
- **98 500** to liczba wyświetlonych minut filmów, które publikowaliśmy.
- Zaangażowanie fanów (reakcje, polubienia, udostępnienia) na poziomie ok. **35 600**, oznacza wzrost w stosunku do 2022 aż o **71%**.
- **14 100** kliknięć w publikowane linki stanowi wzrost o **108%** w porównaniu do 2022 roku.

W ujęciu miesięcznym rekordowym czasem był czerwiec, kiedy to treści publikowane przez ZMP dotarły do **280 000** użytkowników i wywołały **4200 reakcji**.

Najpopularniejszy post organiczny w 2023 roku został opublikowany 11 listopada i przedstawiał zdjęcia nawiązujące do obchodów Dnia Niepodległości w polskich miastach. Post dotarł do **26 673** osób oraz wywołał **1660** reakcji.

Materiały video i filmy Związku, zamieszczane na YouTube uzyskały w 2023 roku **30 216** wyświetleń (wzrost o **68%** w stosunku do 2022). Użytkownicy YouTube spędzili łącznie **2700 godzin** na oglądaniu treści opublikowanych na profilu ZMP (wzrost o **52%** względem 2022). Kanał ZMP na YT ma 411 subskrybentów.

- **Newslettery ZMP**

Biuro Związku wysłało w 2023 r. **141 newsletterów** do swoich miast członkowskich. Newslettery zawierały informacje na temat aktywności legislacyjnej ZMP, współpracy z partnerami, obrony interesów miast, a także przedstawiały najświeższe informacje z miast członkowskich ZMP.

Obecność ZMP w mediach w 2023 roku

Na podstawie zestawień PSMM Monitoring & More od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku **hasło „Związek Miast Polskich” pojawiło się w 18 287 informacjach medialnych.**

W 2023 r. podział 18 287 publikacji informacji o ZMP na wybrane kategorie mediów wygląda następująco: prasa – 650, TV – 153, radio – 927, portale – 12 700, Facebook – 2700, Twitter – 729, YouTube – 185, Instagram – 42, blogi – 7. Zauważyć można wzrost, szczególnie na Facebooku (z 2092 w 2022 r. do 2700 w 2023 r.).

Całkowita wartość szacunkowego ekwiwalentu reklamowego AVE wyniosła 72 364 277 zł. Ekwiwalent reklamowy (ang. Advertising Value Equivalent, skrót - AVE) – to wycena danego przekazu określana w pieniądzu (w złotych). Polega na szacowaniu wartości publikacji lub emisji danego przekazu na podstawie cenników reklamowych medium, powierzchni publikacji, liczby odsłon, liczby unikatowych użytkowników czy czasu trwania programu. Wyraża sumę środków finansowych, jakie trzeba byłoby wydać, gdyby dany materiał był reklamą. W wycenie szacunkowej określa się cenę całej publikacji.

Zasięg informacji wyniósł w 2023 r. 3,1 mld. To autorski wskaźnik obrazujący liczbę potencjalnych kontaktów odbiorcy z przekazem medialnym. Jednostką zasięgu dla prasy jest sprzedaż egzemplarzowa, dla radio – słuchacze, dla TV – widzowie, dla portali internetowych – unikalni użytkownicy, a dla mediów społecznościowych obserwujący dany profil. Suma zasięgu z różnych mediów wyraża liczbę potencjalnych kontaktów z informacją, a nie unikalną liczbę osób, do których dotarła. Jedna osoba mogła zapoznać się z informacją kilkukrotnie.

Natomiast dotarcie informacji dla hasła „Związek Miast Polskich” to 167,3 mln. Dotarcie publikacji jest miarą określającą liczbę realnych kontaktów odbiorców z przekazem medialnym. Dotarcie jest przypisane do konkretnej publikacji. Różni się od zasięgu wprowadzeniem zmiennych odnoszących się do realnych zachowań odbiorców – sposobów i częstotliwości korzystania z kanałów przekazu.

650 informacji o ZMP w prasie przełożyło się na najwyższy ekwiwalent reklamowy (AVE) – 29,6 mln zł. Natomiast obecność w radiu (927 wzmianek) wygenerowała największe zasięgi – 242 mln oraz dotarcie – 60 mln. Dla porównania 12 746 informacji na portalach zagwarantowało dotarcie na poziomie 56 mln. Warto dodać, że 3811 informacji w social mediach dało zasięg informacji o wartości 38 mln.

W Serwisie Samorządowym PAP ukazało się 127 informacji, w których przywoływano Związek Miast Polskich, a przede wszystkim publikowano stanowiska ZMP, opinie naszych ekspertów, informacje o wydarzeniach (w tym transmisje). Były one następnie

często cytowane przez inne media. Najwięcej wzmianek o pracach i stanowiskach ZMP ukazało się w 2023 roku na Portalu Samorządowym - 283 informacje, w „Dzienniku Gazecie Prawnej” i jej serwisach – 252 oraz w „Rzeczpospolitej” i na jej portalach – 116. Szczególnie warto odnotować znaczący wzrost naszej obecności w dwóch największych opiniotwórczych dziennikach. W Radiu TOK FM pojawiło z kolei 80 wiadomości o Związku. W innych rozgłośniach radiowych: np. Radiu RMF – 69 czy Radiu ZET - 27. Jeśli chodzi o telewizję, to najczęściej informacje o Związku czy wypowiedzi naszych przedstawicieli i ekspertów wykorzystywano w stacjach TVN – 66. Nasze opinie przytaczały również specjalistyczne i samorządowe portale oraz gazety: „Warto wiedzieć” – 75, „Przegląd Komunalny” – 59, „Wspólnota” – 55 oraz prawo.pl - 52.

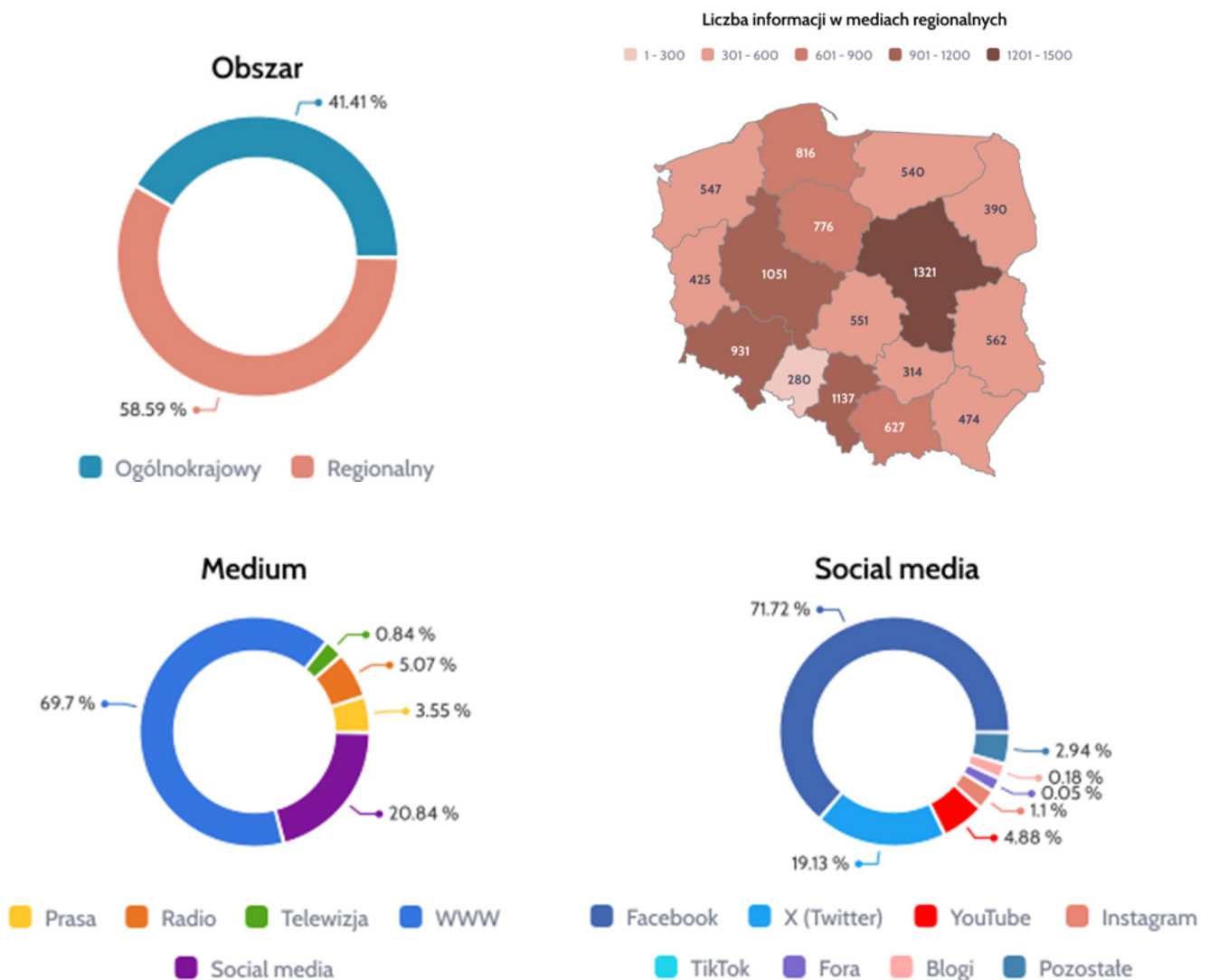
Publikacje o zasięgu regionalnym w całości obecności w mediach kształtowały się następująco:

2023 r. – 58,59% - publikacje regionalne, 41,41% - ogólnokrajowe.

Dla porównania:

2022 r. – 57,6% - publikacje regionalne, 42,4 % - ogólnokrajowe

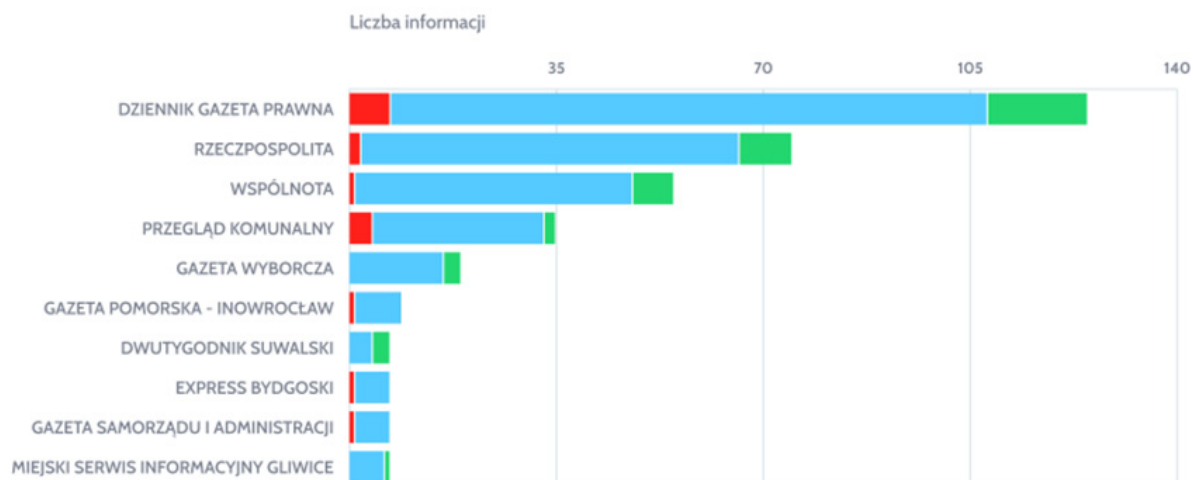
2021 r. – 64,8% - publikacje regionalne, 35,2 % - ogólnokrajowe

Najaktywniejsze źródła wg prasy

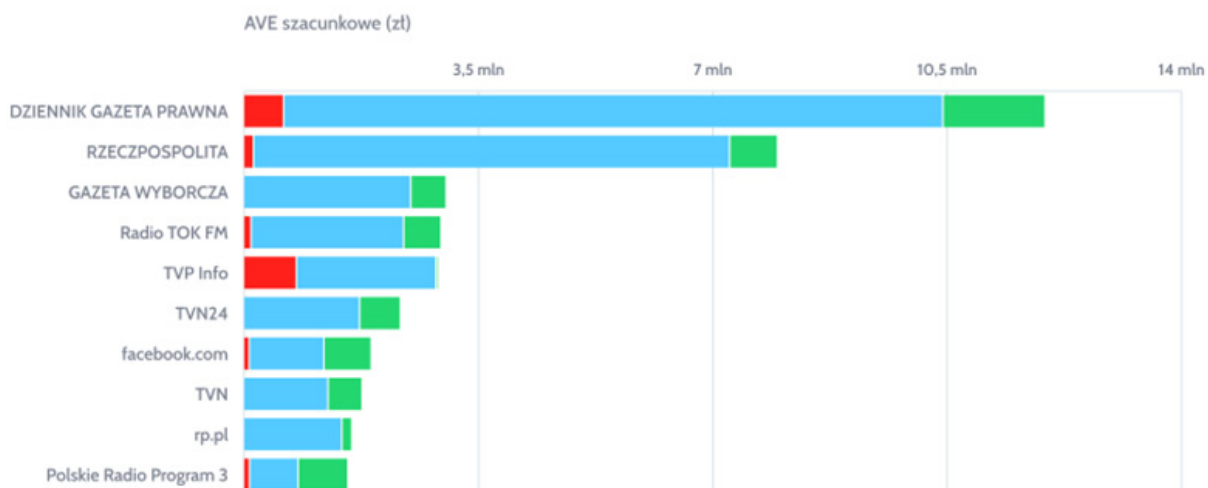
Prasa

■ Negatywny
 ■ Neutralny
 ■ Pozytywny
 ■ Niezdefiniowany

Źródła z największym AVE szacunkowym

■ Negatywny
 ■ Neutralny
 ■ Pozytywny
 ■ Niezdefiniowany

Informacje prasowe

- O transformacji energetycznej na seminarium FRL
- Szefowa Parlamentu Europejskiego zaprasza na Kongres Local SoMe'23
- II Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local SoMe'23
- Jak wspierać miasta w ich rozwoju - seminarium Forum Rozwoju Lokalnego
- Konkurs Samorządowy Lider Zarządzania 2023 - Transformacja energetyczna miast
- Polityka finansowa miast w warunkach niepewności - zapraszamy na seminarium FRL
- Miasto dostępne dla wszystkich - zapraszamy na seminarium FRL
- Kolejne spoty kampanii informacyjnej ZMP i UMP
- Liderzy Rozwoju i Liderzy Edukacji wyróżnieni
- Rusza kampania informacyjna miast - spot „Nasze drogie ciepło”

- Najlepsi w „otwartym rządzeniu”
- Porozmawiajmy o partycypacji społecznej – seminarium FRL i Gala konkursu SLZ
- O zrównoważonej mobilności miejskiej na FRL
- Znaczenia środków z KPO i funduszy UE dla inwestycji w miastach

Fundacja MIASTO

Fundacja **Miasto**, powołana przez ZMP, powstała po to, by **wspierać miasta**. Swoje działania opiera na doświadczeniach Związku oraz potencjale organizacyjnym i ludzkim, który posiada Związek. Realizując swoją misję, ZMP zdobył w ostatnich

latach unikalne doświadczenie w opracowywaniu diagnoz i dokumentów strategicznych dla miast i partnerstw z ich aktywnym udziałem. Przygotowaliśmy prawie 100 diagnoz, ponad 110 programów i około 40 strategii terytorialnych, w tym dwie z uwzględnieniem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, przeprowadziliśmy badania społeczne w 339 gminach (obejmujące 38 tys. młodzieży, 32 tys. mieszkańców i 2,1 tys. lokalnych liderów). Posiadamy kompleksowe, uporządkowane i obiektywne narzędzia do zarządzania rozwojem lokalnym - Monitor Rozwoju Lokalnego, instrumenty do badań społecznych i inne.

Fundacja Miasto, współpracując z wieloma partnerami, zajmuje się przygotowywaniem dokumentów strategicznych, podejmowaniem różnych inicjatyw badawczych, organizacją kursów i szkoleń.

Dysponuje liczną i silną kadrami o bardzo wysokich kompetencjach (z różnych dziedzin), umiejętnościach i wysokim poziomie osobistego doświadczenia – tworzącą zgrany zespół.

Więcej: <https://fundacjamiasto.pl/>

